

Programmabegroting 2023-2026

Programmabegroting 2023-2026

Aanbiedingsbrief.....	3
Algemene inleiding	5
Programma 1 Inclusief	6
Programma 2 Energiek	15
Programma 3 Duurzaam.....	20
Programma 4 Ruimte	24
Programma 5 Ondernemend	32
Programma 6 Veilig	39
Programma 7 Organisatie en Financiën	45
Programma 8 Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien	48
Paragrafen	51
Paragraaf 1 Lokale heffingen	52
Paragraaf 2 Weerstandsvermogen en risicobeheersing	58
Paragraaf 3 Onderhoud kapitaalgoederen	63
Paragraaf 4 Financiering.....	67
Paragraaf 5 Bedrijfsvoering.....	70
Paragraaf 6 Verbonden partijen	75
Paragraaf 7 Grondbeleid.....	81
Financiële begroting	85
Bijlage 1 Overzicht taakvelden	94
Bijlage 2 Overzicht taakvelden naar programma	96
Bijlage 3 Overzicht reserves en voorzieningen.....	98

Aanbiedingsbrief

Aan de raad,

In een periode dat er veel onrust in de wereld is, corona nog steeds rond gaat en de oorlog in de Oekraïne nog steeds gaande is, bieden wij u de eerste Programmabegroting van de bestuursperiode 2023-2026 aan.

Naast de humanitaire zijde van deze gebeurtenissen vertaalt zich dit in een energiecrisis en de oplopende inflatie. Al deze ontwikkelingen zorgen ervoor dat we als gemeente en als inwoner voor grote uitdagingen staan. Voor de gemeente betekent dit een dubbele opdracht. Zij moet ervoor zorgen dat de dienstverlening naar haar inwoners op een goed niveau blijft en de lasten voor hen draagbaar zijn. Wij willen de inwoners van Nijkerk extra ondersteunen op de gebieden waar dat nodig en mogelijk is.

In deze Programmabegroting 2023-2026 hebben wij ervoor gekozen geen wijzigingen in de programma's door te voeren en ook geen nieuw beleid uit het coalitieakkoord te verwerken. Zoals in de raadsinformatiebrief in juli van dit jaar is aangegeven gaan wij begin 2023 met u in gesprek over de ontwikkelagenda. Dit kan leiden tot aanpassingen in de begroting 2023 voor de onderdelen die nog in dat jaar tot uitvoering komen.

In onderstaande tabel vindt u het saldo van de begroting.

(bedragen x € 1.000)								
	2023		2024		2025		2026	
Saldo begroting 2023-2026 (volgens de voorjaarsnota 2022)	2.821	V	4.039	V	4.160	V	440	V
Ontwikkeling Stadshaven (raad 23 juni)	51	V	49	V	48	V	47	V
Uitbreiding griffie (raad 23 juni)	-84	N	-84	N	-84	N	-84	N
Bijdrage VGGM (raad 23 juni)	-156	N	-156	N	-156	N	-156	N
Verwacht saldo begroting 2023-2026	2.632	V	3.848	V	3.968	V	247	V
Saldo begroting 2023-2026	2.028	V	4.589	V	4.787	V	-1.133	N
Te verklaren verschil	-604	N	741	V	819	V	-1.380	N

Het verschil ten opzichte van de voorjaarsnota is voor een belangrijk deel te verklaren door de zeer grote stijging van de energiekosten (2,5 miljoen in 2023 en 1,8 miljoen voor 2024 t/m 2026), het positieve effect van de Meicirculaire en de effecten van de arbitragegeldten Jeugdzorg. In de financiële begroting op bladzijde 86 vindt u de nadere toelichting op deze en andere verschillen.

Structureel begrotingssaldo

In onderstaande tabel vindt u het structurele saldo van de begroting. Het structurele begrotingssaldo geeft de ruimte weer die in de begroting beschikbaar is voor nieuwe investeringen in de samenleving en om risico's op te vangen.

(bedragen x € 1.000)								
	2023		2024		2025		2026	
Structureel begrotingssaldo	410	V	2.980	V	3.188	V	-2.746	N

In de tabel is duidelijk te zien dat het structurele saldo onder druk staat. In het ravijnjaar 2026 zien we zelfs een negatief saldo van 2,7 miljoen. Het kabinet heeft op Prinsjesdag voor 2026 eenmalig een extra miljard toegezegd aan de gemeenten, maar dat is niet voldoende om het begrote tekort op te vangen.

Structureel saldo begroting staat onder druk

Inflatie

Momenteel is de inflatie een stuk hoger dan verwacht bij de Voorjaarsnota. In onze begroting zijn extra budgetten opgenomen voor energie en overige (investerings)budgetten. Wij zien dit als een significant risico, ook omdat de inkoop van energie in 2024 opnieuw moeten worden aanbesteed. Over de ontwikkelingen van de energielasten bent u onlangs via een raadsinformatiebrief geïnformeerd.

Septembercirculaire

Op 20 september komt de Septembercirculaire over de ontwikkelingen in het Gemeentefonds. Wij verwachten dat de effecten van deze circulaire onze gemeente een substantiële plus geven. Wij zullen u zoals toegezegd voor de begrotingsbehandeling via een raadsinformatiebrief informeren over de uitkomsten van deze circulaire.

Ten slotte

We zien dat we aan het begin van deze nieuwe bestuursperiode de nodige uitdagingen hebben. We streven ernaar de kwaliteit van de dienstverlening aan onze inwoners op peil te houden en hen in deze moeilijke tijd te ondersteunen waar we dat kunnen.

Nijkerk, 20 september 2022

Burgemeester en Wethouders van Nijkerk,

De secretaris,

De burgemeester,

de heer D. van Huizen

de heer mr. drs. G.D. Renkema

Algemene inleiding

Toelichting en leeswijzer

Via de programmabegroting accordeert de gemeenteraad wat zij voor de verschillende programma's gerealiseerd wil zien. De programma's zijn daarbij gericht op het bereiken van doelen. De raad stelt daarnaast de budgetten beschikbaar door vaststelling van de financiële begroting. Het college is verantwoordelijk voor de voorbereiding van de programma's en de bijbehorende doelstellingen, de paragrafen en de financiële begroting, en is verder verantwoordelijk voor de uitvoering van de begroting samen met de inwoners, bedrijven en organisaties.

Programma-indeling

Het oude uitvoeringsprogramma kent thema's plus een apart thema voor organisatie en financiën. Deze indeling is overgenomen in de huidige begroting. Al enige jaren streven we ernaar om het aantal doelen dat we volgen in de reguliere P&C-producten te beperken of in ieder geval niet te laten uitdijen. Dat streven zien we in deze programmabegroting 2023-2026 terug. Per programma is een overzichtelijk aantal doelen opgenomen waar vaak ook aanzienlijke inzet op wordt gepleegd. Over deze doelen en bijbehorende activiteiten rapporteren we kwalitatief inhoudelijk in ieder geval in de bestuursrapportages en de jaarstukken.

Doelstellingen die we bereiken door samenwerkingsverbanden staan niet in de tabel Doelstellingen en prestaties van de programma's maar in de tabel Samenwerkingsverbanden van de programma's. Brede samenwerkingsverbanden komen soms over meerdere programma's terug.

We hebben de door het Besluit Begroten en Verantwoorden (BBV) verplichte beleidsindicatoren verdeeld over de programma's opgenomen. Het zijn de indicatoren die ook op Waarstaatjegemeente.nl worden gepubliceerd. Op de betreffende website kun je het verloop van de betreffende indicator bekijken of vergelijken met andere gemeenten.

De opzet van de programma's

In de programma's staan de volgende vragen centraal:

1. **Wat willen we bereiken?**

Elk programma start met de maatschappelijke opgave die bij dat programma hoort. Vervolgens is, de ontwikkeling op een aantal focusambities uitgeschreven.

De programmabegroting staat niet op zichzelf. De doelstellingen komen tot stand vanuit een combinatie van wensen vanuit de samenleving, wettelijke verplichtingen en aanvullend bestaand beleid. Voor een deel zijn doelstellingen uitgewerkt in visies en voor een deel in beleidsnota's. In de verschillende programma's is een beleidskader vermeld, waarbij in een tabel de nota's zijn aangegeven die de hoofdzaak van het gemeentelijk beleid aangeven.

2. **Wat moet daarvoor gebeuren?**

In de tabel met doelstellingen bij elk programma is ook aangegeven wat het college, o.a. ook in samenwerking met de inwoners van Nijkerk, daarvoor gaat doen. De doelstellingen zijn de basis voor de uit te voeren activiteiten

3. **Wat mag het kosten?**

Bij elk programma horen baten en lasten. De raad stelt het beleid vast op het niveau van de programma's en autoriseert de bijbehorende baten en lasten. Autorisatie gebeurt meer specifiek door vaststelling van de financiële begroting. Daarin zijn ook de mutaties in de reserves vermeld en een aantal niet bij de programma's vermelde investeringskredieten. Binnen de bedragen van de programma's heeft het college de vrijheid om te schuiven met de middelen. Echter, die vrijheid is beperkt omdat de door de raad gestelde doelen en prioriteiten wel bereikt moeten worden. Bij afwijkingen wordt de raad geïnformeerd. Overschrijding van het budget van een programma behoeft altijd de goedkeuring van de raad.

Inclusief: we zijn sociaal en gastvrij, er is ruimte voor iedereen om mee te doen

1.1 Inleiding en ontwikkelingen

Maatschappelijke opgave:

Nijkerk is een gemeente waar mensen naar elkaar omkijken, een betekenisvol leven kunnen leiden en elkaar ondersteunen waar dat mogelijk is, met het doel dat iedereen zoveel mogelijk voor zichzelf kan zorgen en naar anderen omkijkt. We geven samen met lokale stakeholders invulling aan de Nijkerkse Inclusie agenda zodat iedereen de mogelijkheid krijgt om naar vermogen mee te doen. We zijn een inclusieve gemeenschap voor jong en oud en ook voor onze huidige inwoners en nieuwkomers. Wanneer het mensen niet of tijdelijk niet lukt om zichzelf te redden en waar ook partners die algemeen toegankelijk zijn geen oplossing kunnen bieden, zorgen wij voor tijdelijke ondersteuning. Of we bieden een vangnet om zo snel mogelijk weer zo veel mogelijk op eigen benen te staan. In 2023 zullen de effecten van de Oekraïne-oorlog zoals een toenemende vluchtelingenstroom, armoede als gevolg van inflatie en toegenomen energiekosten een rol gaan spelen in de maatschappelijke opgave.

Ondersteuning afgestemd op daadwerkelijke behoefte

Als gemeente werken we integraal en nauw samen met organisaties op het gebied van onderwijs, zorg en welzijn. We leggen actief verbindingen binnen en buiten de organisatie, lokaal en in de regio. We ondersteunen, bij voorkeur kortdurend en stimuleren dat de Nijkerkse inwoners weer kunnen deelnemen in de samenleving. De ondersteuning is in eerste instantie collectief en vanuit de algemeen toegankelijke voorzieningen. Te denken valt aan informatie en advies, opvoedondersteuning en hulp bij de administratie. We werken niet vanuit een recht op ondersteuning of hulp, maar bieden maatwerk. Dit alles doen we in lijn met het Transformatieplan SD en de Taskforce-opgave. Hiervoor zijn concrete stappen weergegeven in het Transformatieprogramma dat het college eind 2021 heeft vastgesteld.

Het tijdig signaleren van problemen

Binnen de gemeente Nijkerk zijn er goede verbanden tussen de inwoners onderling en tussen de vele organisaties. Via het verenigingsleven, het onderwijs, geloofsgemeenschappen, buurtgroepen en op straat ontmoeten inwoners elkaar. Doordat mensen elkaar kennen worden problemen eerder gesignaleerd. Ook weten inwoners de toegang tot de gemeente en daarmee de teams Wmo, Jeugd en Participatie beter te vinden of worden zij door de organisaties goed doorverwezen. Een hulpvraag pakken we zo integraal mogelijk op en na het oppakken voeren we actieve regie.

Preventie

Bij alle onderdelen van het sociaal domein, jeugd, volwassenen en ouderen en participatie speelt preventie een belangrijke rol. Zaken als veiligheid, gezonde leefstijl, armoedebestrijding en sport en bewegen worden ingezet voor de gezondheid van onze inwoners. Er wordt actief ingezet op samenwerking met de partners in het voorliggend veld, het onderwijs, verenigingen en geloofsgemeenschappen. Via de regionale samenwerking in zowel de regio Amersfoort, de Noord-West Veluwe als de Foodvalley is er aandacht voor kwetsbare groepen zoals onze jeugdige inwoners en inwoners in beschermd wonen en/of statushouders. We proberen ook steeds meer lichte ondersteuning te bieden in plaats van dure maatwerk voorzieningen.

Prestatiegerichte inkoop

De inkoop richten we via prestatieafspraken actiever in op maatschappelijk te behalen resultaten zoals: actief meedoen, vermindering van eenzaamheid en preventieve activiteiten voor jong en oud. Binnen de jeugdhulp en

de Wmo zijn de inkoopcriteria in 2022 aangescherpt. De komende jaren worden deze criteria vanuit de wens tot normalisatie en transformatie nog verder verdiept en aangescherpt.

Jeugd

Vanuit het jeugdprogramma *Een kind- en gezinsvriendelijke gemeente Nijkerk volgen we de levenslooplijn en de theorie van de positieve gezondheid*. Actief wordt ingezet op het versterken van preventieve maatregelen. Samenwerking met de vele partners in het 'voorliggend veld', het onderwijs en de toegang is noodzakelijk. Zaken als veiligheid, gezonde leefstijl, armoede en benutten van speelgelegenheden in de wijk zijn belangrijk. Hoe krachtiger het netwerk rondom het gezin en in de wijk, hoe meer kans op een jeugd zonder jeugdhulp.

Nijkerk heeft de jeugdhulp binnen Regio Foodvalley ingekocht. De inkoopvoorwaarden worden via de *Fysieke Advies Tafel (FAT) met de gecontracteerde partijen* aangescherpt. De afgelopen jaren zijn de kosten voor jeugdhulp zowel regionaal als lokaal fors gestegen. In 2022 zien we echter een voorzichtige daling ten opzichte van de uitgaven van voorgaande jaren. Besparingsvoorstellen worden de komende jaren in de keten verder geïmplementeerd. Via kwartaalrapportages wordt de gemeenteraad geïnformeerd over de stand van zaken.

Wmo

Mocht er op het gebied van wonen, vervoer en zorg ondersteuning nodig zijn, kan er mogelijk op de Wmo worden teruggevallen. De Wmo kent de onderdelen wonen, vervoer, hulp bij het huishouden, begeleiding, dagbesteding en beschermd wonen. Het uitgangspunt is dat inwoners zo veel mogelijk worden ondersteund om zelfredzaam te blijven. Als er ondersteuning vanuit de Wmo nodig is, zal de ondersteuning zo kort en licht als mogelijk worden ingezet.

Het is inmiddels duidelijk dat een deel van de burger blijvende ondersteuning nodig heeft vanuit de Wmo. Zij zijn bijvoorbeeld al op leeftijd of er is om een andere reden geen (of niet voldoende) ontwikkeling mogelijk. Een andere groep heeft tijdelijk ondersteuning nodig. Bij deze groep leggen we de focus op de noodzaak van ondersteuning van de Wmo.

De Wmo zet ook in op ondersteuning uit algemeen toegankelijke voorzieningen. Voorbeelden daarvan zijn de huisbezoeken aan mensen van 75 jaar en ouder, het organiseren van ontmoeting en het tegengaan van eenzaamheid. Ook is er aandacht voor de toename in dementie. Sinds 1 januari 2020 is het abonnementstarief ingevoerd waardoor het beroep op de Wmo bij gemeenten is toegenomen. Vanuit maatwerk doen we steeds actiever een beroep op die inwoners die zelf hun hulp bij het huishouden of hulpmiddelen kunnen financieren. Met het solidariteitsbeginsel kunnen we ervoor zorgen dat de schaarse middelen goed terecht komen, namelijk bij die inwoners die zelf geen financiële mogelijkheden hebben.

Momenteel wordt een onderzoek afgerond naar de wettelijke verplichting om reële marktconforme tarieven te betalen aan zorgaanbieders. Welke effecten de uitkomsten van dit onderzoek voor 2023 en verder hebben is nu nog niet duidelijk, maar de verwachting is wel dat de kosten van de Wmo zullen toenemen. Hier komen we op terug in de reguliere P&C-cyclus.

De decentralisatie van beschermd wonen en maatschappelijke opvang is met een jaar uitgesteld, vanaf 2024 worden de middelen voor Beschermd wonen stapsgewijs gedecentraliseerd. Deze decentralisatie is van belang, omdat een deel van de taken die nu regionaal zijn belegd naar de gemeenten overgaan. Om welke taken dat precies gaat en in welk tempo is nu is nog niet duidelijk.

Ondertussen wordt in de regio Amersfoort gewerkt aan de uitvoering van de vastgestelde regiovisie Samen in de Wijk. Ook vindt een intensief regionaal inkooptraject plaats waar de overstap gemaakt wordt naar taakgerichte inkoop. Voor het perceel Beschermd wonen en Maatschappelijke opvang neemt Nijkerk hierin deel.

Werk en Inkomen

Iedereen met een (bijstand)uitkering is in beeld en zit in een traject richting betaald werk, vrijwilligerswerk of een dagbesteding gericht op zelfvoorzienendheid.

Corona heeft een beperkt effect gehad op de omvang van het bijstandsbestand. Wat de effecten zullen zijn in 2023 na afloop van de coronaregelingen is nog niet inzichtelijk. Een aantal recente ontwikkelingen zullen wel invloed hebben: de oorlog in de Oekraïne, de energiecrisis en de toenemende inflatie. Welke gevolgen deze ontwikkelingen hebben is nu niet helder maar zullen we in de reguliere P&C-cyclus melden.

De Oekraïners die in Nijkerk verblijven ontvangen leefgeld vanuit een separate regeling, zij drukken niet op het participatiebudget. Deze leefgeldregeling wordt uitgevoerd door het team Werk en Inkomen.

Eind 2022-begin 2023 wordt er een nieuwe visie op werk vastgesteld met een bijbehorend actieplan.

Inwoners met een minimuminkomen doen actief mee aan de samenleving

Het Nijkerkse minimabeleid wordt geëvalueerd en herijkt. De focus ligt op het optimaliseren van de toegankelijkheid en het gebruik van de minimaregelingen door een overzichtelijk pakket aan regelingen en een versimpeld aanvraagproces. Dit gebeurt in samenspraak met onze inwoners en ketenpartners. Op deze manier zorgen wij ervoor dat alle inwoners van de gemeente Nijkerk actief kunnen deelnemen aan de samenleving. Dit geldt bij uitstek voor onze kinderen. De evaluatie en herijking van het minimabeleid in de beleidsperiode 2022-2025 wordt uiterlijk in het eerste kwartaal van 2023 aan de gemeenteraad aangeboden. Zo veel mogelijk wordt hierin de actuele situatie met betrekking tot de energie-armoede en inflatie meegenomen.

Schuldhulpverlening is toegankelijk voor iedereen

In het najaar van 2021 is het Beleidskader Schuldhulpverlening gemeente Nijkerk 2021-2024 aan de gemeenteraad aangeboden. Centraal binnen dit beleidskader staat dat alle inwoners van de gemeente Nijkerk gebruik kunnen maken van schuldhulpverlening. De toegang is laagdrempelig, de beslistermijn is zo kort mogelijk en de dienstverlening wordt op maat aangeboden. Het idee is dat Nijkerk kiest voor lichtere vormen van ondersteuning boven zwaardere dan wel specialistische vormen. Om die reden kiest Nijkerk ervoor actief in te zetten op vroeg-signalering, schuldenpreventie én nazorg. In het eerste kwartaal van 2023 wordt het uitvoeringsplan schuldhulpverlening opgeleverd, dat samen met de netwerkpartners wordt opgesteld.

Handhaving binnen het sociaal domein gebeurt zowel recht- als doelmatig

Het beleidskader op toezicht en handhaving moet herijkt worden. We streven hierin naar een evenwichtige combinatie tussen het naleven van verplichtingen die komen kijken bij het ontvangen van een uitkering of tegemoetkoming én het doelmatige karakter van onze regelingen. Wij verkiezen vertrouwen boven wantrouwen en zorgen er tegelijkertijd voor dat de gelden terecht komen bij de inwoners die ze het hardst nodig hebben. Het beleidskader Toezicht en handhaving gemeente Nijkerk 2022-2025 wordt in het eerste kwartaal van 2023 aan de gemeenteraad aangeboden.

We zijn gastvrij voor mensen die zich in de gemeente Nijkerk vestigen.

Vanaf 1 januari 2022 is de nieuwe Wet inburgering van kracht. Een inburgeringsstelsel dat een tijdige start en de snelheid van de inburgering borgt, dat uitgaat van maatwerk en dualiteit (oftewel het combineren van het leren van de taal en participatie) en dat bovendien kwaliteit garandeert. Gemeenten hebben de regie over de inburgering en voeren nieuwe of gewijzigde taken uit. Het betreft een lerend stelsel waarbij zeker in de beginperiode de ervaringen van alle betrokkenen van belang zijn, zoals van nieuwkomers, de Sociaal domeinraad, vrijwilligers en professionals. Deze ervaringen zijn de input om te kunnen evalueren en waar nodig in 2023 bij te stellen.

1.2 Te monitoren doelen

Op het moment dat deze doelen zijn opgeschreven zijn nog geen keuzes voor bezuinigingen gemaakt. Onderstaande ambities zijn hiervan afhankelijk.

	Ambitie	Wat gaan we doen?
13	De uitvoerende teams zijn goed vindbaar en toegankelijk. Ze werken proactief, snel en adequaat. De kwaliteit en capaciteit zijn daarmee in lijn. De deskundigheid van de professionals is op niveau.	Naar aanleiding van de decentralisatie in 2015 (verantwoordelijk voor o.a. de jeugdhulp) zijn er sociale wijkteams opgericht, de zogenaamde gebiedsteams. Na de vaststelling van het Transformatieplan Sociaal Domein is ervoor gekozen de sociale wijkteams anders in te richten. Vanaf 2021 zijn de gebiedsteams opgesplitst in het Jeugdteam en het Wmo-team.
16	Er is een goede afstemming tussen de gemeente en zorg- en vrijwilligersorganisaties voor optimale ondersteuning voor mensen vanuit hun eigen omgeving.	Wmo en Jeugd(hulp): In 2023 blijven we inzetten op het financieel beheersbaar maken van de kosten Wmo en Jeugd(hulp). Dat betekent dat de zorg in de eerste plaats passend moet zijn, daarna zo kort en licht als mogelijk. Daarom gaan we extra inzetten op innovatie om lichtere zorg mogelijk te maken. Ook gaan we inzetten op een betere verbinding tussen het voorliggend veld en aanbieders van maatwerkvoorzieningen. Waar mogelijk monitoren we strenger op de contractafspraken, zetten we strakker in op de handhaving van de kwaliteit en gaan we meer in verbinding met partners daar waar we gezamenlijk verantwoordelijk zijn om kwalitatieve zorg te leveren binnen de financiële kaders. Verder zoeken we interne samenwerking en afstemming tussen uitvoering-kwaliteit-beleid Sociaal Domein (Wmo en Jeugd(hulp) overstijgend).
17	Mantelzorgers en vrijwilligers zijn van grote waarde voor onze samenleving. Wij ondersteunen hen bij de uitvoering van hun taken.	In nauwe samenwerking met stakeholders kijken we hoe we potentiële mantelzorgers en vrijwilligersinitiatieven kunnen ondersteunen. Als blijkt van waardering reiken we jaarlijks de mantelzorgwaardering uit. De gemeente faciliteert de vrijwillige inzet van ouders via Steunouder Nijkerk. De gemeente faciliteert het Pleegoudernetwerk Nijkerk, door regelmatig gesprekken te voeren over de behoeften van pleegouders. Daarnaast organiseert de gemeente jaarlijks een grote inhoudelijke netwerkbijeenkomst. In 2023 wordt er een training georganiseerd voor pleegouders in het kader van vitaliteit.
18	We zetten zoveel mogelijk in op preventie om (zwaardere) zorg in de toekomst te voorkomen.	Wmo en Jeugd(hulp) In inkoopafspraken met de partijen in het voorliggende veld zetten we de ingezette lijn vanuit het transformatieplan voort. Hierbij zetten we in op normalisering, afschalen en resultaatgerichte inkoopafspraken op basis van de vraag vanuit de samenleving. Vanuit de gemeente Nijkerk ligt de focus op de inzet van lokale partners en de samenhang van hun aanbod. Om de ambitie binnen de Wmo mogelijk te maken en dus af te kunnen schalen van NAT (Niet algemeen toegankelijk) FAT FV (Fysieke Advies Tafel Foodvalley) naar AT (Algemeen toegankelijk) en het PIT (Preventie Interventie Team) maken we inzichtelijk of dit in de huidige situatie

	Ambitie	Wat gaan we doen?
		mogelijk is. Zo niet, dan wordt in kaart gebracht waar eventuele hiaten zijn. Op basis daarvan kan voor de Wmo bestuurlijke besluitvorming plaatsvinden. In 2023 zetten we verder in op de interne samenwerking en monitoring tussen NAT en AT en PIT. Het preventief aanbod is de afgelopen jaren door gemeentelijke inzet gegroeid. Het gebruik ervan stijgt en dit is een gewenste ontwikkeling. Als aanvulling en versterking van het preventief aanbod is het Leefstijlakkoord Nijkerk 2021 – 2023 vastgesteld. De afspraken in dit akkoord geven een extra impuls om de kosten te verlagen.
I10	Kinderen ontvangen waar nodig (maatwerk) efficiënte ondersteuning via een gevarieerd aanbod van aanbieders.	De Regio Foodvalley werkt met ongeveer 300 gecontracteerde partners. In 2023 wordt opnieuw gekeken of het aanbod van deze partners nog aansluit bij de behoefte. Vanuit de wens van normalisatie wordt de verleende jeugdhulp indien mogelijk zo licht mogelijk ingezet (reguliere hulp). Met de grootste aanbieders van de gemeente Nijkerk voeren we gesprekken over de behaalde resultaten. Vanuit Foodvalley monitoren de contractmanagers zowel de inkoop als het facturatieproces. Dit wordt actief met de beleidsmedewerkers Jeugdhulp afgestemd via voortgangsrapportages.
I11	Inwoners met een (bijstand) uitkering zijn in beeld. Het doel is om iedereen in een traject te hebben richting betaald werk, vrijwilligerswerk of een dagbesteding gericht op zelfvoorzienendheid.	Het in beeld brengen en houden van inwoners met een bijstandsuitkering borgen we in de reguliere dienstverlening. Dat betekent dat we de jaarlijkse persoonlijke contacten, de registraties op de participatieladder en het formuleren van trajecten met activiteiten, continueren. Een integrale aanpak op maat blijft het uitgangspunt. Verder ontwikkelen we de huidige dashboards door. Dat ondersteunt het monitoren van het gevoerde beleid en het data gedreven werken. Vanaf 2023 breekt een nieuwe beleidsperiode aan. In lijn met het coalitieprogramma worden een visie, ambities en indicatoren bepaald. Aandachtspunten vanuit de beleidsevaluatie en het cliënttevredenheidsonderzoek worden ter harte genomen. Centraal staat dat inwoners stappen kunnen zetten binnen de participatieketen
I15	Wij zijn gastvrij voor mensen die zich in de gemeente Nijkerk vestigen. Wij vinden het belangrijk dat nieuwkomers zo snel mogelijk volwaardig en zelfstandig deelnemen aan onze samenleving.	Vanaf 2022 is de nieuwe Wet inburgering van kracht waarbij de gemeente een regierol heeft. Deze geldt voor nieuwkomers die vanaf 2022 gehuisvest worden. Het betreft een lerend stelsel waarbij het belangrijk is om de ervaringen van de nieuwkomers, vrijwilligers, professionals etc. te monitoren zodat, indien nodig, bijstelling kan plaatsvinden.
Bg	Minder huishoudens die (problematische schulden) hebben.	Schuldenpreventie en vroegsignalering spelen een prominente rol in ons beleid. De pilot "Op tijd erbij" is in 2022 dan ook geïmplementeerd in de reguliere dienstverlening. Daarnaast investeren wij, samen met onze partners, in een toegankelijke, laagdrempelige toegang tot schuldhulpverlening voor alle inwoners. Dus ook voor ondernemers. Samen met onze netwerkpartners maken we een uitvoeringsplan

	Ambitie	Wat gaan we doen?
		schuldhulpverlening dat in het eerste kwartaal 2023 wordt aangeboden aan de raad.

1.3 Beleidsindicatoren

De verplichte beleidsindicatoren die betrekking hebben op dit programma zijn de volgende:

Indicator (jeugd)	Htv	Eenheid	2019	2020	2021	Bron
1. Absoluut verzuim per 1.000 inw. leerplichtigen	4.	Aantal per 1.000 inw. 5-18 jr.	-*	0,0	0,6	DUO/Ingrado
2. Relatief verzuim per 1.000 inw. leerplichtigen	4.	Aantal per 1.000 inw. 5-18 jr.	14	0	16	DUO/Ingrado
3. Voortijdig schoolverlaters zonder startkwalificatie (VSV-ers) (%)	4.	% van het totaal aantal leerlingen 12-23 jaar	1,4	1,1	1,3	DUO/Ingrado
4. Jongeren met jeugdhulp	6.	% van alle jongeren tot 18 jaar	9,2	9,1	12,6	CBS Jeugd
5. Jongeren met jeugdbescherming	6.	%	1,1	1,1	1,2	CBS Jeugd
6. Jongeren met jeugdreclassering	6.	%	0,2	0,2	0,2	CBS - Beleidsinformatie Jeugd
7. Jongeren met een delict voor de rechter	6.	%	1,0	1,0	-*	CBS Jeugd
8. Personen met een bijstandsuitkering	6.	Aantal per 10.000 inw.	183,7	280,5	209,0	CBS
9. Lopende re-integratievoorzieningen	6.	Aantal per 10.000 inwoners van 15-64 jaar	264,7	302,2	-*	CBS
10. Kinderen in een uitkeringsgezin	6.	% kinderen tot 18 jaar	3,0	3,0	-*	CBS
11. Werkloze jongeren	6.	%	1,0	1,0	-*	CBS
12. Cliënten met een maatwerkarrangement Wmo	6.	Per 10.000 inw	590	510	540	CBS

1. Er wordt gesproken van absoluut verzuim als een leerplichtige en of kwalificatie plichtige jongere niet op een school of instelling staat ingeschreven, per 1.000 inwoners.
2. Er is sprake van relatief verzuim als een jongere wel staat ingeschreven op een school, maar gedurende een bepaalde tijd de lessen/praktijk verzuimt, per 1.000 inwoners.
3. Het percentage van het totaal aantal leerlingen van het VO en MBO (12-23 jaar) dat voortijdig, dat wil zeggen zonder startkwalificatie, het onderwijs verlaat.
4. Het percentage jongeren tot 18 jaar met jeugdhulp ten opzichte van alle jongeren tot 18 jaar Jeugdhulp is de hulp en zorg zoals deze bedoeld en beschreven is in de Jeugdwet (2014) Het betreft hulp en zorg aan jongeren en hun ouders bij psychische en psychosociale en/of gedragsproblemen, een verstandelijke beperking van de jongere, of opvoedproblemen van de ouders.
5. Het percentage jongeren tot 18 jaar met een jeugdbeschermingsmaatregel ten opzichte van alle jongeren tot 18 jaar die op enig moment in de verslagperiode een maatregel door de rechter dwingend opgelegd hebben gekregen.
6. Het percentage jongeren (12-22 jaar) met een jeugdreclasseringsmaatregel ten opzichte van alle jongeren (12-22 jaar).
7. Het percentage jongeren (12 t/m 21 jaar) dat met een delict voor de rechter is verschenen.
8. Het aantal personen met een uitkering op grond van de Wet werk en bijstand (WWB, t/m 2014) en de Participatiewet (vanaf 2015). De uitkeringen (leefgeld) aan personen in een instelling, de elders verzorgden, zijn niet inbegrepen. Ook de uitkeringen aan dak—en thuislozen zijn niet inbegrepen.
9. Het aantal reïntegratievoorzieningen, per 10.000 inwoners in de leeftijd 15-64 jaar.

10. Percentage kinderen tot 18 jaar die in een gezin leven dat van een bijstandsuitkering moet rondkomen. Bijstandshuishouden is een huishouden waarvan minimaal één lid een bijstandsuitkering ontvangt. Onder bijstand wordt verstaan: uitkeringen aan huishoudens op grond van de Wet werk en bijstand (WWB, tot 2015) en de Participatiewet (vanaf 2015) en het Besluit bijstandsverlening zelfstandigen 2004 (BBZ).

11. Personen van 16 jaar t/m 22 jaar die als werkzoekende staan ingeschreven bij het UWV WERKbedrijf en tegelijkertijd geen baan hebben als werknemer volgens de Polisadministratie

12. Aantal per 10.000 inwoners in de betreffende bevolkingsgroep. Een maatwerkarrangement is een vorm van specialistische ondersteuning binnen het kader van de Wmo. Voor de Wmo-gegevens geldt dat het referentiegemiddelde gebaseerd is op 327 deelnemende gemeenten.

1.4 Beleidskaders

Nota/plan	Planperiode	Vastgesteld
Verordening en beleidsregel Meedoen	2017 en verder	2017
Regionaal Voortijdig schoolverlaten programma, RMC sub regio Eem	2020 – 2024	2020
Visie op de vernieuwing van het Sociaal Domein	2015 en verder	2017
Visiedocument Dialooggroep Sociaal Domein	2017 en verder	2017
Uitwerkingsdocument Dialooggroep Sociaal Domein	2017 en verder	2017
Regiovisie: Geweld hoort nergens thuis	2020-2024	2020
Hoofddijnennota "Op weg naar een vernieuwd sociaal domein"	2015 en verder	2014
Aanvullend beleidskader sociaal domein	2015 en verder	2014
Jeugdprogramma 'Een kind- en gezinsvriendelijke gemeente Nijkerk'	2019-2023	2018
Transformatieplan sociaal domein	2020-2025	2020
Visie op werk "Op weg naar een duurzaam perspectief"	2019-2022	2019
Re-integratieverordening	2017 en verder	2017
De Gelderse Verbeteragenda Foodvalley 2020	2020 en verder	2020
Beleidsplan Schuldhelpverlening gemeente Nijkerk 2021-2025	2021-2025	2021
Beleidsplan Transformatie Wmo Inkoop	2021-2024	2021
Toezicht- en handavingsbeleid Wmo	2023 en verder	2023 (april)
Beleidsregels Toezicht- en handavingsbeleid Wmo	2023 en verder	2023 (april)

1.5 Samenwerkingsverbanden

Verbonden partijen	Doelstelling
VGGM	Het Rijk en de gemeenten hebben een grote verantwoordelijkheid in het faciliteren van aspecten die een bijdrage kunnen leveren aan een goede gezondheid van de inwoners en het versterken van de eigen kracht. De VGGM ondersteunt en adviseert de gemeente bij de beantwoording van de centrale sturingsvragen hierover.
Foodvalley: Jeugdhulp	Met de vele aanbieders is via accounthouderschappen contact. Met de grotere aanbieders per kwartaal. Dit zodat de uitvoering actief wordt gevolgd en waar nodig bijgesteld. Via het Knooppunt Foodvalley verloopt de facturatie, monitoring en vindt beleidsmatige aansturing plaats. Nationaal loopt Regio Foodvalley qua monitoring en inzicht op casusniveau voorop.
Noord-Veluwe: Passend Onderwijs* Regio Amersfoort:	Scholen hebben in de Wet Passend Onderwijs de zorgplicht gekregen. Dit betekent dat het verplicht is om voor alle kinderen een passende plek/een passend onderwijsprogramma te bieden. Als dat niet binnen de school kan, is de school verantwoordelijk om een andere school (binnen of buiten het samenwerkingsverband) te vinden waar dit wel kan. Thuiszitters zouden hierdoor niet meer voor moeten komen. Gemeenten zijn verantwoordelijk voor de uitvoering van de leerplicht. Er is een regionaal ambtelijk overleg voor opgericht ter voorbereiding op het formele OOGO (Op overeenstemming gerichte overleg) met de verantwoordelijk wethouders.
Regionale Meld- en Coördinatiefunctie (RMC)*	Doelstelling is om door een bestuurlijke en operationele herinrichting van de RMC-functie te zorgen voor meer zicht en een betere grip op de grootste groep voortijdig schoolverlaters, de 18+. Gezocht wordt naar een zo goed mogelijke regionale samenwerking en afstemming, o.a. op het administratieve vlak, en een inrichting, waarbij goede sturing mogelijk is op de gewenste samenwerking met het sociaal domein. Het doel van de RMC-functie is het terugdringen van het aantal voortijdig schoolverlaters zonder startkwalificatie (in de leeftijdsgroep tot 23 jaar).
Regio Amersfoort: Volwasseneneducatie*	Het in samenwerking tot stand brengen van het Regionaal Plan Educatie. Daarnaast wordt overlegd over de lokale inzet van de regionale middelen op het gebied van volwasseneneducatie.
Regio Amersfoort: Maatschappelijke opvang en beschermd-wonen	Amersfoort is centrumgemeente en regelt vanuit deze wettelijke verplichting de maatschappelijke opvang en het beschermd wonen voor inwoners uit de regio Amersfoort. De decentralisatie van beschermd wonen en maatschappelijke opvang is met een jaar uitgesteld. Vanaf 2024 worden de Beschermd-wonen-middelen stapsgewijs gedecentraliseerd. Deze decentralisatie is van belang, omdat een deel van de taken die nu regionaal zijn belegd naar de gemeenten overgaan. Om welke taken dat precies gaat en in welk tempo is nu is nog niet duidelijk. Ondertussen wordt in de regio Amersfoort gewerkt aan de uitvoering van de vastgestelde regiovisie Samen in de wijk. Ook vindt een intensief regionaal inkooptraject plaats waar de overstap gemaakt wordt naar taakgerichte inkoop voor het perceel Beschermd wonen en Maatschappelijke opvang neemt Nijkerk hierin deel.
Regio Amersfoort: Regionaal werkbedrijf Amersfoort	De economische oriëntatie van veel inwoners en bedrijven vanuit Nijkerk is op Amersfoort gericht. Vanuit economisch belang en de uitvoering van de Participatiewet wordt vanuit Nijkerk zodoende actief samengewerkt binnen de regio Amersfoort. Binnen de arbeidsmarktregio is het regionaal Werkbedrijf actief. Er zijn samenwerkingsafspraken opgesteld tussen gemeenten, het UWV en de sociale partners. Het primaire doel is het matchen van arbeidsgehandicapten op de extra banen waarvoor werkgevers zich garant hebben gesteld. Daarnaast is het wenselijk dat de brede groep van mensen die een afstand hebben tot de arbeidsmarkt (ook) onder de aandacht worden gebracht van werkgevers. Andere gerelateerde samenwerkingsverbanden zijn het Werkgeversservicepunt (WSP), Jongerenloket en Leerwerkloket en het Regionaal Mobiliteitsteam.
Inclusief Groep N.V. (IG)	De Inclusief Groep geeft uitvoering aan de Wet sociale werkvoorziening (Wsw) en de Participatiewet (PW). En streeft hierbij naar een inclusieve arbeidsmarkt waarbij iedereen duurzaam kan deelnemen en waar mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt optimaal kunnen participeren.

1.6 Wat mag het kosten?

In onderstaande tabel zijn de lasten en baten opgenomen die aan het programma Inclusief verbonden zijn.

-/- = <i>nadeel</i>	2023	2024	2025	2026
Lasten	39.917	39.196	39.001	38.956
Baten	7.909	7.909	7.909	7.909
Saldo programma	-32.008	-31.287	-31.093	-31.047

Budget

Bij het programma Inclusief horen de volgende taakvelden. Ter indicatie zijn per taakveld de lasten en baten voor 2023 vermeld, in afgeronde bedragen.

Taakveld	Omschrijving taakveld	(bedragen x € 1.000)		
		lasten	baten	saldo
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	2.470	44	-2.426
6.2	Gebiedsteams	2.119	0	-2.119
6.3	Inkomensregelingen	10.701	7.552	-3.149
6.4	Begeleide participatie	1.782	0	-1.782
6.6	Maatwerkvoorzieningen (Wmo)	1.439	66	-1.373
6.71	Maatwerkdienstverlening 18+	7.772	247	-7.525
6.72	Maatwerkdienstverlening 18-	13.634	0	-13.634
		39.917	7.909	-32.008

Energiek: een vitale en betrokken samenleving

2.1 Inleiding en ontwikkelingen

Maatschappelijke opgave:

In Nijkerkerveen, Hoevelaken en Nijkerk is het goed leven en verblijven. Wederzijds inlevingsvermogen en verbinding met elkaar dragen daaraan bij. Een gezonde leefstijl en een prettige leefomgeving zijn belangrijk voor het welzijn. Religie, sport, kunst en cultuur leggen verbindingen, brengen ontspanning, geven betekenis en dragen ertoe bij dat inwoners betekenisvol kunnen meedoen. Er is, mede vanuit een preventieve aanpak, aandacht voor groepen en individuen om het meedoen te vergroten met ruimte voor persoonlijke ontwikkeling en vitaliteit op sociaal, geestelijk, lichamelijk en maatschappelijk gebied. We koesteren onze vrijwilligers en mantelzorgers.

Maatwerk met resultaat

We willen maatwerk, ruimte voor innovatie, minder regelgeving. Initiatiefnemers worden uitgedaagd om samen te werken. Vanuit de inzet op normaliseren zetten we actief in op preventie in combinatie met een zo stevig mogelijk netwerk rondom onze inwoners. Deze inzet plegen we omdat we ervan uitgaan dat als het welbevinden van inwoners op peil is en zij goed in hun vel zitten, de behoefte aan ondersteuning en zorg beperkt is en waar mogelijk tijdelijk. Uiteraard vormt de gemeente een vangnet voor inwoners bij wie een structurele ondersteuningsbehoefte aanwezig is.

Focus 2023

Voor een vitale en betrokken samenleving leggen we voor 2023 de focus op de volgende onderwerpen:

Er is een breed en gevarieerd aanbod van goede en veilige sportvoorzieningen. We gaan uit van de zelfstandigheid van verenigingen en stimuleren verenigingen om hun maatschappelijke rol op te pakken. Veel inwoners ontmoeten elkaar wekelijks via de binnen- en/of buitensport. Er loopt een proces om sportverenigingen meer verantwoordelijkheid te geven bij het beheer en onderhoud van de terreinen en de gebouwen. Via trajecten als JOGG (Jongeren op gezond gewicht), het in 2021 gestarte Nijkerkse leefstijlakkoord en het Sport- en beweegakkoord bouwen we ook in 2023 verder aan een gezonde leefomgeving.

Onze voorzieningen passen bij een goed woonklimaat. We geven via het subsidie- en tarievenbeleid richting aan het maatschappelijk vastgoed.

De gemeente investeert jaarlijks miljoenen in goede onderwijshuisvesting, sportvoorzieningen, jeugdhonken, de bibliotheek, etc. Via subsidies worden inwoners en organisaties ondersteund om lokaal activiteiten te organiseren. Het subsidie- en tarievenbeleid is herijkt met als resultaat eenduidige en transparante tarieven en subsidies die de vitaliteit en actieve betrokkenheid van de inwoners stimuleren.

Kunst en cultuur heeft onze aandacht. We gaan zorgvuldig om met ons cultureel erfgoed en stimuleren cultuureducatie.

Nijkerk is een oude stad en in de drie kernen en het buitengebied zijn veel monumenten waar we trots op zijn. Veel inwoners zijn actief binnen het aanbod van kunst- en cultuur: van amateur tot professional. De visie Eigenheid en karakter (kansen voor erfgoed in de gemeente Nijkerk) benoemt 5 kernkwaliteiten van de gemeente Nijkerk. We nemen elk jaar deel aan de monumentendag en hebben een museum Oud Nijkerk dat door vrijwilligers ondersteund wordt. We hebben aandacht voor cultuurparticipatie en cultuureducatie.

De cultuurhistorische waardenkaart is vastgesteld en wordt geïmplementeerd in het ruimtelijke domein en vormt een belangrijk onderdeel van ons landschapsontwikkelingsplan en de te ontwikkelen Omgevingsvisie voor Nijkerk.

Passend onderwijs gaat voor jeugdhulp. Scholen zijn veilige plekken en ze zijn goed bereikbaar. Leerlingenvervoer is veilig en qua aanrijdtijden betrouwbaar. We zetten in op het tegengaan van vroegtijdig schoolverlaten en ‘thuiszitten’.

In de jeugdnota staat het (jonge) kind op weg naar volwassenheid centraal. Het onderwijs is één van de belangrijkste plaatsen waar kinderen en jongeren werken aan hun ontwikkeling tot gezonde en zelfstandige volwassenen. Sinds de Wet passend onderwijs van kracht is, is er een zorgplicht bij scholen neergelegd. Scholen zijn verantwoordelijk om leerlingen die extra ondersteuning nodig hebben een goede onderwijsplek te bieden. Hiervoor werken scholen in regionale samenwerkingsverbanden samen. Er wordt actief de link gelegd tussen uitval/verzuim via leerplicht én de voorspellende waarde in de jeugdhulp.

Goed leerlingenvervoer en actieve preventieve inzet van leerplichtambtenaren dragen hieraan bij. Waar mogelijk stimuleren we de zelfstandigheid van jongeren in het leerlingenvervoer. Het leerlingenvervoer wordt met enkele partnergemeenten binnen Regio Foodvalley uitgevoerd.

2.2 Te monitoren doelen

	Ambitie	Wat gaan we doen?
E4	In de gemeente Nijkerk hebben we aandacht voor onze gezondheid. Het huidige gezondheids- en sportbeleid voor kinderen en jongeren zetten we met kracht voort. We stimuleren het sporten en bewegen voor ouderen. We zijn een JOGG-gemeente en zorgen ervoor dat sport- en beweegmogelijkheden in en om onze woonkernen beschikbaar zijn.	Nijkerk is een JOGG-gemeente. Specifieke activiteiten rondom gezondheid zijn opgenomen in de jeugdnota 2019 - 2023. Daarnaast is vorig jaar het Sport- en beweegakkoord gesloten met alle sportaanbieders in de gemeente. Daarmee willen we bereiken dat: 1. er goed sportaanbod is voor kinderen, zodat ze een sportieve start kunnen maken; 2. sporten en bewegen bereikbaar is voor iedereen; 3. men streeft naar sterke toekomstbestendige sportverenigingen en andere aanbieders van sport. Met het uitvoeringsbudget vanuit het Rijk zetten we ons in om samen met de sportaanbieders bovenstaande doelstellingen te bereiken. Ook is er sinds kort een Leefstijlakoord. Met dit akkoord willen we inwoners, naast kiezen voor sporten en bewegen, verleiden om nog meer gezonde keuzes te maken. De afspraken in het Leefstijlakoord zijn aanvullend en versterkend op wat er al is. In het Leefstijlakoord staan vier speerpunten: 1. De gezonde keuze = de makkelijke keuze 2. Een rookvrije generatie 3. Alcohol- en middelengebruik verder terugdringen 4. Iedereen doet mee Ook hiervoor ontvangen we een uitvoeringsbudget vanuit het Rijk. Hiermee kunnen we de komende jaren extra inzetten op deze speerpunten.

E5	Met de meeste kinderen in de gemeente Nijkerk gaat het goed en dit willen we ook zo houden. Het is belangrijk om de gezondheidstoestand van de Nijkerkse kinderen te monitoren. Preventieve interventies zetten we indien noodzakelijk in.	In 2021 heeft de VGGM de kindmonitor uitgevoerd. De kindmonitor vindt een maal per vier jaar plaats om de gezondheidstoestand van de Nijkerkse kinderen in beeld te krijgen. Vanuit het lokale sportakkoord is de ambitie dat geen enkel kind een motorische achterstand oploopt en dat alle kinderen aan de beweegrichtlijnen voldoen. De schoolsetting is daarbij kansrijk, juist daar is het mogelijk om het beweeggedrag te beïnvloeden. Via Nijkerk Sportief en Gezond worden allerlei activiteiten op de scholen aangeboden om deze ambitie te behalen.
E6	We investeren in een breed en gevarieerd aanbod van voldoende en veilige sportvoorzieningen. We gaan uit van de zelfstandigheid van verenigingen en stimuleren verenigingen om hun maatschappelijke rol op te pakken.	Via de BBN (Beheercommissie Buitensport Nijkerk) zijn de buitensportverenigingen actief betrokken bij het onderhoud en contractbeheer van de velden. We zijn met hen in overleg om te komen tot een recht van opstal op de kleedkamers, zodat ze ook daarin meer verantwoordelijkheid krijgen. Een van de doelstellingen in het lokale sportakkoord is om aanbieders van sport en bewegen toekomstbestendig te maken zodat sport en bewegen voor iedereen toegankelijk en bereikbaar blijft. Nijkerk sportief en gezond biedt via verschillende activiteiten verenigingsondersteuning op maat.
E7	We investeren in voorzieningen die passen bij een goed woonklimaat. We geven daarbij richting aan het subsidie- en tarievenbeleid voor het maatschappelijk vastgoed.	De komende jaren investeert de gemeente in vervanging/renovatie van maatschappelijke voorzieningen voor sport, onderwijs en andere basisaccommodaties. Daarbij wordt ook geïnvesteerd in duurzaamheid. Met ingang van 1 januari 2022 gaat een nieuw subsidie- en tarievenbeleid gelden.
E8	We hebben aandacht voor kunst en cultuur. We gaan zorgvuldig om met ons cultureel erfgoed en stimuleren cultuureducatie.	We gaan cultuurparticipatie voor zowel jeugd als volwassenen bevorderen. Samen met het primair onderwijs, de culturele instellingen, de cultuurmakelaar en de culturele raad zetten we in op de kwaliteit van cultuureducatie. De ontvangen coronagelden voor Cultuur gaan we de komende tijd inzetten om de Nijkerkse cultuursector te ondersteunen en te herstellen van de geleden schade door corona.
E12	Passend onderwijs wordt voorafgaand aan jeugdhulp benut. Scholen zijn veilige plekken en ze zijn goed bereikbaar. Leerlingenvervoer is veilig en betrouwbaar. We zetten in op het tegengaan van vroegtijdig schoolverlaten en 'thuiszitten'.	In 2021 is een procesbegeleider passend onderwijs gestart. Hierdoor vindt o.a. afstemming plaats tussen onderwijs en jeugdhulp op zowel bestuurlijk als uitvoerend niveau. Sinds het schooljaar 2021-2022 is de pilot passend onderwijs jeugdhulp gestart. Deze pilot gaat uit van het benutten van de expertise van het onderwijs. Voor het in zetten van preventie en het vroeg signaleren van problematiek. Daarnaast worden de inhoudelijke afspraken m.b.t. voor- en vroegschoolse educatie onder de loep genomen en verwerkt in een aangepast convenant met peuteropvang, onderwijs, VGGM en de gemeente. Denk aan thema's als doorgaande ontwikkelijnen, overdracht van voorschools naar vroegschoolse, ouderbetrokkenheid etc.

		Het (demissionaire) kabinet heeft het Nationaal Programma Onderwijs (NPO) in het leven geroepen, met als doel om onderwijsvertragingen in te lopen die zijn ontstaan door de schoolsluitingen en corona. Scholen, instellingen en de gemeente ontvangen hier budget voor om in het schooljaar 2022-2023 in te zetten (gemeente Nijkerk ongeveer € 9 ton). De opgave voor de komende periode is om met de scholen en andere betrokkenen te bekijken hoe we kunnen helpen, met aanvullende programma's, begeleiding of kennisdeling. De NPO-opgave wordt verbonden met de huidige opgaven waar we als gemeente voor staan. Denk met name aan het verbinden van onderwijs met jeugdhulp. Gekeken wordt welke inzet binnen het onderwijs of de voorschoolse voorzieningen de druk op de jeugdhulp verkleint. De middelen mogen tot in 2025 besteed worden.
E13	Wij stimuleren een verbeterde aansluiting van verschillende vormen van onderwijs en de aansluiting van het onderwijs op het bedrijfsleven.	We ondersteunen initiatieven die ontstaan vanuit een verbeterde afstemming tussen onderwijs en bedrijfsleven. Een voorbeeld hiervan is de Food Academy Nijkerk waar inmiddels drie mbo-opleidingen vorm krijgen in Nijkerk.
E15	We stimuleren de taalontwikkeling en zetten in op de aanpak van laaggeletterdheid.	Elke gemeente moet het regionale plan laaggeletterdheid lokaal vertalen in een lokale aanpak. Op dit moment wordt gewerkt aan een breed lokaal plan laaggeletterdheid. Er wordt breder en integraler (doelgroep, leeftijd, vraag en aanbod etc.) gekeken dan onze huidige aanpak van laaggeletterdheid bij de 18+ doelgroep vanuit "volwasseneneducatie" (via NL Educatie en Taalhuis Nijkerk), de taalklas en voor- en vroegschoolse educatie in de peuteropvang. De benodigde aanpak om bepaalde doelen (uit het coalitieakkoord) te behalen versus de huidige aanpak wordt tegen het licht gehouden. In 2023 wordt gestart met het werken aan de hand van de lokale aanpak laaggeletterdheid.

2.3 Beleidsindicatoren

De verplichte beleidsindicatoren die betrekking hebben op dit programma zijn de volgende:

Indicator (jeugd)	Htv	Eenheid	2016	2020	Bron
1. Niet wekelijkse sporters	5.	%	43,1	46,1	CBS, RIVM

Het percentage niet-wekelijkse sporters t.o.v. de bevolking van negentien jaar en ouder.

2.4 Beleidskaders

Nota/plan	Planperiode	Vastgesteld
Sportnota	2013 - 2025	2013
Nota Maatschappelijk Vastgoed	2013 - 2025	2013

Tarieven en subsidies voor sport, cultuur en welzijn	2022 en verder	2021
Sport- en beweegakkoord	2020 en verder	2020
Leefstijlakkoord	2021-2023	2021
Regionale visie Publieke Gezondheidszorg Gelderland Midden	2017 - 2025	2017
Visiedocument Dialooggroep Leefstijl	2017 en verder	2017
Uitwerkingsdocument Dialooggroep Leefstijl	2017 en verder	2017
Beleidsplan Bibliotheekwerk gemeente Nijkerk	2012 - 2018	2012
Geactualiseerd Integraal Huisvestingsplan Onderwijs	2019 - 2035	2018
Convenant resultaatafspraken voor- en vroegschoolse educatie"	2015 en verder	2014

2.5 Verbonden partijen

Verbonden partijen	Doelstelling
VGGM (gezondheidsdeel)	De VGGM ondersteunt de gemeente bij het bewaken, beschermen en bevorderen van de gezondheid van haar inwoners, met extra aandacht voor risicogroepen. Binnen de regionale samenleving wordt gestreefd naar het optimaal faciliteren van gezondheid bevorderende initiatieven die zorgdragen voor een goede positieve gezondheid van onder andere de inwoners van de gemeente Nijkerk.
Regio Foodvalley: onderdeel Frisvalley	Regionale samenwerking in Regio Foodvalley voor een integrale aanpak van de alcoholmatiging bij jongeren.

2.6 Wat mag het kosten?

In onderstaande tabel zijn de lasten en baten opgenomen die aan het programma Energiek verbonden zijn.

-/- = nadeel	2023	2024	2025	2026
Lasten	13.892	13.830	13.989	14.119
Baten	3.307	3.043	3.043	3.043
Saldo programma	-10.585	-10.787	-10.946	-11.076

Budget

Bij het programma Energiek horen de volgende taakvelden. Ter indicatie zijn per taakveld de lasten en baten voor 2023 vermeld, in afgeronde bedragen.

Taakveld	Omschrijving taakveld	(bedragen x € 1.000)		
		lasten	baten	saldo
4.1	Openbaar basisonderwijs	161	0	-161
4.2	Onderwijshuisvesting	3.059	19	-3.041
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	2.509	1.036	-1.474
5.1	Sportbeleid en activering	556	0	-556
5.2	Sportaccommodaties	3.993	2.237	-1.756
5.3	Cultuurpresentatie, -productie en -participatie	203	9	-194
5.4	Musea	48	2	-46
5.5	Cultuur erfgoed	174	0	-174
5.6	Media	901	4	-897
6.81	Geëscaleerde zorg 18+	170	0	-170
6.82	Geëscaleerde zorg 18-	181	0	-181
7.1	Volksgezondheid	1.936	0	-1.936
		13.892	3.307	-10.585

Duurzaam: we sorteren met de gemeente Nijkerk voor op de toekomst

3.1 Inleiding en ontwikkelingen

Maatschappelijke opgave:

We zetten ons met ambitie in voor een duurzame en toekomstbestendige gemeente Nijkerk. We leven in een waardevolle omgeving waar sociale verbondenheid voelbaar is en ervaren wordt. Een omgeving waarin we op een verantwoorde en duurzame wijze omgaan met de belangen van bewoners, ondernemers, recreanten en natuur en waarin we regionaal samenwerken. Waar groene ruimte en monumenten rust en inspiratie geven en belangrijk zijn voor het welzijn en de identiteit van onze gemeente.

Het roer gaat om

Op het gebied van klimaat en energie gaan we naar een ander tijdperk. Met het vaststellen van de Routekaart Energieneutraal Nijkerk (2019), het daarbij behorende uitvoeringsprogramma (2020), de Regionale Energiestrategie (RES 2021) en de Transitievisie Warmte (2021) is het roer definitief omgegaan, omdat we inzien dat de wereld en dus ook onze gemeente Nijkerk op een goede manier moet worden overgedragen aan toekomstige generaties. We hebben op dit punt duidelijke ambities, die we deels in samenwerking met de Regio Foodvalley willen realiseren. In de Regionale Energiestrategie (RES) nemen we een proactieve positie in. Duurzaamheid biedt ook volop kansen voor economische ontwikkeling. We werken hierbij actief samen met lokale en regionale partners.

Om de ambities en daarmee een duurzame en toekomstbestendige gemeente Nijkerk waar te maken leggen we de focus op de volgende ambities.

De gemeente Nijkerk is energieneutraal in 2050.

In 2020 is het Uitvoeringsprogramma Nijkerk Energieneutraal vastgesteld. In 2023 gaan we verder met de uitvoering van dit programma en de Routekaart in het Uitvoeringsprogramma. Daarin zijn keuzes gemaakt gelet op de beperkte beschikbaarheid van personele en financiële middelen. Bij de uitvoering van het programma zullen we de voortgang in realisatie van onze ambities monitoren met een jaarverslag.

In het programma staan drie thema's centraal: Energiebesparing, Duurzame opwek van elektriciteit en de Warmtetransitie. Om energieneutraal te worden, willen we zo min mogelijk energie gebruiken en de energie die we gebruiken moet afkomstig zijn van een duurzame bron. Dit betekent dat we volop inzetten op het reduceren van ons energiegebruik, zowel in woningen als bij bedrijven. Daarnaast bieden we ruimte voor het ontwikkelen van een zonnenveld langs de A28 en zetten we de eerste stappen om van het aardgas af te gaan. Om inwoners er zo goed en zo vroeg mogelijk bij te betrekken, zetten we flink in op communicatie en participatie. In 2020 is het beleidskader Duurzame opwek zon op land opgesteld en vastgesteld, aan het beleidskader Wind en de realisatie van windmolens in het kader van het project A28 wordt gewerkt. De definitieve RES (Regionale Energie Strategie) is vastgesteld in 2021 en wordt uitgevoerd.

De Transitievisie Warmte wordt verder vertaald in een Uitvoeringsprogramma Warmte en wordt in lijn gebracht met het Uitvoeringsprogramma Energie Neutraal.

De Transitievisie Warmte beschrijft wanneer welke wijken van het aardgas afdgaan en welk alternatief ervoor in de plaats komt. Ook beschrijft het de kosten die met deze transitie gepaard gaan en hoe deze gedragen worden. Inwoners worden meegenomen bij het opstellen van dit document. In 2022 wordt gestart met een Nijkerk breed isolatieprogramma om huishoudens te helpen om tot 2030 jaarlijks 500 woningen in Nijkerk te isoleren en

transitiegereed te maken. Hiervoor zijn extra middelen in de begroting opgenomen, inclusief extra middelen voor communicatie en participatie.

Voor de uitvoering van het duurzaamheidsprogramma tot 2050 is structureel € 200.000 opgenomen. Voor de uitvoering van het klimaatakkoord is door het Rijk € 290.000 incidenteel beschikbaar gesteld. Dit zal in de Berap worden opgenomen. We geven het goede voorbeeld met ons eigen vastgoed. Het gemeentelijk vastgoed kent gemiddeld label B. Bij de ontwikkeling van het nieuwe gemeentehuis zetten we hoog in op de duurzaamheidsambities en op een verduurzamingsimpuls van de buitenruimte. De gemeente zet actief in op een duurzame en toekomstbestendige gemeente Nijkerk. Als gemeentelijke organisatie is het dan ook logisch om een voorbeeldfunctie te vervullen bij de realisatie en het gebruik van onze gebouwen. Onderdeel daarvan is het installeren van zonnepanelen op de brandweerkazerne. Ook andere gemeentelijke gebouwen worden verduurzaamd en krijgen uiterlijk in 2022 label B of beter.

We stimuleren het verduurzamen van het bedrijfsleven en de economie

We doen onderzoek naar restwarmte bij bedrijven. We stimuleren energiebesparing bij bedrijven. Het bedrijfsleven wordt betrokken bij het project Duurzame verbinding A28 en de handhaving van minimaal Label C op kantoorlocaties.

3.2 Te monitoren doelen

	Ambitie	Wat gaan we doen?
D1	De gemeente Nijkerk is CO2-neutraal in 2035 en energieneutraal in 2050. In 2020 zijn het Uitvoeringsprogramma Nijkerk Energieneutraal en het beleidskader duurzame opwek zon op land vastgesteld. In 2021 hebben we ook een beleidskader Wind.	In 2023 betrekken we het nieuwe gemeentehuis. Deze heeft een beter energielabel dan het oude gemeentehuis. Dit draagt bij aan de doelstelling van gemeentelijk vastgoed energielabel B. Daarnaast zal – in het kader van de duurzame opwek van energie – het project A28 steeds concretere vormen aannemen. We doen dit samen met de bewoners en kiezen voor een gebiedsgerichte aanpak. Het doel is ten minste 2 windturbines en maximaal 40 hectare zonnepanelen langs de A28. Huishoudens blijven we informeren via duurzaam-nijkerk.nl, de energicaravan en de klimaatkamer. Met de bedrijven blijven we aan de slag om de daken te voorzien van zonnepanelen. In 2021 en 2022 is actief gesproken met stakeholders en initiatiefnemers voor kleine windmolens. Dit krijgt in 2023 verder uitwerking.
D3	In 2050 is Nijkerk van het aardgas af. Dit draagt bij aan de doelstelling om energieneutraal te worden, omdat we dan niet meer afhankelijk zijn van de fossiele brandstof aardgas. Onderdeel hiervan is het reduceren van de energievraag door middel van verregaande energiebesparingsmaatregelen.	In 2021 is de Transitievisie Warmte vastgesteld en uitgewerkt. In 2022 maken we een start met de uitvoering van het bijbehorende uitvoeringsprogramma. In 2022 is gestart met een breed isolatieprogramma om tot 2030 jaarlijks 500 woningen in Nijkerk te isoleren en transitiegereed te maken.
D6	Een aanzienlijk groter deel van het regenwater komt in de bodem terecht in plaats van in het riool. We stimuleren de ontstening en vergroening van de wijken en buurten van onze kernen en zijn zuinig op het groen in ons buitengebied.	We nemen maatregelen ten behoeve van klimaatadaptie en hittestress. We voeren het programma water uit, dat geldig is van 2023 t/m 2027, voorheen het gemeentelijk rioleringsplan. Hiervoor worden bij de herinrichting en bij nieuwbouwwijken maatregelen getroffen, zoals groene daken, meer groen, waterdoorlatende bestrating etc. Daarnaast gaan we intensiever het regenwater scheiden door het aanleggen van een separaat rioolstelsel.

D7	Wij monitoren en sturen actief bij om de hoeveelheid restafval blijvend te verminderen.	We zitten met 105 kg restafval per inwoner in 2021 dicht bij ons aanvankelijke doel van 100 kg restafval per inwoner. Maar we willen de hoeveelheid restafval verder terugdringen en daarvoor nieuwe doelen stellen in het in 2023 op te stellen Beleidsplan Afval en Grondstoffen 2024-2028. In het najaar van 2022 worden maatregelen geformuleerd die vooruitlopend op het nieuwe beleidsplan kunnen worden ingezet om bijvoorbeeld de hoeveelheid GFT en etensresten in het restafval te reduceren.
D10	We zetten in op het verduurzamen van het bedrijfsleven en de economie.	Meerdere bedrijven doen actief mee in het kader van het project Duurzame Verbinding A28. Daarmee ondersteunen we de duurzame doorontwikkeling van het lokale bedrijfsleven.

3.3 Beleidsindicatoren

De verplichte beleidsindicatoren die betrekking hebben op dit programma zijn de volgende:

Indicator	Htv	Eenheid	2018	2019	2020	Bron
1. Omvang huishoudelijk restafval	7.	Kg per inwoner	114	94	95	CBS
2. Hernieuwbare elektriciteit	7.	%	5,4	7,5%	10,6%	Rijkswaterstaat Klimaatmonitor

1. Niet gescheiden ingezameld huishoudelijk afval.

2. Hernieuwbare elektriciteit is elektriciteit die is opgewekt uit wind, waterkracht, zon of biomassa.

-* nog geen cijfers beschikbaar

3.4 Beleidskaders

Nota/plan	Planperiode	Vastgesteld
Afvalbeleidsplan	2017 en verder	2017
Visie op werk "Op weg naar een duurzaam perspectief"	2019 – 2021	2018
Verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan (VGRP)	2018 – 2022	2018
Routekaart energieneutraal Nijkerk 2050	2019 – 2050	2019
Uitvoeringsprogramma Energieneutraal Nijkerk	2020 - 2023	2020
Regionale Energie Strategie (RES)	2020 – 2030	2021
Beleidskader Duurzame opwek zon op land	2020 en verder	2020
Transitievisie Warmte	2021 en verder	2021
Programma Water 2023 - 2027	2023 - 2027	2022

3.5 Verbonden partijen

Verbonden partijen	Doelstelling
Regio Foodvalley	In gezamenlijkheid opstellen van en richting geven aan de Regionale Energie Strategie in het kader van duurzame opwek.
Regio de Vallei	De gemeenschappelijke regeling Regio de Vallei is een samenwerkingsverband in de regio tussen vijf gemeenten, waaronder Nijkerk. Regio de Vallei richt zich op het afvalbeleid en zorgt voor een aantal gezamenlijke aanbestedingen voor de verwerking van afval en grondstoffen.

3.6 Wat mag het kosten?

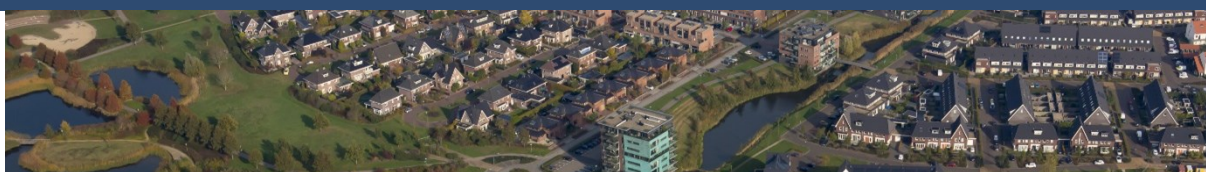
In onderstaande tabel zijn de lasten en baten opgenomen die aan het programma Duurzaam verbonden zijn.

-/- = <i>nadeel</i>	<u>2023</u>	<u>2024</u>	<u>2025</u>	<u>2026</u>
Lasten	7.250	7.267	7.307	7.321
Baten	7.475	7.521	7.561	7.575
Saldo programma	225	254	254	254

Budget

Bij het programma Duurzaam horen de volgende taakvelden. Ter indicatie zijn per taakveld de lasten en baten voor 2023 vermeld, in afgeronde bedragen.

Taakveld	Omschrijving taakveld	(bedragen x € 1.000)		
		lasten	baten	saldo
7.2	Riolering	2.640	3.060	419
7.3	Afval	3.625	4.390	765
7.4	Milieubeheer	985	25	-960
		7.250	7.475	225

Ruimte: om in te wonen en verblijven, om te koesteren en zuinig op te zijn

4.1 Inleiding en ontwikkelingen

Maatschappelijke opgave:

De gemeente Nijkerk ligt zeer gunstig op de grens van de Randstad, de Veluwe en aan de Randmeren.

Comfortabel wonen in een groene omgeving en veel voorzieningen die op korte afstand beschikbaar zijn, dragen bij aan een aangenaam leefmilieu. Een levendige, groeiende gemeente met bruisende kernen. Bereikbaarheid en veiligheid vormen de basis voor een aangenaam woon-, verblijfs- en ondernemersklimaat.

In 2023 krijgt de Omgevingswet vorm in Nijkerk. Voor de inwerkingtreding en implementatie van de Omgevingswet zijn noodzakelijke investeringen nodig.

De opgaven wonen, klimaat en duurzaamheid hebben in 2023 effect op ruimte en groen in Nijkerk. De bereikbaarheid van Nijkerkerveen, Hoevelaken en Nijkerk door openbaar vervoer en de weg staat na corona weer onder druk. De oplopende kosten in met name de bouw, zorgen voor een hoge kostendruk en vertragingen bij herinrichtingsplannen. Hierop wordt in de plannen en planuitvoering zo veel mogelijk geanticipeerd.

Behoud onderscheidende kwaliteit kernen

De komende jaren komen veel omvangrijke ruimtelijke ontwikkelingen op ons af en neemt de druk op de gemeente Nijkerk toe. De verwachting is dat de mobiliteit en het aantal inwoners in Nijkerkerveen, Hoevelaken en Nijkerk aanzienlijk zullen toenemen. Die groei willen we goed inpassen. De leefbaarheid in de gemeente Nijkerk willen we behouden en, waar mogelijk, verbeteren. Deze ontwikkelingen bieden kansen en mogelijkheden en vragen om zorgvuldige keuzes om onze bijzondere kwaliteiten te behouden en te versterken. Voor alle toekomstige ontwikkelingen geldt voor ons dat kwaliteit boven kwantiteit gaat. Ons centrale uitgangspunt is het behouden van de onderscheidende kwaliteit van de kernen Nijkerkerveen, Hoevelaken en Nijkerk en ook het behouden en versterken van de kwaliteit van de aanwezige landschappen en bufferzones zoals de groene recreatieve zone tussen de gemeente Nijkerk en Amersfoort, inclusief versterking van het Hoevelakense Bos.

Om deze maatschappelijke opgave op te pakken wordt de focus voor 2023 gelegd op de opstelling van de Omgevingsvisie, implementatie van de Omgevingswet, het realiseren van woningbouwlocaties en een kwalitatief goed beheer van de openbare ruimte.

Implementatie Omgevingswet

De afgelopen periode is de inwerkingtreding van de Omgevingswet enkele malen opgeschoven. Volgens de planning treedt de wet nu op 1 januari 2023 in werking, met nog een laatste go-no go moment in oktober 2022. De voorbereidingen voor de implementatie gaan ondanks het uitstel in Nijkerk gestaag door. Daarbij liggen we redelijk goed op koers, uitgaande van de lijst van de VNG met "Minimale acties Omgevingswet". Het betreft voor een groot deel inhoudelijke acties en acties op het gebied van informatisering. Daarnaast behelst de Omgevingswet een andere manier van werken. Hieraan wordt de komende periode veel aandacht besteed, onder andere door de introductie van het Omgevingsspel. Met het dichterbij komen van de inwerkingtreding van de Omgevingswet is ook meer duidelijkheid over de noodzakelijke investeringen om deze wet in Nijkerk goed te implementeren.

Omgevingsvisie

Met brede betrokkenheid van de samenleving wordt momenteel gewerkt aan een langetermijnvisie op de fysieke leefomgeving; de Omgevingsvisie gemeente Nijkerk 2040. Deze visie beschrijft de ontwikkelingen in de gemeente tot 2040, en heeft betrekking op wonen, werken, voorzieningen, mobiliteit, landschap en het buitengebied. De

gemeente Nijkerk kent een rijk cultuurhistorisch erfgoed en de drie kernen zijn omringd door prachtige landschappen. Ook duurzaamheid is een belangrijk, overkoepelend thema. In het voorjaar en de zomer van 2022 wordt gewerkt aan de Ontwerp Omgevingsvisie. Deze wordt in het najaar van 2022, samen met de mobiliteitsvisie ter besluitvorming aan de gemeenteraad aangeboden.

Na vaststelling van de eerste Nijkerkse Omgevingsvisie start het traject om te komen tot een daadwerkelijke integrale omgevingsvisie in overeenstemming met de vereisten van de Omgevingswet. De eerste vastgestelde Omgevingsvisie omvat namelijk slechts een zestal hoofdthema's. De wetgever heeft voor ogen dat de Omgevingsvisie de gehele fysieke leefomgeving omvat en ook uitspraken doet over bijvoorbeeld veiligheid, gezondheid, klimaatadaptatie, milieu, bodem, enzovoort. Volgens de huidige berichtgeving vanuit de Rijksoverheid dient de Omgevingsvisie uiterlijk in 2024 klaar te zijn.

Woningbouwopgaven

De komende jaren zal er nog volop gebouwd worden in de gemeente Nijkerk. De doelstelling is om de komende jaren ca. 250 woningen (netto) per jaar te realiseren, zoals is vastgelegd in de Woonvisie 2020+. Tot 2030 is hiervoor voldoende plancapaciteit. Naast de diverse inbreidingslocaties, kent elke kern in de gemeente Nijkerk haar eigen uitbreidingslocatie. In Hoevelaken betreft dit het project Middelaar Oost/Klaarwater met 750 woningen. De verwachte oplevering van deze woningen staat gepland vanaf 2026. In Nijkerkerveen wordt vanaf 2023 gebouwd in deelplan 3. Het betreft daar ongeveer 335 woningen. In de kern Nijkerk zorgen de uitbreidingslocaties Oude Barneveldseweg (ca. 160 woningen), Doornsteeg fase 3 (ruim 650 woningen) en het Spaanse Leger (ongeveer 350 woningen) de komende jaren voor productie. Een grote inbreidingslocatie is het project Stadshaven, waar ruim 650 woningen zullen worden gerealiseerd. Bij de woningbouwontwikkelingen is de in 2020 vastgestelde woonvisie leidend. Kwaliteit en doelgroepen (inclusief de daarbij behorende woonwensen) zijn daarin kernbegrippen.

Voorkeur bouwen voor eigen inwoners en opkoopbescherming

In de Woonvisie gemeente Nijkerk 2020+ wordt aangegeven dat de gemeente wil bouwen voor de lokale behoefte, oftewel de behoefte aan woonruimte onder de inwoners van gemeente Nijkerk. Het woningbouwprogramma is dan ook gericht op deze lokale behoefte. Bij voorkeur ziet het college dat deze woningen bij inwoners van Nijkerk terechtkomen. Hierbij zijn we wel gehouden aan de kaders van de wet. Op dit moment wordt gewerkt aan verruiming van deze kaders. In het Wetsvoorstel wijziging Huisvestingswet 2014 heeft de minister laten opnemen dat van alle nieuwbouw koopwoningen tot aan de NHG-grens (Nationale Hypotheek Garantie) van € 355.000 (prijspeil 2022) een bepaald percentage mag worden toegewezen aan de eigen inwoners. Als de wet van kracht wordt willen wij deze mogelijkheid tot toewijzing gaan inzetten. Daarnaast maken we afspraken met ontwikkelaars om de promotie van nieuwbouwprojecten zo veel mogelijk lokaal in te vullen, door te werken met lokale makelaars en gebruik te maken van lokale media.

Voor de bestaande voorraad willen we de opkoopbescherming invoeren. Hiermee wordt voorkomen dat betaalbare koopwoningen worden opgekocht voor de verhuur waardoor ze beschikbaar blijven voor mensen die er zelf in gaan wonen. Zodoende hebben woningzoekenden, waaronder starters en middeninkomens, op de woningmarkt meer kans op een betaalbare koopwoning.

Visie beheer openbare ruimte

Voor een goed leven in de gemeente Nijkerk zijn de kwaliteit en inrichting van de openbare ruimte belangrijk. De afgelopen jaren is de focus van het beheer van de openbare ruimte verschoven. Steeds vaker moet er een bijdrage geleverd worden aan de maatschappelijke opgaven die op ons afkomen, zoals de toenemende druk op de openbare ruimte, de gevolgen van klimaatverandering, de verhouding tussen vegetatie en bebouwd gebied en de vraag van inwoners en organisaties om mee te praten en eigen initiatieven te stimuleren en te faciliteren.

De kaders zoals omschreven in de Visie beheer openbare ruimte spelen een belangrijke rol voor het in stand houden en door ontwikkelen van het beheer en onderhoud binnen de gemeente Nijkerk. We kijken daarbij niet alleen naar het beheer, maar hebben de totale inrichting en gebruik van de openbare ruimte in het vizier. Deze integrale en open blik maakt de beheerder een serieuze gesprekspartner voor inwoners en andere gemeentelijke domeinen zoals sociaal, sport, en ruimtelijke ordening.

Het hondenbeleid is opnieuw bekeken en geactualiseerd. In 2022 staat consultatie gepland en we verwachten het geactualiseerde beleid vervolgens vast te stellen. Zoals in de Visie beheer openbare ruimte staat vermeld wordt ook gewerkt aan het actualiseren van het groenbeleidsplan en speelruimteplan. In 2022 bespreken we de kaders en verwachten dat beleidsplannen vervolgens worden vastgesteld. Bij de uitwerking van dit beleid is ruimte voor participatie.

Ons groen

We houden rekening met de opgaven die op ons afkomen, zoals de gevolgen van klimaatverandering, de verhouding tussen vegetatie en bebouwd gebied en de vraag van inwoners en organisaties om mee te praten en eigen initiatieven te stimuleren en te faciliteren. Bij het actualiseren van het groenbeleid doen we een uitspraak over hoe we omgaan met de gevolgen van de klimaatverandering, het zogenaamde “snippergroen” en plagen en ziekten. In 2022 hebben we vervolg gegeven aan de voorbereidingen voor het groenbeleidsplan en groenbeheerplan. We hebben geïnventariseerd waar en of de groenstructuurkaart aangepast moet worden en hebben de locaties benoemd waar we de komende vijf jaar groot onderhoud verwachten. In 2023 gaan we een vervolg geven aan de participatie en verdere uitwerking van het plan.

Op basis van inspecties van de technische staat van het groen, schades door droogte en breed gedragen wensen van burgers worden diverse groenrenovaties uitgevoerd. Voor een aantal projecten wordt de groenrenovatie integraal uitgevoerd in combinatie met het grootonderhoud van wegen en/of riolering. De integrale aanpak van de wijk Rensselaer en de Campenbuurt is vanaf 2021 in voorbereiding.

Spelen, bewegen én ontmoeten, voor jong en oud

Het huidige speelruimteplan van de gemeente dateert uit 2003 en is toe aan actualisatie. Daarom zijn we in 2020 gestart met een inventarisatie van de speelruimten in de gemeente Nijkerk, de opgaven inclusief financiering en nieuwe ontwikkelingen. In 2021 was het in verband met corona lastig om participatie te organiseren. Wel hebben we met kleine groepen kinderen wandelingen georganiseerd. Gedurende deze wandelingen vertelden kinderen hoe zij hun speelomgeving ervaren, wat ze belangrijk vinden en hoe het anders of beter kan.

In 2022 hebben we vervolg gegeven aan participatie en de verdere uitwerking van het plan. De resultaten nemen we mee bij de verdere uitwerking van het plan. We hebben de volgende activiteiten uitgevoerd:

- Plan van aanpak opgesteld.
- Bewegen en spelen is van alle leeftijden. Om een goed beeld te krijgen hebben we het onderzoek uitgebreid en een aantal doelgroepenonderzoeken uitgevoerd. Specifiek gericht op interesses van jongeren en senioren.
- We zijn gestart met de ontwerpfase voor vervanging van skatepark Corlaer. Dit sluit aan bij het initiatief Urban Sports en afspraken uit de Visie beheer openbare ruimte. We nemen ervaringen mee bij het opstellen van het speelruimteplan. Vervanging van de skatebaan stond gepland voor 2025. Het skatepark is aan onderhoud toe en de faciliteiten sluiten niet meer aan bij deze tijd. We stellen daarom voor om vervanging te vervroegen. We inventariseren de varianten en (financiële) gevolgen, en leggen deze ter besluitvorming voor aan de gemeenteraad.
- We werken een aantal initiatieven uit voor zogenaamde beweegtuinen. Met de initiatiefnemers maken we de (financiële) gevolgen inzichtelijk, en leggen deze ter besluitvorming voor aan de gemeenteraad.
- En strategie voor goede verspreiding en inrichting van buurt- en wijkplekken.
- Uitwerken van aanleg en onderhoud van speelvoorzieningen (beleid- en beheerplan).

Gemeentelijke begraafplaatsen gemeente Nijkerk

In 2021 is gewerkt aan een nieuw beleids- en beheerplan voor de gemeentelijke begraafplaatsen. In het beleids- en beheerplan voor de gemeentelijke begraafplaatsen legt de gemeente de richting en ambitie voor de komende vijf jaar vast. De beheerverordening, nadere regels en verordening lijkbezorgingsrechten zijn op basis van het nieuwe beleidsplan geactualiseerd. In 2022 hebben we uitvoering gegeven aan het beleidsplan. Onder andere hebben we de volgende activiteiten uitgevoerd:

- We hebben ons aangemeld bij het initiatief Circle Stone. Dit betekent dat we ons inzetten voor hergebruik van grafmonumenten die aan de gemeente vervallen.
- We hebben de administratie op orde gebracht en het beleid geïmplementeerd.

- We zijn gestart met de voorbereidingen voor de uitbreiding van de begraafplaats in Nijkerkerveen.
- We zijn gestart met de voorbereidingen voor de opslaglocatie van de begraafplaats in Nijkerk. We verwachten dat we deze werkzaamheden nog in 2022 kunnen uitvoeren.

4.2 Te monitoren doelen

Voor dit programma betreft het de volgende:

	Ambitie	Wat gaan we doen?
R2	We investeren in het behoud en de versterking van de natuur en landschappen in de gemeente Nijkerk. We zorgen voor een goed woon- en leefmilieu. De kwaliteiten van de polder Arkemheen en het Hoevelakense Bos worden behouden en versterkt.	Begin 2019 is een visie voor het Hoevelakense bos vastgesteld. Vanaf 2020 wordt gewerkt aan de verdere uitwerking van het uitvoeringsplan voor het Hoevelakense Bos (i.s.m. GLK). Met het project 'impuls biodiversiteit' zijn er twee bijenprojecten opgestart en zullen er nog drie bijenprojecten worden aangelegd in 2022-2023. De bijenprojecten worden met subsidie van de provincie Gelderland gerealiseerd en i.s.m. de Stichting Landschapsbeheer Gelderland. In 2022 is er eenmalig een bedrag beschikbaar gesteld voor de verlenging van het project 'Bloemrijke akkerranden' (i.s.m. Stichting BAO). Het project is uitgevoerd. We bereiden met de stichting BAO een voorstel voor over de voortzetting van dit initiatief.
R3	We verhogen de kwaliteit van de openbare ruimte en het groen in onze wijken en buurten.	Dit doen we door de uitgangspunten zoals genoemd in de Visie beheer openbare ruimte en andere onderliggende beleidsplannen uit te voeren. We informeren de gemeenteraad over de voortgang. Dit doen we onder andere door middel van een raadsinformatiebrief.
R4	Met woningcorporaties, projectontwikkelaars en andere betrokkenen werken we intensief samen om te zorgen voor voldoende woningen passend bij de behoefte, zodat vraag en aanbod in Nijkerkerveen, Hoevelaken en Nijkerk beter op elkaar aansluiten. Daarbij sturen we op de thema's 'balans in vraag en aanbod', 'wonen en zorg', 'alternatieve en flexibele woonvormen' en 'verduurzaming van de bestaande woonvoorraad'	In 2023 werken we aan diverse projecten die zijn opgenomen in de Woonvisie2020+. Daarnaast worden er jaarlijks met de woningcorporaties en de huurdersverenigingen afspraken gemaakt voor sociale huurwoningen over o.a. de afname van de wachtlijsten en de betaalbaarheid van de woningen (de zogenaamde prestatieafspraken). In 2022 zijn de meerjarige afspraken herijkt, waaraan vanaf 2023 weer uitvoering wordt gegeven.
R8	We maken een nieuwe, samenhangende en gemeentebrede visie op mobiliteit, om de gemeente Nijkerk een goed bereikbare en aantrekkelijke plek te doen zijn om te wonen, te werken en te verblijven. In 2021 is de integrale mobiliteitsvisie daartoe gereed. In deze raadsperiode starten we met de uitvoering ervan.	In samenhang met de Omgevingsvisie wordt de mobiliteitsvisie in het najaar van 2022, ter besluitvorming aan de gemeenteraad aangeboden.
R9	In de mobiliteitsvisie hebben we extra aandacht voor het gebruik van duurzame vervoersmiddelen. Dat vereist de komende jaren aanvullende investeringen in de infrastructuur. We zetten ons in voor een hogere frequentie van treinen in Nijkerk.	In de mobiliteitsvisie is extra aandacht voor duurzame vervoersmiddelen waaronder de fiets. Eind 2019 / begin 2020 zijn er in de spits twee treinen per uur bijgekomen. Naast de aandacht in de mobiliteitsvisie plaatsen we ook op diverse plekken extra laadpalen voor elektrische auto's.

R11	We gaan voortvarend verder met de ontwikkeling van de Stadshaven (voorheen Havenkom), overeenkomstig de door de raad van de gemeente Nijkerk genomen besluiten. Daarbij gaan we zorgvuldig om met bestaande belangen in het gebied.	Voor de herontwikkeling van het gebied van de Havenkom is een concept stedenbouwkundige visie uitgewerkt "Stedenbouwkundige visie Stadshaven Nijkerk" als basis voor de subsidieaanvraag WoningbouwImpuls. Op 15 december 2021 heeft het project Stadshaven een rijkssubsidie toegekend gekregen van 4,16 miljoen euro en een provinciale subsidie van 0,64 miljoen euro. In het najaar van 2022 wordt de definitieve visie aan de gemeenteraad voorgelegd. Voor het deelgebied fase 1a (huidige locatie stadshuis) is het bestemmingsplan in procedure gebracht en wordt vervolgens een partij geselecteerd om een concreet ontwerp te maken en de woningen te realiseren. Voor de locatie van de Meubel- en Tapijthal is de verwachting dat het bestemmingsplan in de tweede helft van 2022 in procedure wordt gebracht. Op basis van de definitieve stedenbouwkundige visie Stadshaven Nijkerk wordt een planologische uitwerking gemaakt van de overige deelgebieden. Vervolgens worden de deelgebieden de komende tien jaar tot ontwikkeling gebracht.
-----	--	--

4.3 Beleidsindicatoren

De verplichte beleidsindicatoren die betrekking hebben op dit programma zijn de volgende:

Indicator	Htv	Eenheid	2020	2021	2022	Bron
1. Woonlasten éénpersoonshuishouden	8.	Euro	567	606	658	COELO
2. Woonlasten meerpersoonshuishouden	8.	Euro	591	640	679	COELO
3. WOZ-waarde woningen	8.	1.000 euro	333	357	-*	CBS - Statistiek Waarde Onroerende Zaken
4. Nieuwbouwwoningen	8.	aantal per 1.000 woningen	1,8	24,2	-*	Basisregistratie adressen en gebouwen

1. Het gemiddelde totaalbedrag in euro's per jaar dat een eenpersoonshuishouden betaalt aan woonlasten.
2. Het gemiddelde totaalbedrag in euro's per jaar dat een meerpersoonshuishouden betaalt aan woonlasten.
3. De gemiddelde WOZ-waarde van woningen.
4. Nieuwgebouwde woningen, exclusief overige toevoegingen, zoals transformaties.

-* nog geen cijfers beschikbaar

4.4 Beleidskaders

Nota/plan	Planperiode	Vastgesteld
Handboek groenbeleid	2002 en verder	2002

Beheerplan groen	2013 - 2017	2012
Structuurvisie Nijkerk - Hoevelaken	2030	2011
Regionaal Ruimtelijke Verkenning Foodvalley	2021	2021
Verstedelijkingsstrategie Arnhem-Nijmegen-Foodvalley	2021	2021
Ontwikkelbeeld Regio Amersfoort	2021	2021
Huisvestingsverordening 2019	Doorlopend	2019
Visie beheer openbare ruimte	2020 en verder	2020
Gemeentelijk Waterplan	2005 - 2030	2006
Gemeentelijk Verkeers- en Vervoerplan (GVVP)	2010 - 2020	2011
Speelruimteplan	2012 - 2016	2012
Beleids- en beerplan gemeentelijke begraafplaatsen Nijkerk	2021 - 2026	2021
Nadere regels gemeentelijke begraafplaatsen Nijkerk 2021	2022 en verder	2021
Verordening beheer gemeentelijke gebouwen Nijkerk 2021	2022 en verder	2021
Koepelplan Landgoed Appel	2015 en verder	2015
Visie aantrekkelijk Nijkerk	2016	2016
Landschapsregeling 2016	2016	2016
Beheerplan wegen 2021	2019-2023	2020
Beheerplan bermen en watergangen	2022-2026	2022
Welstandsnota	Doorlopend	2013
Parkeerbeleidsplan	2019 - 2024	2019
Woonvisie 2020	2020 en verder	2020

4.5 Verbonden partijen

Verbonden partijen	Doelstelling
Regio Amersfoort	In Regio Amersfoort heeft men, evenals in Regio Foodvalley, samen met gemeenten, provincies en andere overheden een RES 1.0 (Regionale Energie Strategieën) opgesteld. Regio Amersfoort heeft een ontwikkelbeeld 2040 opgesteld. Deze is gevoed met diverse bijbehorende studies op onderdelen zoals landbouw, natuur, recreatie, wonen (STEC), economie etc. Gemeente Barneveld en gemeente Nijkerk maken deel uit van beide regio's en hebben een bijzondere positie in Regio Amersfoort omdat ze bij de provincie Gelderland horen en niet bij de provincie Utrecht. Dit ontwikkelbeeld is in oktober 2021 door de gemeenteraad vastgesteld.
Regio Foodvalley	De gemeenteraden hebben de ambities van de regionale samenwerking in de regio via een Uitvoeringsagenda vastgelegd. Bepaald is dat Regio Foodvalley zich focust op de taakvelden economie, werkgelegenheid, ruimtelijke ontwikkeling, wonen en mobiliteit. Er is ook extra focus gelegd op de samenwerking tussen het bedrijfsleven, de kennis- en onderwijsinstellingen en de overheid (genaamd de Triple Helix). Voor Nijkerk specifiek is het onderdeel Foodproductiecluster en de Food Academy Foodvalley uitgewerkt. In 2019 is de Regio Deal met het Rijk vastgesteld. De nieuwe Strategische Agenda Regio Foodvalley 2020 - 2025 is in oktober 2020 door alle partners vastgesteld. De Regio Foodvalley heeft een Regionale Ruimtelijke Verkenning opgesteld. De Regio Foodvalley maakt onderdeel uit van de verstedelijkingsstrategie Arnhem-Nijmegen-Foodvalley. Voor beide regionale ruimtelijke trajecten heeft besluitvorming in oktober 2021 plaatsgevonden.
Omgevingsdienst De Vallei (OddV)	De vijf gemeenten Barneveld, Ede, Nijkerk, Scherpenzeel en Wageningen werken in de Omgevingsdienst de Vallei (OddV) nauw samen op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving. De volgende doelstellingen gelden voor vergunningverlening: * Vergunningaanvragen moeten binnen de wettelijke termijnen worden afgehandeld en meldingen moeten beoordeeld worden op juistheid en volledigheid. * Het, in overeenstemming met het milieubeleid van de deelnemende gemeenten, bevorderen van de kwaliteit van de leefomgeving door het voorkomen van nieuwe geluidshindersituaties en het saneren van bestaande geluidshindersituaties. * Het, met behulp van de Kwaliteitscriteria, verbeteren van de lucht-, bodem- en waterkwaliteit. * Het voorkomen van hinder van bedrijven die binnen de grenzen van de deelnemende gemeenten zijn gelegen. Toezicht en handhaving * Het Programma Handhaving zet zich in voor een zodanige naleving van de wettelijke voorschriften dat de kwaliteit van de leefomgeving (veiligheid, leefbaarheid en duurzaamheid) optimaal wordt bevorderd.
Coöperatie Parkeerservice U.A. Amersfoort	Coöperatie van ca. 15 gemeentes. Diensten worden afgenomen ten aanzien van onderhoud parkeerautomaten en geldlediging parkeerautomaten.

4.6 Wat mag het kosten?

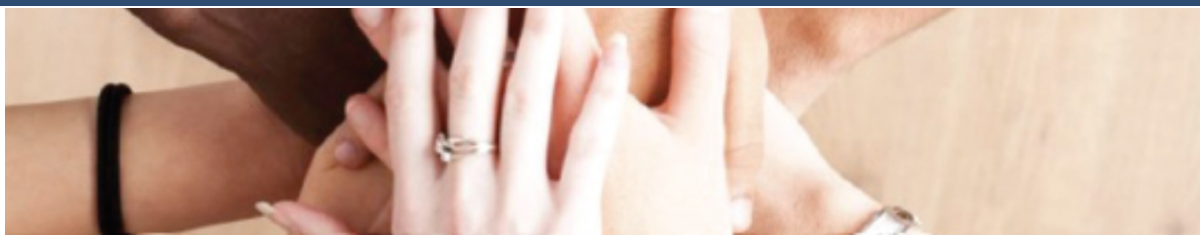
In onderstaande tabel zijn de lasten en baten opgenomen die aan het programma Ruimte verbonden zijn.

-/- = <i>nadeel</i>	<u>2023</u>	<u>2024</u>	<u>2025</u>	<u>2026</u>
Lasten	40.720	55.691	44.963	42.430
Baten	27.179	42.242	31.587	29.159
Saldo programma	-13.542	-13.449	-13.376	-13.270

Budget

Bij het programma Ruimte horen de volgende taakvelden. Ter indicatie zijn per taakveld de lasten en baten voor 2023 vermeld, in afgeronde bedragen.

Taakveld	Omschrijving taakveld	(bedragen x € 1.000)		
		lasten	baten	saldo
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	220	163	-57
0.63	Parkeerbelasting	5	380	375
2.1	Verkeer en vervoer	5.753	262	-5.490
2.2	Parkeren	513	70	-444
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	4.519	16	-4.503
7.5	Begraafplaatsen en crematoria	667	607	-60
8.1	Ruimtelijke ordening	1.353	55	-1.297
8.2	Grondexploitatie (niet bedrijventerrein)	24.202	24.194	-8
8.3	Wonen en bouwen	3.490	1.432	-2.058
		40.720	27.179	-13.542

Ondernemend: een vitale economie als drager van de samenleving

5.1 Inleiding en ontwikkelingen

Economische opgave

Een sterke economie is belangrijk voor de welvaart en het welzijn van de inwoners van de gemeente Nijkerk. De gemeente voert economisch beleid om ondernemers zo goed mogelijk te ondersteunen, binnen de mogelijkheden die er zijn. Ten tijde van dit schrijven (juli 2022) moeten ondernemers in Nijkerk, Hoevelaken, Nijkerkerveen en het buitengebied veel creativiteit aan de dag leggen om de puzzels van beschikbaarheid van personeel en margebehoud bij stijgende inkooprijzen, te kunnen blijven leggen.

In het afgelopen decennium hebben vrijwel alle bedrijfssectoren bijgedragen aan de groei van de totale werkgelegenheid in de gemeente Nijkerk. Deze ontwikkeling laat de kracht van de economie in de gemeente Nijkerk zien. Samen met het eerste aspect van de 'Nijkerke balans', vraagt de balans tussen wonen en werken aandacht; de beroepsbevolking van de gemeente Nijkerk zal de komende jaren behoorlijk groeien. Er zijn banen nodig die zorgen voor inkomen en behoud van het voorzieningenniveau. De economische agenda zet hierop in, zonder uit het oog te verliezen dat de brede welvaart ook gaat om thema's als toekomstbestendigheid en duurzaamheid en het aantrekken van de gewenste bedrijven. De gemeente stelt bijvoorbeeld kwaliteitseisen aan de economische activiteit en uitstraling. Dit zullen we ook in 2023 blijven doen.

De focus voor het thema ondernemend ligt ook in 2023 bij de doorontwikkeling en bestendiging van het Food Production Cluster, de zorgvuldige verkoop van bedrijventerreinen, het toekomstbestendig maken van bestaande bedrijventerreinen, het stimuleren van de vrijetijdseconomie, vitale kernwinkelgebieden en het monitoren van ontwikkelingen binnen de economie en op de arbeidsmarkt. De krachtige regionale positionering en profilering van de gemeente Nijkerk in de regio's waarin wij participeren leidt tot heldere keuzes en inzet van financiële middelen op regionaal niveau.

We stimuleren het bedrijfsleven en onderwijs bij het profileren van de gemeente Nijkerk als Food Production Cluster binnen regio Foodvalley.

In Nijkerk zijn anno 2022 27 foodproductiebedrijven gevestigd, die voor 10,3 % van de Nijkerkse werkgelegenheid zorgen. Het aantal banen dat hiermee gemoeid gaat is 2.430, een groei van 37% in tien jaar tijd.

De gemeente versterkt de gehele economische ontwikkeling en profilering van dit Food Production Cluster samen met het onderwijs en het bedrijfsleven in de gemeente Nijkerk. Hierin trekt ze op samen met onder andere de gemeenten Barneveld en Scherpenzeel en de Regio Foodvalley. Duurzame instroom van goed opgeleid personeel is het eerste concrete thema waarop de betrokken partijen samenwerken. De Food Academy Nijkerk is een initiatief van het bedrijfsleven, ondersteund door de gemeente. De Vereniging Food Academy Nijkerk (FAN) kent ruim twintig actieve leden (bedrijven) met drie mbo Beroeps Opleidende Leerwegen Food. In 2023 zet de vereniging FAN, samen met de partners, in op verbreding en ontwikkeling van het Food Production Cluster. Dit doet de vereniging door vergroting van de naamsbekendheid van de foodsector uit Nijkerk en omgeving, doorontwikkeling van een hybride leeromgeving van school en beroepspraktijk en een fysieke locatie in Nijkerk in relatie tot plannen voor de totstandkoming van een Business Driven Campus. Verder wordt voortdurend gewerkt aan uitbouw van de vereniging en aan voldoende instroom van studenten en zijinstromers.

Ook kijken we naar mogelijkheden om het aantal vroegtijdige schoolverlaters verder terug te dringen.

We blijven investeren in een aantrekkelijke binnenstad van Nijkerk en winkelcentrum Paasbos en de dorpskernen van Hoevelaken en Nijkerkerveen.

De binnenstad van Nijkerk wordt de komende tijd verder ontwikkeld samen met de ondernemers en de bewoners. Hierbij wordt ingezet op onder andere een aantrekkelijk winkelaanbod, promotie en evenementen. De binnenstad als ontmoetingsplek moet daarin ook steeds meer vorm krijgen. De herinrichting van het centrum krijgt steeds meer vorm. Zo vindt in 2022 de herinrichting van het Plein plaats. In 2022 wordt de rol van het Platform binnenstad 2.0 verder beschouwd, ook naar de toekomst toe.

Voor Paasbos wordt in samenspraak met de stakeholders en de samenleving een integrale (ruimtelijke en sociale) gebiedsvisie ontwikkeld. Deze komt naar verwachting eind 2022 in de raad. Dan wordt ook bepaald hoe de visie een vervolg krijgt en welke rol de gemeente daarbij zal vervullen.

Er worden diverse acties ondernomen om het centrum van Hoevelaken aantrekkelijker te maken. Zo zijn in 2022 de Westerdorpsstraat, een klein deel van de pleinen en het Dokterspaadje heringericht. Van de vastgoedeigenaren wordt verwacht dat ook zij investeringen doen aan hun panden. Daarna zal een tweede set van financiële middelen voor de openbare ruimte worden vrijgegeven. Dit heet het principe van 'haasje over'. Dit alles moet leiden tot een aantrekkelijker centrum. Een vitaal en bruisend nieuw dorpshuis hoort daar eveneens bij. De raad heeft inmiddels een eerste en tweede kaderstelling vastgesteld. De komende periode zal verder worden gewerkt om de daadwerkelijke realisatie mogelijk te maken.

De aantrekkelijkheid van het centrum wordt ook vergroot door de activiteiten in het kader van de Bedrijveninvesteringszone (BIZ); deze is in 2021 voor vijf jaar verlengd. In het centrum Hoevelaken is het platform actief, waarin onder meer ondernemers, inwoners en de gemeente zitten. Deze blijft de komende jaren functioneren.

De bouw van het voorzieningencluster Nijkerkerveen is in 2020 afgerond. Na ingebruikname van het voorzieningencluster is gestart met de realisatie van woningbouw en ook met de herinrichting van de openbare ruimte. De openbare ruimte (dorpsplein en aanloopstraten) is in fases heringericht.

We werken aan toekomstbestendige bedrijventerreinen

Bedrijventerreinen zijn belangrijk voor de economie van Nijkerk en de regio. Het is belangrijk dat bedrijventerreinen zo zijn ingericht dat bedrijven er goed kunnen ondernemen en dat ze bijdragen aan de ontwikkeling en transitie van de economie. Bedrijventerreinen spelen bovendien een belangrijke rol bij klimaatbeleid (o.a. verduurzaming, energiebesparing, duurzame mobiliteit en klimaatadaptie), veiligheid en biodiversiteit. Bij de verkoop van bedrijfsterreinen worden bedrijven intensief begeleid én wordt de voorkeur gegeven aan bedrijven die passen binnen ons beleidskader "Uitgiftecriteria bedrijventerreinen". In 2022 wordt er een nulmeting uitgevoerd naar de kwaliteit en invulling van de elf bedrijventerreinen in Nijkerk. Aan de hand van dit onderzoek wordt bekeken welke activiteiten en welke bedrijventerreinen prioriteit krijgen bij welke aanpak. Hierover blijft de gemeente ook in gesprek met Regio Foodvalley en de Provincie Gelderland, refererend aan onder meer het programma werklocaties.

We investeren in de vrijetijdseconomie van Nijkerk, op een manier die past bij het karakter van de gemeente.

Evenementen, gastvrijheid, mooi nieuw toeristisch aanbod, klompenpaden en goede fiets- en wandelroutes, faciliteren van nieuwe (en bestaande) initiatieven: het hoort allemaal bij de vrijetijdseconomie. De sector levert banen en omzet op. Maar nog belangrijker zijn de maatschappelijke doelen, zoals het elkaar ontmoeten, ontspannen en plezier maken in de binnen- en in de buitenlucht. Door bezoekers maar zeker ook door bewoners. Ondernemers uit de vrijetijdsindustrie adviseren de gemeente over de (marketing)activiteiten die binnen dit taakveld passen. Nijkerk en de buitengebieden zijn, met hun unieke eigenheid, voor het vrijetijdsproduct allemaal waardevol. Hoevelaken is voornemens om haar winkelaanbod en (middenstands)evenementen nog beter zichtbaar te maken. Deze vernieuwde positionering zal volop meegenomen worden in de activiteiten binnen de vrijetijdseconomie. Steeds meer wordt Nijkerk herkend als locatie waar het goed toeven is, maar deze aandacht

moeten we blijven genereren. Dit zullen we doen door in te blijven zetten op de onderwerpen citymarketing, het verbinden van onderwerpen binnen de vrijetijdseconomie (van cultuur en evenementen tot zakelijk toerisme en genieten in het buitengebied), het meedenken over en faciliteren van (nieuw) vrijetijdsaanbod en meer. Naast de lokale ondernemers werken we hierbij samen met organisaties als Gastvrije Randmeren, Veluwe op 1, Leisurelands en buurgemeenten.

De verbinding tussen het randmeer en de binnenstad van Nijkerk.

Gastvrije Randmeren en de gemeente Nijkerk hebben het projectplan Blauwe Poort opgesteld, waarbij gezamenlijk wordt gewerkt aan de poortfunctie van de oever van het Randmeer richting stad Nijkerk en de Veluwe, en andersom. In 2022 en 2023 wordt hier invulling aan gegeven. In overleg met andere organisaties zoals Leisurelands, de Provincie Gelderland, Stichting Waterplanten wordt besproken hoe de elementen aan die verbinding tussen stad en water nog beter tot hun recht kunnen komen. Kunnen we de waterkwaliteit verbeteren, is het relevant om een gebiedsvisie te ontwikkelen waardoor het lint langs de Arkervaart aantrekkelijker wordt als toekomstig recreatiegebied, hoe sluiten we dit gebied goed aan op de toekomstige Stadshaven: het zijn vraagstukken die we in 2022 samen bespreken, en in 2023 zal hier verder handen en voeten aan gegeven worden

5.2 Te monitoren doelen

Voor dit programma betreft het de volgende:

	Ambitie	Wat gaan we doen?
O2	We faciliteren en stimuleren het bedrijfsleven en onderwijs bij het profileren van de gemeente Nijkerk als Food Production Cluster binnen regio Foodvalley.	De gemeente wil het ondernemersklimaat versterken en zet daar vol op in. De gemeente Nijkerk kent daarbinnen een sterke vertegenwoordiging van food- en foodgerelateerde bedrijven. Daarmee neemt de gemeente een bijzondere positie in binnen de Regio Foodvalley. We ondersteunen initiatieven zoals de FAN en de Business Driven Campus en maken er samen met het bedrijfsleven werk van om het Food Production Cluster verder te ontwikkelen.
O4	We geven zelf actief invulling aan het Sociaal Akkoord door voldoende mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt in dienst te nemen. Ondernemers stimuleren we om dat ook te doen door hen te ontzorgen op dit punt.	Gemeente Nijkerk geeft invulling aan de wet Banenafpraak door het in dienst nemen van nieuwe medewerkers die vallen onder deze wetgeving en door het uitbesteden van werkzaamheden (zoals schoonmaak en postbezorging) aan partijen die medewerkers in dienst hebben die onder deze wetgeving vallen. Voor 2023 is de doelstelling 9 medewerkers, voor 2022 was dit 7 medewerkers. Als uitvoerder van de wet ondersteunen we ook de ondernemers in de vorm van ontzorgen, faciliteren en risicobeheersing.
O8	We blijven investeren in een aantrekkelijke binnenstad van Nijkerk en winkelcentrum Paasbos en de dorpskernen van Hoevelaken en Nijkerkerveen.	De herinrichtingsplannen in het centrum van Nijkerk worden in 2023 afgerond. Achter de schermen werken ondernemers, evenementenorganisatoren en gemeente met elkaar om samen de binnenstad verder te verlevendigen. In samenspraak met bewoners zal hier verder uitvoering aan gegeven worden. De gebiedsvisie Paasbos kan in 2023 worden uitgerold, waarbij eind 2022 duidelijk wordt welke rol de gemeente hierbij zal vervullen. Er worden diverse acties ondernomen om het centrum van Hoevelaken aantrekkelijker te maken. Nadat de vastgoedeigenaren ook investeringen doen aan hun panden, zal een

		tweede set van financiële middelen voor de openbare ruimte worden vrijgegeven. In het centrum Hoevelaken is het platform actief, waarin onder meer ondernemers, inwoners en de gemeente participeren. Deze zal de komende jaren functioneren. We werken ook verder aan een nieuw dorps huis in Hoevelaken. In Nijkerkerveen is gestart met de realisatie van woningbouw en de herinrichting van de openbare ruimte. Samen met vastgoedeigenaren, bewoners en ondernemers ondersteunt de gemeente initiatieven die leiden tot een goed woon- en leefklimaat. Aantrekkelijke kernen zijn van groot belang voor de economische vitaliteit van de gemeente Nijkerk. Het zorgt voor een aangenaam verblijf voor bewoners en bezoekers en het draagt bij aan plezierig ondernemen.
O9	We faciliteren het grote en diverse aanbod aan evenementen. Dit is belangrijk voor de levendigheid in Nijkerkerveen, Hoevelaken en Nijkerk. Daarbij hebben we, zeker op zondag, ook oog voor de behoefte aan rust in tijd en ruimte voor burgers die daar waarde aan hechten.	Evenementen maken een gemeente levendig. Zij zorgen voor verbinding, plezier en dragen bij aan het betrekken en laten participeren van allerlei Nijkerkers. Om te zorgen dat de evenementen veilig worden georganiseerd, en waar mogelijk niet botsen met andere belangen die ertoe doen, zetten we ons in om de evenementenorganisatoren goed te begeleiden bij hun initiatieven. De input die we krijgen van organisatoren helpt ons bij het goed kunnen uitvoeren van deze taken, waarbij we uiteraard onze eigen verantwoordelijkheid niet uit het oog zullen verliezen. In 2023 zal dit continue proces van zoeken naar en laten informeren over de beste manier om organisatoren goed te kunnen faciliteren verder vertaald worden naar transparante procedures en heldere informatieoverdracht via bijvoorbeeld de online omgeving waar allerlei informatie voor evenementenorganisatoren te vinden is.
O10	We stimuleren de vrijetijdseconomie. We geven hierbij aandacht aan het faciliteren van het dagbezoek, meerdaags verblijf en het zakelijk toerisme.	Waar mogelijk werken we samen met lokale en regionale partners. Hier horen Gastvrije Randmeren, de Veluwe Alliantie en buurgemeenten bij. Binnen de gemeente werken we samen met ondernemers, evenementenorganisatoren, culturele en andere partners die bijdragen aan de vrijetijdseconomie.
Bn	We willen inzetten op toekomstbestendige bedrijventerreinen, in samenspraak met het bedrijfsleven. Dit vraagt onder andere een goed georganiseerd bedrijfsleven per bedrijventerrein.	In 2022 wordt een 0-meting uitgevoerd naar de stand van zaken op onze bedrijventerreinen. Aan de hand hiervan gaan we in 2023 verdere invulling geven aan de acties die hieruit voortkomen.

5.3 Beleidsindicatoren

De verplichte beleidsindicatoren die betrekking hebben op dit programma zijn de volgende:

Indicator	Htv	Eenheid	2020	2021	2022	Bron
1. Demografische druk	8.	%	78,4	78,4	77,6	CBS
2. Banen	6.	aantal per 1.000 inw (15-64 jaar)	863,5	872,8	-*	LISA
3. Vestigingen	3.	aantal per 1.000 inw	160,3	165,3	-*	LISA
4. Netto arbeidsparticipatie	6.	%	71,7	-*	-*	CBS
5. Functiemenging	3.	%	57,5	57,9	-*	LISA

1. De som van het aantal personen van 0 tot 20 jaar en 65 jaar of ouder in verhouding tot de personen van 20 tot 65 jaar.
2. Het aantal banen, per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15-64 jaar . Onder een baan wordt een vervulde positie verstaan. Dit betreffen zowel fulltimers, parttimers als uitzendkrachten.
3. Het aantal vestigingen van bedrijven, per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15-64 jaar.
4. Het percentage van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de (potentiële) beroepsbevolking.
5. De functiemengingsindex (FMI) weerspiegelt de verhouding tussen banen en woningen, en varieert tussen 0 (alleen wonen) en 100 (alleen werken). Bij een waarde van 50 zijn er evenveel woningen als banen.

-* nog geen cijfers beschikbaar

5.4 Beleidskaders

Nota/plan	Planperiode	Vastgesteld
Beleid promotie en acquisitie bedrijvigheid	2011 en verder	2011
Structuurvisie Nijkerk-Hoevelaken	2011 en verder	2011
Binnenstadvisie Nijkerk "Binnenstad als Buitenkans"	2011 en verder	2011
Detailhandel structuurvisie	2019 - 2025	2019
Evenementenbeleid gemeente Nijkerk	2020 en verder	2020
Strategische agenda Foodvalley	2020 - 2025	2020
Regio Foodvalley - Regionaal Programma Werklocaties	2019 - 2024	2020
Regio Foodvalley - actualisatie PDV-beleid	2020 - 2025	2020
Re-integratieverordening	2017 en verder	2017
Uitgangspunten Visie "Aantrekkelijk Nijkerk"	2015 en verder	2015
Uitwerkingsdocument Dialooggroep Economie en bedrijfsomgeving	2017 en verder	2017
Visie op Werk "Op weg naar een duurzaam perspectief"	2019 - 2022	2019
Uitgiftecriteria bedrijventerreinen	2018 en verder	2018
Economische Visie Nijkerk	2022-2025	2021
Visie op de vrijetijdseconomie	2021	2021
Economische Monitor Gem Nijkerk 2021	2021	2021
Regionaal Programma Werklocaties Regio Foodvalley	2021 - 2025	2021
Notitie Kantorenmarkt Gemeente Nijkerk 2021	2021	2021

5.5 Verbonden partijen

Verbonden partijen	Doelstelling
Inclusief Groep N.V. (IG)	De Inclusief groep geeft uitvoering aan de Wet sociale werkvoorziening (Wsw) en de Participatiewet (PW). En streeft hierbij naar een inclusieve arbeidsmarkt waarbij iedereen duurzaam kan deelnemen en waar mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt optimaal kunnen participeren.
Leisurelands	In 2021 heeft de meerderheid van de aandeelhouders, inclusief de gemeente Nijkerk, ingestemd met een verlenging van 5 jaar. Hierdoor blijft invloed op Leisurelands mogelijk.
Coöperatie Gastvrije Randmeren Harderwijk	Per 1 januari 2014 is de gemeenschappelijke regeling Natuur- en Recreatieschap Veluwerandmeren opgeheven en is de Coöperatie Gastvrije Randmeren van start gegaan. Zestien gemeenten langs de Randmeren (Naarden, Huizen, Blaricum, Eemnes, Bunschoten, Nijkerk, Putten, Ermelo, Harderwijk, Nunspeet, Elburg, Oldebroek, Kampen, Dronten, Zeewolde en Almere) hebben de overeenkomst voor de oprichting van de coöperatie getekend. Naast onderhoud en beheer zoals het maaien van de waterplanten, wordt meer focus gelegd op de (landelijke) gebiedspositionering.
Regio Amersfoort	De gemeenten van de regio Amersfoort hebben een bestuursconvenant gesloten ten behoeve van samenwerking op verschillende terreinen. De gemeente Nijkerk is geen partij in dit convenant maar haakt wel aan ten aanzien van een aantal onderwerpen zoals sociaal domein, economie, wonen en verkeer & vervoer. Deze samenwerking voldoet niet aan de criteria van een verbonden partij, maar is opgenomen om een compleet beeld te geven van relevante samenwerkingsverbanden. In 2020 is de nieuwe strategische agenda 2020-2022 voor de regio Amersfoort vastgesteld.
Regio Amersfoort Regionaal Werkbedrijf Amersfoort	De economische oriëntatie van veel inwoners en bedrijven vanuit Nijkerk is op Amersfoort gericht. Vanuit economisch belang en de uitvoering van de Participatiewet wordt vanuit Nijkerk zodoende actief samengewerkt binnen de regio Amersfoort. Binnen de arbeidsmarktregio is het regionaal Werkbedrijf actief. Er zijn samenwerkingsafspraken opgesteld tussen gemeenten, het UWV en de sociale partners. Het primaire doel is het matchen van gehandicapten op de extra banen waarvoor werkgevers zich garant hebben gesteld. Daarnaast is het wenselijk dat de brede groep van mensen die een afstand hebben tot de arbeidsmarkt (ook) onder de aandacht worden gebracht van werkgevers. Andere gerelateerde samenwerkingsverbanden zijn het Werkgeversservicepunt (WSP), Jongerenloket en Leerwerkloket.
Regio Foodvalley	De gemeenteraden hebben voor de jaren 2017-2019 de ambities van de regionale samenwerking in de regio via een Uitvoeringsagenda vastgelegd. Bepaald is dat Regio Foodvalley zich focust op de taakvelden economie, werkgelegenheid, ruimtelijke ontwikkeling, wonen en mobiliteit. Er is ook extra focus gelegd op de samenwerking tussen het bedrijfsleven, de kennis- en onderwijsinstellingen en de overheid (genaamd de Triple Helix). Voor Nijkerk specifiek is het onderdeel Foodproductiecluster en de Food Academy Foodvalley uitgewerkt. Met de inwonersbijdrage kan Regio Foodvalley de hoge ambities met extra capaciteit en inzet waarmaken. De nieuwe Strategische Agenda Regio Foodvalley 2020 - 2025 is in oktober 2020 door alle partners vastgesteld.

5.6 Wat mag het kosten?

In onderstaande tabel zijn de lasten en baten opgenomen die aan het programma Ondernemend verbonden zijn.

-/- = nadeel	2023	2024	2025	2026
Lasten	5.763	7.190	6.166	6.181
Baten	4.056	5.455	4.399	4.399
Saldo programma	-1.707	-1.735	-1.767	-1.782

Budget

Bij het programma Ondernemend horen de volgende taakvelden. Ter indicatie zijn per taakveld de lasten en baten voor 2023 vermeld, in afgeronde bedragen.

Taakveld	Omschrijving taakveld	(bedragen x € 1.000)		
		lasten	baten	saldo
2.3	Recreatieve havens	4	10	6
2.4	Economische havens en waterwegen	324	284	-40
3.1	Economische ontwikkeling	557	0	-557
3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	3.092	3.091	0
3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	53	69	16
3.4	Economische promotie	445	336	-109
6.5	Arbeidsparticipatie	1.287	266	-1.021
		5.763	4.056	-1.707

Veilig: thuis en op straat

6.1 Inleidingen en ontwikkelingen

Maatschappelijke opgave:

Wonen, werken en ontspannen in Nijkerkerveen, Hoevelaken en Nijkerk moet veilig zijn voor iedere inwoner en bezoeker. Veiligheid in en rond de eigen woning, de openbare ruimte, bij bedrijven en op bedrijventerreinen is een kernwaarde. In de ruimte die we elkaar bieden is het belangrijk rekening te houden met elkaar. Naast ieders eigen én gezamenlijke verantwoordelijkheid hebben wij als gemeentelijke organisatie een belangrijke rol op het gebied van veiligheid. Waar dat kan in de vorm van preventie, voorlichting en bemiddeling. Waar dat nodig is in de vorm van toezicht en handhaving, waarbij wij ons extra inzetten om te komen tot een brede samenwerking bij de aanpak van overlast en criminaliteit. Wij hechten veel belang aan de zichtbaarheid en bereikbaarheid van hulpverleners en handhavers.

Voor het thema veilig focussen we op de volgende ambities.

Vanuit een goed evenwicht tussen preventie, handhaving en zorg zetten wij ons in voor vergroting van het veiligheidsgevoel van de inwoners. Criminaliteit en overlast worden aangepakt.

Het veiligheidsgevoel van onze inwoners is een belangrijk onderdeel van de kwaliteit van de leefomgeving. Lokaal zijn veel factoren van invloed op het veiligheidsgevoel, zoals bijvoorbeeld overlast door jongeren, het aantal woninginbraken, de mate van sociale cohesie, "blauw" op straat, en het zelf actie kunnen ondernemen (1.000 ogen principe). Ook zetten we ons in om samen met initiatiefnemers van evenementen de evenementen zo veilig en met zo min mogelijk overlast te organiseren.

Aan de hand van het Integraal veiligheidsplan (IVP) 2019-2023 wordt uitvoering gegeven aan een lokale aanpak van het integraal veiligheidsbeleid, en ook een gezamenlijk aanpak met de gemeenten Barneveld en Scherpenzeel. In 2023 wordt de inzet gecontinueerd conform de daarin vastgestelde prioriteiten, zoals de bewustwording en signalering van huiselijk geweld en kindermishandeling, alsook de aanpak van het gebruik van drugs en alcohol. Om drugs en alcohol gebruik preventief aan te pakken, wordt een start gemaakt met het programma 'Opgroeien in een kansrijke omgeving' (OKO), het IJsslandse preventiemodel.

In lijn met het evenementenbeleid blijft de veiligheid bij evenementen een prioriteit. Aanvullend daarop is het van belang om in 2023 oog te blijven houden voor de veiligheid bij evenementen in relatie tot corona. We hebben in de afgelopen jaren gezien dat dit een grote invloed kan hebben op ieders veiligheidsbeleving.

In 2022 is besloten het huidige IVP met één jaar uit te stellen, zodat dit gelijk oploopt met het meerjarenbeleidsplan van de politie. Dit betekent dat 2022 het laatste jaar van het huidige IVP is. Gedurende 2022 wordt het huidige IVP geëvalueerd en wordt gestart met het opstellen van het nieuwe IVP 2023-2026.

In 2023 is de aanpak bij woon- en omgevingsoverlast opnieuw een belangrijk onderwerp. In 2022 is de vraag om kortdurend, mobiel cameratoezicht vanuit wijken en politie op overlastlocaties toegenomen. Tot nog toe kan gebruik worden gemaakt van de camera van gemeente Barneveld. In 2023 volgt een concreet voorstel over de inzet en aanschaf van een mobiele camera in onze gemeente.

We zetten ons ervoor in dat hulpverlening in levensbedreigende situaties snel en veilig beschikbaar is.

In levensbedreigende situaties is snel en adequaat handelen van hulpdiensten noodzakelijk. Om dit te borgen heeft de Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden (VGGM) de mogelijkheid van her-allocatie van ambulancestandplaatsen in de regio onderzocht. Dit onderzoek is in 2020, in nauw overleg met Nijkerk, uitgevoerd door de Ambulancezorg Gelderland-Midden. De conclusie van het onderzoek is dat de gemeente Nijkerk het meest gebaat is bij een zo lang en vaak als mogelijke bezetting van de post Terschuur. Onze gezamenlijke inzet is om in de komende periode de bezetting van post Terschuur verder te optimaliseren.

Hierover zijn vervolgspraken gemaakt, waarvan de voortgang in 2023 nauwgezet wordt gevolgd.

In de gemeente Nijkerk is een dekkend AED-netwerk, wat in 2023 up-to-date gehouden wordt en hebben we de goed werkende first responder van de brandweer.

Een gerichte en daadkrachtige aanpak van ondermijning vinden we belangrijk

In 2023 wordt de integrale aanpak van ondermijning voortgezet. Gepland is dat eind 2022 een hernieuwd Plan van Aanpak Ondermijning wordt vastgesteld. In 2023 wordt verdere uitvoering gegeven aan de doelstellingen uit dit plan. Naar opdracht van de rijksoverheid wordt in het kader van mensenhandel een separaat, integraal plan geschreven. Al met al betekent dit, dat we onverminderd blijven inzetten op het bestrijden van witwassen, (zorg)fraude, hennep-, drugs- en mensenhandel. Bij alle ondermijningsthema's krijgen we ondersteuning van het Regionale Informatie en Expertisecentrum (RIEC). Casuïstiek waarbij een integrale aanpak met landelijke partners vereist is, wordt ook opgeschaald naar het RIEC.

Voor de bestrijding van georganiseerde criminaliteit hebben we een aantal instrumenten ter beschikking, waaronder de Wet Bibob. In 2023 wordt de Bibob-toets uitgebreid in de organisatie, waardoor op alle overheidsopdrachten een toets kan plaatsvinden. Door branches aan te merken als kwetsbaar voor ondermijnende activiteiten in het kader van de Wet Bibob, kunnen we bij deze branches extra toezicht houden. In deze lijn werken we ook aan het voorkomen van misstanden en fraude in de zorg. De gemeente Nijkerk is aangesloten bij het Informatie Knooppunt Zorgfraude (IKZ). In 2023 wordt een concreet voorstel uitgewerkt om intern het toezicht op zorgaanbieders en -indicaties te versterken.

Om toezicht op ondermijning verder te vergroten zetten we in 2023 in op het houden van integrale controles langs panden waarbij gevoeligheid voor ondermijning wordt vermoed, bijvoorbeeld horecabedrijven, vakantieparken en bedrijventerreinen. Voor het in beeld brengen van onze bedrijventerreinen starten we in 2023 met het project Theseus.

Verder wordt er een vervolg gegeven aan onderwerpen die benoemd zijn in het plan van aanpak ondermijning, zoals bewustwording in de samenleving met een focus op scholieren en ondernemers. Deze bewustwording wordt ook voortgezet binnen de gemeentelijke organisatie (ambtelijk, bestuurlijk en politiek).

6.2 Te monitoren doelen

Voor dit programma betreft het de volgende:

	Ambitie	Wat gaan we doen?
V1	Vanuit een goed evenwicht tussen preventie, handhaving en zorg zetten wij ons in voor vergroting van het veiligheidsgevoel van de inwoners. Criminaliteit en overlast gevend gedrag worden aangepakt.	In 2023 wordt in samenwerking met de veiligheidspartners de inzet op de prioriteiten gecontinueerd, o.a. voorkomen van (digitale) criminaliteit, incidenten met kwetsbare personen (verward gedrag) en meer integrale samenwerking / ketensamenwerking (zoals persoonsgerichte aanpak). In het kader van de wijkgerichte aanpak wordt de inzet op het voorkomen en tegengaan van overlast gecontinueerd, en een concreet voorstel uitgewerkt m.b.t. cameratoezicht. Verder wordt een aanvang gemaakt met het nieuwe IVP 2024-2027, waarbij evaluatie van het huidige IVP een onderdeel is.

V2	We geven prioriteit aan de preventie en bestrijding van drank- en drugsmisbruik. We bewaken de voortgang van lopende maatregelen en intensiveren waar nodig.	Met betrekking tot drank- en drugsmisbruik wordt de preventieve aanpak voortgezet. Hierbij blijven we inzetten op informatievoorziening en bewustwording op scholen en bij jongeren d.m.v. het project #Leerlingalert, bij ouders, op evenementen etc. Er wordt gestart met het IJlandse preventiemodel. Daarnaast wordt in 2023 de repressieve aanpak van drugsgebruik en -handel voortgezet. Dit gebeurt enerzijds door gebruik te maken van de bestuurlijke bevoegdheden door bijvoorbeeld het sluiten van drugspannen en het opleggen van dwangsommen bij drugsdealers. Dit heeft ook speciale aandacht binnen de aanpak van ondermijning.
V3	We zetten ons in voor vergroting van de sociale veiligheid op straat. We stimuleren maatschappelijke initiatieven en maatregelen die hieraan bijdragen.	In 2023 is er blijvende aandacht voor sociale veiligheid (persoons- en gebiedsgerichte aanpak). Dit doen we door een proactieve en preventieve buurt- en wijkgerichte aanpak daar waar dat noodzakelijk is. De aanpak wordt hierbij locatiegericht en situationeel bepaald.
V6	Geweld hoort nergens thuis, zeker niet in je eigen huis waar je je veilig moet voelen om jezelf te kunnen zijn en je te ontwikkelen. In de afgelopen jaren is ingezet op het eerder en beter in beeld krijgen van geweld en, het stoppen en duurzaam oplossen en specifieke groepen. Onderdelen uit dit vierjarig programma zullen daar waar nodig geïntensiveerd in samenwerking met de gemeenten uit de West Veluwe Vallei.	De gemeente zal als uitvoerder en toezichthouder van de Wet verplichte meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling het gebruik stimuleren zodat professionals werken volgens de professionele norm om melding te doen bij Veilig Thuis als er vermoedens zijn van acute en structurele onveiligheid, zoals huiselijk geweld en/of kindermishandeling. In 2023 zal de gemeente via de lokale alliantie Veilig financieel ouder worden zich verder inzetten op het tegengaan van financieel misbruik. Binnen het sociaal domein zal Nijkerk deelnemen aan de proeftuin vanuit het toekomstscenario 'Kind en gezinsbescherming'. Dit biedt kansen voor de aanpak van problematiek op ouder- en gezinsniveau. Vanuit het programma 'Geweld hoort nergens thuis' en het project MDA++ (multi problematiek) zullen twee gezinnen langdurig gevolgd worden zodat een integrale en duurzame aanpak ontwikkeld wordt voor complexe en langdurig geweld in afhankelijkheidsrelaties.
V12	Een gerichte en daadkrachtige aanpak van ondermijning vinden we belangrijk.	In 2023 is er specifiek aandacht voor een aantal ondermijningsprojecten: - We starten met project Theseus, dit houdt in dat er grootschalige integrale controles op de Nijkerkse bedrijventerreinen worden gehouden. - We brengen door middel van kleinere integrale controles de horecabranche en onze vakantieparken beter in kaart. - We zetten in op zorgfraude door met een concreet voorstel te komen op het gebied van toezicht van zorgaanbieders en -indicaties. - We continueren de aanpak van ondermijning conform de verbreding van de Wet Bibob

		- Vergroten van bewustwording ondermijning bij scholieren en ondernemers, als ook binnen de kaders van een weerbare overheid.
--	--	---

6.3 Beleidsindicatoren

De verplichte beleidsindicatoren die betrekking hebben op dit programma zijn de volgende:

Indicator	Htv	Eenheid	2019	2020	2021	Bron
1. Winkeldiefstal per 1.000 inwoners	1.	aantal per 1.000 inwoners	0,9	1,2	1,6	CBS
2. Geweldsmisdrijven per 1.000 inwoners	1.	aantal per 1.000 inwoners	2,9	2,2	2,3	CBS
3. Diefstal uit woning per 1.000 inwoners	1.	aantal per 1.000 inwoners	2,4	2,1	1,8	CBS
4. Vernieling en misdrijven tegen de openbare orde per 1.000 inwoners	1.	aantal per 1.000 inwoners	3,1	3,8	5,3	CBS
5. Verwijzingen Halt	1.	aantal per 1.000 inwoners	21	7	5	Bureau Halt

1. Het aantal winkeldiefstallen per 1.000 inwoners.

2. Het aantal gewelds- en seksuele misdrijven, per 1.000 inwoners. Voorbeelden van geweldsmisdrijven zijn seksuele misdrijven, levensdelicten zoals moord en doodslag en dood en lichamelijk letsel door schuld (bedreiging, mishandeling, etc.).

3. Het aantal diefstallen uit woningen, per 1.000 inwoners.

4. Het aantal vernielingen en misdrijven tegen de openbare orde en gezag, per 1.000 inwoners. Voorbeelden van misdrijven tegen de openbare orde en tegen het openbaar gezag zijn opruiing, huis-, computer- en lokaalvredebreuk, deelneming aan een criminele of terroristische organisatie, openlijke geweldpleging, godslastering, discriminatie en het doen van een valse aangifte.

5. Het aantal verwijzingen naar Halt, per 1.000 inwoners in de leeftijd van 12-17 jaar.

-* Gegevens nog niet bekend

6.4 Beleidskaders

Nota/plan	Planperiode	Vastgesteld
Bestemmingsplannen en beeldkwaliteitsplannen	Doorlopend	Doorlopend
Algemene Plaatselijke Verordening Nijkerk 2021	Doorlopend	2021
Handhavingsbeleid onrechtmatige bewoning recreatieverblijven	Doorlopend	2015
Regionaal Crisisplan Gelderland Midden	2020 - 2023	2020
Drank en horeca nalevingsbeleid	2013 en verder	2013
Evenementenbeleid gemeente Nijkerk	2020 en verder	2020
Drank- en Horecaverordening Nijkerk 2014	2014 en verder	2014
Integraal Veiligheidsprogramma Nijkerk 2019-2023 (IVP)	2019 - 2023	2019
Visiedocument Dialoog V&H: "Nijkerk veilig en leefbaar voor ons allemaal"	2017-2021	2017
Uitwerkingsdocument Dialoog V&H	2017-2021	2017
Beleidsregel Bibob Nijkerk 2016	Doorlopend	2016
Beleidsregel Wet Aanpak Woonoverlast gemeente Nijkerk 2020	Doorlopend	2020
Damoclesbeleid gemeente Nijkerk 2021	Doorlopend	2021

6.5 Verbonden partijen

Verbonden partijen	Doelstelling
VGGM (brandweer)	Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden zet op efficiënte wijze haar middelen in voor een optimale waarborging van de kwaliteit van het leven, in casu de veiligheid en de gezondheid, van de inwoners van het verzorgingsgebied. De dienst is dé wettelijk aangewezen hulpverleningsorganisatie op het terrein van brandweer, volksgezondheid en rampen.
Omgevingsdienst de Vallei (OddV)	De vijf gemeenten Barneveld, Ede, Nijkerk, Scherpenzeel en Wageningen en de provincie Gelderland hebben samen Omgevingsdienst de Vallei opgericht (OddV). In de Omgevingsdienst de Vallei werken deze partijen nauw samen op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving. De volgende doelstellingen gelden voor: ➤ Vergunningverlening • Vergunningaanvragen moeten binnen de wettelijke termijnen worden afgehandeld en meldingen moeten beoordeeld worden op juistheid en volledigheid. • Het, in overeenstemming met het milieubeleid van de deelnemende gemeenten, bevorderen van de kwaliteit van de leefomgeving door het voorkomen van nieuwe geluidshindersituaties en het saneren van bestaande geluidshindersituaties. • Het, met behulp van de kwaliteitscriteria, verbeteren van de lucht-, bodem- en waterkwaliteit. • Het voorkomen van hinder van bedrijven die binnen de grenzen van de deelnemende gemeenten zijn gelegen. ➤ Toezicht en handhaving • Het programma Handhaving zet zich in voor een zodanige naleving van de wettelijke voorschriften dat de kwaliteit van de leefomgeving (veiligheid, leefbaarheid en duurzaamheid) optimaal wordt bevorderd.

RIEC (Regionale
Informatie en
Expertise Centrum)
Oost-Nederland

Het Regionale Informatie en Expertisecentrum (RIEC) is een samenwerkingsverband tussen verschillende veiligheidspartijen, o.a.: gemeenten, politie, belastingdienst, de Nederlandse arbeidsinspectie en de FIOD. Het RIEC richt zich op de aanpak van ondermijning. Dit doen ze door een taak te vervullen op het gebied van de informatievoorziening over de aanpak van ondermijning. Daarnaast worden casussen integraal behandeld.

6.6 Wat mag het kosten?

In onderstaande tabel zijn de lasten en baten opgenomen die aan het programma Veilig verbonden zijn.

-/- = <i>nadeel</i>	<u>2023</u>	<u>2024</u>	<u>2025</u>	<u>2026</u>
Lasten	3.631	3.481	3.466	3.465
Baten	77	77	77	77
Saldo programma	-3.554	-3.403	-3.389	-3.388

Budget

Bij het programma Veilig horen de volgende taakvelden. Ter indicatie zijn per taakveld de lasten en baten voor 2023 vermeld, in afgeronde bedragen.

Taakveld	Omschrijving taakveld	(bedragen x € 1.000)		
		lasten	baten	saldo
1.1	Crisisbeheersing en brandweer	2.704	70	-2.634
1.2	Openbare orde en veiligheid	927	7	-920
		3.631	77	-3.554

7.1 Inleiding en ontwikkelingen

Dit programma gaat met name in op de wijze waarop het bestuur en de organisatie de komende periode gaan werken. De organisatieontwikkeling en de nieuwe huisvesting komen elders aan de orde, in de paragraaf bedrijfsvoering. De wijze van werken volgt uit het coalitieakkoord 2022 – 2026 (Samen wonen, samen leven, samen werken). Dit akkoord is geen breuk met de vorige bestuursperiode maar bouwt voort op de fundamenten die in die periode gelegd zijn.

Wel wordt nadrukkelijker gekeken naar de langere termijn om vanuit dat perspectief de noodzakelijke en gewenste keuzes voor Nijkerk van de toekomst te kunnen doen. Die aanpak krijgt concrete vorm in de ontwikkelagenda die separaat aan u aangeboden wordt.

We zijn transparant en te volgen in ons handelen. Door verdere ontwikkeling van het proces van monitoring en control maken we inzichtelijk wat we doen.

Bij een open bestuursstijl hoort onlosmakelijk een goede bewaking van en verantwoording over onze gezamenlijke inspanningen en de bijbehorende resultaten. Wij versterken daarom het proces van monitoring & control de komende jaren verder. Hiermee willen wij nog beter inzicht krijgen in de feitelijke ontwikkelingen en de daarop noodzakelijke bijstellingen in onze aanpak. Vanaf 2019 is gewerkt aan basiskwaliteit van data, informatie en rapportages. Dat zal ook in de komende jaren nog de nodige inzet vergen. Met de gemeenteraad willen wij middels een groeimodel komen tot een relevante set van indicatoren.

We versterken het integraal werken en investeren waar nodig in capaciteit, kwaliteit en vitaliteit.

De gemeente Nijkerk is een lerende organisatie. Dit betekent dat we onze organisatie doorontwikkelen op basis van de immer veranderde omgeving en omstandigheden. In de paragraaf bedrijfsvoering gaan we dieper in op de doorontwikkeling van de organisatie. Het is noodzakelijk de komende periode te investeren in de organisatie, in mensen, techniek en processen.

We hebben de ambitie en zien de financiële ruimte in exploitatie en vermogen om in de gemeente Nijkerk te investeren.

Uit onze recente P&C-documenten en onze brief over de meicirculaire blijkt dat onze huidige structurele budgettaire en vermogenspositie voldoende ruimte biedt om te investeren in de Nijkerkse samenleving, ondanks de verwachte daling van de inkomsten die wij vanuit het Rijk ontvangen in 2026. Via onze (nog op te stellen) ontwikkelagenda gaan wij in samenspraak met uw raad onderzoeken op welke wijze de gemeente Nijkerk deze ruimte effectief kan inzetten om de ambities uit het coalitieakkoord te kunnen uitvoeren. Uitgangspunt hierbij is dat onze budgettaire en vermogenspositie gezond blijft en dat de lokale lastendruk voor de Nijkerkse samenleving niet onnodig wordt verhoogd.

Overige ambities

We blijven investeren in onze regionale netwerken om een goede positie te behouden in de regio. Door actief een bijdrage te leveren in de verschillende regio's aan de uitvoering van de strategische agenda's willen we kansen pakken. We richten ons op de thema's wonen, economie en duurzaamheid. Met een gerichte aanpak willen we het lokale voorzieningenniveau handhaven en uitbouwen. Het gaat dan om voorzieningen in Sport, Welzijn, Cultuur en Zorg. We gaan actief voorsorteren op de gevolgen van de groei die onze gemeente doormaakt.

7.2 Te monitoren doelen

Voor dit programma gaat het om het volgende:

Ambitie	Wat gaan we doen?
Wij gaan zorgvuldig om met de middelen van de gemeente.	Via de gemeentebegroting en binnen de reguliere P&C-cyclus neemt de gemeenteraad hierover besluiten.
Wij hebben de ambitie en zien de financiële ruimte in exploitatie en vermogen om in de gemeente Nijkerk te investeren. We gaan uitwerken voor welke gebieden en in welke mate dat nodig en verantwoord is.	Via de gemeentebegroting en binnen de reguliere P&C-cyclus neemt de gemeenteraad hierover besluiten.

7.3 Beleidsindicatoren

De verplichte beleidsindicatoren die betrekking hebben op dit programma zijn de volgende:

Indicator	Taakveld	eenheid	Nijkerk	Jaar	Bron
1. Formatie	0. Bestuur en ondersteuning	Fte per 1.000 inwoners	6,9	2023	Begroting 2023
2. Bezetting	0. Bestuur en ondersteuning	Fte per 1.000 inwoners	6,3	2023	Begroting 2023
3. Apparaatskosten (kst. gemeentelijke org.)	0. Bestuur en ondersteuning	Kosten per inwoner	664	2023	Begroting 2023
Externe inhuur	0. Bestuur en ondersteuning	Kosten als % van totale loonsom + totale kosten inhuur externen	3,2	2023	Begroting 2023
Overhead	0. Bestuur en ondersteuning	% van totale lasten	10,6	2023	Begroting 2023

1. Formatie in fte van de eigen organisatie per duizend inwoners.
2. Het aantal werkelijk ingevulde formatieplaatsen (fte) in de eigen organisatie per duizend inwoners.
3. De noodzakelijke kosten voor het uitvoeren van de organisatorische taken (o.a. kosten van salarissen, huisvesting, automatisering en overige kosten) per inwoner.
4. De kosten van de externe inhuur (bijvoorbeeld uitzendkrachten en detachering) uitgedrukt in een percentage van de totale loonsom plus de totale kosten van de inhuur van externen.
5. De kosten van overhead (kosten voor ondersteuning die niet rechtstreeks aan het primaire proces zijn toe te rekenen) uitgedrukt als een percentage van de totale lasten.

7.4 Beleidskaders

Nota/plan	Planperiode	Jaar vaststelling
Coalitieakkoord "Samen wonen, samen werken, amen leven"	2022 – 2026	2022
Verordening gegevensverstrekking basisregistratie personen	2014 – en verder	2014
Mijlpalenplan doorontwikkeling organisatie	2020 – 2024	2020

Nota/plan	Planperiode	Jaar vaststelling
Regeling zonder meer 'Samenwerking bedrijfsvoering'	2017 – en verder	2016
Informatieveiligheids- en privacybeleid BLNP	2020 -- en verder	2020

7.5 Samenwerkingsverbanden

Verbonden partijen	Doelstelling
GBLT	GBLT is de samenwerking op het gebied van uitvoering van de WOZ en de heffing en invordering van gemeentelijke belastingen. Meer informatie is opgenomen in de paragraaf Lokale Heffingen.
BLNP	BLNP is de samenwerking op het gebied van bedrijfsvoering. Meer informatie is opgenomen in de paragraaf Bedrijfsvoering.

7.6 Wat mag het kosten?

In onderstaande tabel zijn de lasten en baten opgenomen die aan het programma Organisatie en Financiën verbonden zijn.

-/- = nadeel	<u>2023</u>	<u>2024</u>	<u>2025</u>	<u>2026</u>
Lasten	17.364	17.208	17.201	17.267
Baten	683	1.011	1.004	1.091
Saldo programma	-16.681	-16.197	-16.197	-16.177

Budget

Bij het programma Organisatie en Financiën horen de volgende taakvelden. Ter indicatie zijn per taakveld de lasten en baten voor 2023 vermeld, in afgeronde bedragen.

Taakveld	Omschrijving taakveld	(bedragen x € 1.000)		
		lasten	baten	saldo
0.1	Bestuur	2.132	0	-2.132
0.2	Burgerzaken	876	445	-431
0.4	Overhead	14.356	238	-14.118
		17.364	683	-16.681

Programma 8 Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien

8.1 Inleiding en ontwikkelingen

In aanvulling op de programma's geeft dit hoofdstuk een overzicht van de algemene dekkingsmiddelen. De algemene dekkingsmiddelen, zoals het gemeentefonds, worden niet als baten in de diverse programma's opgenomen. Inzicht in de baten is echter essentieel voor de raad. Daarom maakt het hoofdstuk algemene dekkingsmiddelen ook onderdeel uit van het onderdeel programma's.

De voorgaande zeven programma's omvatten alle baten en lasten die nodig zijn voor de realisering van die programma's. Specifieke gemeentelijke heffingen zoals het rioolrecht en de afvalstoffenheffing zijn opgenomen bij de baten van het betreffende programma. Hetzelfde gebeurt met de specifieke uitkeringen. Het BBV schrijft in artikel 8 voor dat in de begroting een bedrag wordt opgenomen voor onvoorziene uitgaven. Het bedrag voor onvoorzien kan, volgens de voorschriften, worden geraamd voor de begroting in zijn geheel of per programma. Er is voor gekozen om de post onvoorzien voor de begroting in zijn geheel op te nemen.

8.2 Overzicht algemene dekkingsmiddelen

De belangrijkste onderdelen van het overzicht algemene dekkingsmiddelen zijn voorgeschreven. Het gaat daarbij om:

- lokale heffingen, waarvan de besteding niet gebonden is. Dit zijn met name de OZB, de precariobelasting, de toeristenbelasting en de hondenbelasting,
- algemene uitkeringen (gemeentefonds),
- dividend,
- saldo van de financieringsfunctie,
- overige algemene dekkingsmiddelen.

Tabel Specificatie algemene dekkingsmiddelen

Tabel Specificatie algemene dekkingsmiddelen		<i>(bedragen x € 1.000)</i>			
B A T E N	2023	2024	2025	2026	
<i>Algemene dekkingsmiddelen</i>					
Lokale heffingen (OZB)	10.892	10.942	11.002	11.062	
Lokale heffingen (overige belastingen)	169	169	169	169	
Gemeentefonds	70.329	71.692	71.801	65.623	
Dividend	350	350	350	350	
Saldo financieringsfunctie	470	399	503	709	
Totaal algemene dekkingsmiddelen	82.210	83.552	83.825	77.913	
L A S T E N					
<i>Onvoorzien</i>	24	24	24	24	

8.3 Toelichting

Hieronder wordt in het kort het beleid ten aanzien van de onderwerpen uit de tabel toegelicht.

Lokale heffingen

Het beleid over de lokale heffingen wordt uitvoeriger beschreven in de paragraaf Lokale heffingen van deze begroting.

Gemeentefonds

Het gemeentefonds kent drie soorten uitkeringen:

- de algemene uitkering
- decentralisatie- en integratie-uitkeringen

De algemene uitkering

Binnen het gemeentefonds is de algemene uitkering de grootste component. Het bedrag aan algemene uitkering wordt verdeeld over de gemeenten met maatstaven, zoals het inwonertal en de oppervlakte van een gemeente, een aan de maatstaven gekoppeld gewicht (bedrag per eenheid) en de uitkeringsfactor. De maatstaven kunnen voortdurend aan veranderingen onderhevig zijn.

Daarnaast wordt de ontwikkeling van de algemene uitkering voor een belangrijk deel bepaald door de ontwikkeling van de rijksuitgaven (netto gecorrigeerde rijksuitgaven; NGRU). Volgens de normerings-systematiek (trap op-trap af) hebben wijzigingen in de rijksuitgaven direct invloed op de omvang van de algemene uitkering. De jaarlijkse toename of afname van het gemeentefonds, voortvloeiend uit de normeringssystematiek, wordt het accres genoemd. De raming van de algemene uitkering is gebaseerd op de Meicirculaire 2022.

Herijking verdeling Gemeentefonds met ingang van 2023

Er heeft inmiddels een herijking van de verdeling van het gemeentefonds plaatsgevonden. In de maartbrief heeft het rijk aangegeven dat de nieuwe verdeling van het Gemeentefonds per 1 januari 2023 wordt ingevoerd. De negatieve herverdelingseffecten zijn gemaximaliseerd tot € 7,50 per inwoner in 2023, € 22,50 per inwoner in 2024 en € 37,50 vanaf 2025. Bij de definitieve doorrekening van de herijking door het Rijk in de Meicirculaire 2022 komen wij er definitief uit als een nadeelgemeente met een nadeel van € 42 per inwoner. De effecten van deze herijking zijn in deze meerjarenbegroting verwerkt.

Decentralisatie- en integratie-uitkeringen

Deze uitkeringen maken, net als de algemene uitkering, deel uit van het gemeentefonds, maar hebben een eigen verdeling. Decentralisatie- en integratie-uitkeringen zijn net als de algemene uitkering vrij besteedbaar en er vindt geen verantwoording naar het Rijk plaats, wat bij specifieke uitkeringen wel het geval is. Veel van de uitkeringen zijn verbonden met een zeker doel. Vanuit dat perspectief kan de bestedingsvrijheid formeel niet, maar materieel wel begrensd zijn. In 2023 zijn enkele integratie-uitkeringen overgeboekt naar de algemene uitkering.

Dividend

De gemeente Nijkerk heeft aandelen in Alliander, Vitens en BNG. Voor de aandelen van Alliander en de BNG gezamenlijk wordt een opbrengst geraamd van € 350.000 per jaar. Vanaf 2021 ontvangen we voorlopig geen dividend meer van Vitens. Voor de rente van de in 2021 verstrekte lening aan Alliander wordt gezien het beperkte risico (Alliander heeft de hoogste rating namelijk triple A) en de materialiteit van het bedrag geen reserve opgenomen.

Saldo van de financieringsfunctie

Het betreft hier het saldo van enerzijds de gecalculeerde rentelast en anderzijds de aan diverse programma's doorberekende rentelast. De gecalculeerde netto rentelast voor 2023 is € 1,3 miljoen. Op basis van de door de raad vastgestelde financiële spelregels is € 1,8 miljoen doorbelast aan de diverse programma's. Hierdoor ontstaat een rekenkundig voordeel van € 0,5 miljoen. Dit is een gevolg van enerzijds de toerekening van de rente aan voorzieningen conform de vernieuwde BBV en anderzijds de doorbelasting van rente op basis van de voorcalculatorische omslagrente in plaats van de werkelijke omslagrente. Het is geen echt budgettair voordeel.

EMU-saldo

Als gevolg van Europese regelgeving mogen EU-lidstaten een begrotingstekort (EMU-saldo) hebben van maximaal 3% van het bruto binnenlands product (BBP). Van dit maximale tekort van 3% van Nederland is 2,5% voor de rijksoverheid en 0,5% voor de decentrale overheden. De EMU-systematiek werkt echter op een andere manier dan het baten-lastenstelsel dat decentrale overheden hanteren. Investerings- en uitgaven die worden gedekt uit reserves tellen bijvoorbeeld niet mee in de uitkomst in het baten-lastenstelsel, maar tellen wel door in het EMU-saldo. Bij een sluitende begroting kan een gemeente daardoor toch een negatief EMU-saldo hebben.

8.4 Wat mag het kosten?

In onderstaande tabel zijn de lasten en baten opgenomen die verbonden zijn aan Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien.

<i>-/- = nadeel</i>	2023	2024	2025	2026
Lasten	4.101	3.739	3.685	3.528
Baten	81.804	83.217	83.386	77.268
Saldo programma	77.704	79.479	79.702	73.740

Budget

Bij Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien horen de volgende taakvelden. Ter indicatie zijn per taakveld de lasten en baten voor 2023 vermeld, in afgeronde bedragen.

Taakveld	Omschrijving taakveld	(bedragen x € 1.000)		
		lasten	baten	saldo
0.5	Treasury	-405	415	820
0.61	OZB woningen	0	6.412	6.412
0.62	OZB niet-woningen	0	4.480	4.480
0.64	Belastingen overig	587	169	-418
0.7	Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	5	70.329	70.324
0.8	Overige baten en lasten	3.714	0	-3.714
0.9	Vennootschapsbelasting	200	0	-200
		4.101	81.804	77.704
0.10	Mutaties reserve	10.916	13.093	2.176
		15.017	94.897	79.880

De baten van de belastingen overig wijken af van de lokale heffingen (overig) in de tabel specificatie algemene dekkingsmiddelen. Dit komt doordat de gemeente Nijkerk op programma 5 de inkomsten vanwege de toeristen- en de forensenbelasting verantwoord. Volgens het BBV maken deze onderdeel uit van de algemene dekkingsmiddelen en moeten ze worden verantwoord via de tabel specificatie algemene dekkingsmiddelen.

Paragrafen

De paragrafen: zeven dwarsdoorsneden

Naast de zeven programma's en het hoofdstuk Algemene dekkingsmiddelen en Onvoorzien bestaat de begroting uit een aantal paragrafen. De paragrafen geven een dwarsdoorsnede van de begroting, gezien vanuit een bepaald perspectief. Doel van de paragrafen is om inzicht te geven in aspecten die op meerdere programma's betrekking hebben. Via de paragrafen kan de raad ook beleidsuitgangspunten vaststellen voor beheersmatige aspecten. Het gaat met name om de beleidslijnen van het beheersproces waarbij sprake kan zijn van grote financiële impact, een grote politieke betekenis of een aanzienlijk belang voor de realisatie van de programma's. Doel van de paragrafen is de raad een instrument te geven om de beleidskaders van deze diverse onderdelen vast te stellen en om de uitvoering te kunnen controleren.

Thema's van de paragrafen

De volgende paragrafen zijn voorgeschreven.

1. Lokale heffingen
2. Weerstandvermogen en risicobeheersing
3. Onderhoud kapitaalgoederen
4. Financiering
5. Bedrijfsvoering
6. Verbonden partijen
7. Grondbeleid

1.1 Wettelijk kader

Voorgeschreven is dat de paragraaf lokale heffingen ten minste bevat:

- de geraamde inkomsten
- het beleid ten aanzien van de lokale heffingen
- een overzicht op hoofdlijnen van kostendekkendheid van de diverse heffingen en de bijbehorende beleidsuitgangspunten
- een aanduiding van de lokale lastendruk
- een beschrijving van het kwijtscheldingsbeleid

De paragraaf lokale heffingen heeft betrekking op zowel de heffingen waarvan de besteding is gebonden (specifieke heffingen), als op de heffingen waarvan de besteding ongebonden is (algemene dekkingsmiddelen).

De lokale heffingen vormen een belangrijk onderdeel van de inkomsten van gemeenten en zijn daarom een integraal onderdeel van het gemeentelijk beleid. Een overzicht van de lokale heffingen en daarmee meer inzicht is daarom van belang voor de raad. Een aanduiding van de lokale lastendruk is van belang voor de integrale afweging tussen beleid en inkomsten. Een beschrijving van het kwijtscheldingsbeleid maakt het beeld van de lokale lasten compleet.

Uitgangspunt in de regelgeving is dat tarieven voor een rechtstreekse dienstverlening niet meer mogen opbrengen dan zij aan werk kosten. Er is geen winstdoelstelling voor deze tarieven. Deze uitgangspunten hebben vooral gevolgen voor het tarievenbeleid van retributies in het algemeen en de tarieven van de afvalstoffenheffing en van het rioolrecht. Bij het onderdeel tarievenbeleid retributies komen wij hierop terug.

1.2 Beleid en inkomsten

De inkomsten uit lokale heffingen worden in 2023 geraamd op € 20,3 miljoen. De opbouw is als volgt:

bedragen x € 1 miljoen

	2021	2022	2023
Belastingen			
OZB woningen	5,6	6,4	6,4
OZB niet woningen	4,1	4,5	4,5
Parkeerbelastingen	0,4	0,4	0,4
Rioolheffing	2,2	2,2	2,2
Afvalstoffenheffing	3,0	3,4	3,4
Precariobelasting	1,8	-	-
Overige *)	0,4	0,5	0,5
Totaal belastingen	17,5	17,4	17,4
Retributies en leges			
Leges	2,0	2,0	2,0
Lijkbezorgingsrechten	0,6	0,6	0,6
Overige **)	0,2	0,2	0,3
Totaal retributies en leges	2,8	2,8	2,9
Totaal lokale heffingen	20,3	20,2	20,3

* hondenbelasting, forensenbelasting, toeristenbelasting

** haven-, kade- en liggelden

Precario leidingen voor exploitatie nutswerken op gemeentegrond

Met ingang van 2015 wordt precariobelasting geheven op het transport van energie (met name elektriciteit en gas). Nutsbedrijven die kabels en leidingen in/boven grond van de gemeente hebben, krijgen een aanslag. De opbrengst is afhankelijk van de totale lengte van deze netwerken.

Per 1 juli 2017 heeft het Kabinet de precariobelasting voor nutswerken afgeschaft. Precariobelasting voor terrassen e.d. blijft wel bestaan. Het kabinet heeft gekozen voor een overgangstermijn tot 1 januari 2022, zodat daarmee de effecten kunnen worden opgevangen van de inkomstenderving die zijn veroorzaakt door deze afschaffing. Deze periode kan worden verkort bij een grotere hervorming/verruiming van het gemeentelijk belastinggebied door het Rijk. Het overgangsrecht geldt alleen als een gemeente, zoals Nijkerk heeft gedaan, in 2015 daadwerkelijk inkomsten genoot van deze belasting. Onder de overgangsregeling kan een gemeente maximaal heffen naar het tarief dat gold op 10 februari 2016; de datum van de brief waarin de minister van BZK het wetsvoorstel voor afschaffing van de precariobelasting heeft aangekondigd. De opbrengst precarioheffing, voor Nijkerk ongeveer € 1,8 miljoen, wordt toegevoegd aan de reserve precariobelasting en vervolgens doorgestort naar de Algemene Reserve, in overeenstemming met het amendement dat is aangenomen bij de behandeling van de begroting 2020.

Eind 2021 is er nog geheven over 2021 (de heffing vindt jaarlijks achteraf plaats). Daarna is deze belasting en de daarmee gemoeide inkomsten vervallen.

Heffing bijdrage bedrijfsinvesteringszone

Na een zorgvuldige voorbereiding en nauwe samenwerking met de Ondernemersvereniging Hoevelaken is met ingang van 2017 besloten tot invoering van een bijdrage bedrijfsinvesteringszone voor het centrum van Hoevelaken. De door de gemeente, via dienstverlening door GBLT, te heffen bijdragen worden via een subsidie uitgekeerd aan de Stichting Centrum Hoevelaken. De verordening heeft een geldigheidsduur tot 2022. Eind 2021 is, in goed overleg met het Stichtingsbestuur, opnieuw gestemd. De uitslag van de stemming was dat de looptijd opnieuw met vijf jaar wordt verlengd tot en met 2025.

In 2017 en daarna in 2019 is een draagvlakmeting onder de centrumondernemers van Nijkerk gehouden. Hierin speelde de gemeente een faciliterende rol. Uit de uitslag van beide stemmingen bleek dat voor invoering van de bijdrage bedrijfsinvesteringszone in Nijkerk vooralsnog onvoldoende draagvlak is.

Hondenbelasting

In het (oude) coalitieakkoord "Verbinden met ambitie" was opgenomen dat Nijkerk de inkomsten van de hondenbelasting wil besteden aan de bestrijding van overlast en het faciliteren van het hondenuitlaatbeleid. In de voorjaarsnota 2019 is dit met ingang van de begroting 2020 geëffectueerd. Dit is de reden dat het tarief voor 2020 met 40% (€ 100.000) gedaald is. Voor de goede orde: de hondenbelasting is niet gemaximeerd als kostendekkende heffing, wat de rioolrechten wel zijn. Ook is de hondenbelasting vrij besteedbaar.

Toeristenbelasting

Evenals voor 2022 zal ook voor 2023 de voorlopige aanslag toeristenbelasting in september worden opgelegd. Na de coronajaren waarin de opbrengst verrassend genoeg niet daalde a.g.v. "vakantie in eigen land" lijken de prognoses voor 2023 ook positief. Als gevolg van de personele bezetting op Schiphol en de dure brandstofprijzen is de verwachting dat vakantie in eigen land, wederom aan populariteit toeneemt. Vooralsnog is de verwachting dat, de prognose einde belastingjaar in de lijn ligt met de kerncijferbegroting zoals afgegeven door GBLT aan gemeente Nijkerk. De opbrengst bedraagt € 307.000.

Tarievenbeleid belastingen

Het beleid van de gemeente is om de lastendruk voor burgers laag te houden. Daarom bleef de tariefstijging in de regel beperkt tot alleen een inflatiecorrectie. Ten opzichte van 2020 werden de tarieven van de diverse belastingen verhoogd met niet meer dan nodig is om de effecten van de loon- en prijsontwikkelingen op te vangen. Voor 2023 is deze stijging berekend op 2,6% (exclusief de OZB). De tariefstijging OZB wordt in 2023 4,5%. Dit is de som van 2,6% inflatieontwikkeling en 1,9% om de begrote meeropbrengst in 2023, zoals besloten in het dekkingsplan van de programmabegroting 2020-2023, van € 200.000 te realiseren.

WOZ/OZB

Met ingang van 2022 gebruiken alle gemeenten andere gegevens over gebouwen en woningen in de basisregistratie (BAG). Deze basisregistratie wordt onder andere gebruikt om de WOZ-waardering te bepalen. Tot dan werd gebruik gemaakt van de inhoud van woningen (m3). Vanaf 2022 moest ook Nijkerk de gebruikersoppervlakte (m2) gaan gebruiken. Dit is een regeling van het Rijk met als doel aan te sluiten bij de praktijk dat de waarde van de woning veel meer afhankelijk is van het gebruikersoppervlak dan van de inhoudsmaat. Hierdoor gaan de WOZ-waarderingen van woningen beter aansluiten bij de praktijk van de markt.

De WOZ-waarde van de woningen komt tot stand door modelmatige vergelijking van de woningen met andere woningen in dezelfde buurt, waarvan een recente verkoopprijs beschikbaar is. Daarom is de waarde van de woningen dus niet of nauwelijks verander bij de overgang van waarden op inhoud naar gebruikersoppervlakte. Wel kan logischerwijs de zogenaamde mutatedetectie (een inhaalslag die gelijktijdig is gestart om op basis van luchtfoto's onder meer vergunningsvrije objecten in kaart te brengen) van invloed zijn op de hoogte van de aanslag. Vanaf het belastingjaar 2020 wordt de waardering naar gebruikersoppervlakte in Nijkerk gebruikt als basis voor de belastingheffing 2020. Zo ook voor 2023 en verdere jaren.

In het dekkingsplan van de begroting 2020 is besloten om de OZB over de jaren 2021 t/m 2023 met € 600.000 te verhogen. Voor 2023 betekent dit een extra raming van € 200.000.

No Cure No Pay (NCNP)

In 2020 heeft het GBLT een pilot gehouden bij de gemeente Leusden en Nijkerk met als doel om NCNP-bezwaar te voorkomen. Burgers konden een afspraak maken met een taxateur bij de gemeente. Deze pilot is onderbroken door de coronacrisis. In 2021 was het mogelijk om direct telefonisch informeel bezwaar te maken bij de taxateur van GBLT. Dit is vanwege de vele positieve reacties in 2022 geëffectueerd. Wel is gebleken dat op piek momenten niet direct contact met de taxateur kan worden verkregen. Daarom is besloten dat deze de klant terugbelt. Ook in 2023 zal deze werkwijze worden gecontinueerd met als doel; een goede uitleg leidt hopelijk tot minder bezwaar van de klant en minder kosten voor de gemeente(n).

Corona en belastingheffing en inning

Zowel in 2020 als in 2021 is er contact omgegaan met ondernemers die als gevolg van corona in betalingsproblemen kwamen. Individueel maatwerk in de vorm van uitstel van belastingen is verleend.

In 2022 leek dit niet meer nodig, hopelijk ook in 2023 niet, als gevolg van het verloop van de pandemie. Mocht dit wel zo zijn dan gaan zowel GBLT als wij hier wederom uiterst zorgvuldig mee om.

Tarievenbeleid retributies

Voor de inkomsten uit retributies wordt met kostprijsdekkende tarieven gerekend. In artikel 212 van de Gemeentewet is voorgeschreven dat de gemeenteraad via de financiële verordening regels stelt voor de wijze van kostprijsbepaling van de gemeentelijke diensten en producten. Daarbij moet ook rekening worden gehouden met het Besluit Begroting en Verantwoording.

De systematiek van toerekenen van kosten wordt uitgevoerd conform de Financiële Verordening en de belastingverordeningen. Bij de bepaling van de kostprijs worden de bijdragen aan en van reserves overigens mee genomen.

Rapportage Rekenkamer 'Leges in Nijkerk; wie betaalt de rekening' van 2022

In de commissie van 9 juni 2022 is de rapportage Rekenkamer 'Leges in Nijkerk: wie betaalt de rekening' besproken. In deze rapportage zijn de volgende conclusies gedaan:

- niet alle leges zijn 100% kostendekkend; de inzichtelijkheid voor de raad is beperkt;
- er is weinig regie op de totstandkoming van de legestarieven;
- er is een beperkte informatievoorziening aan de raad dus ook beperkt sturingsmogelijkheid;
- er is geen expliciet raadsbesluit genomen waarin het gewenste uitgangspunt van 100% kostendekkendheid is vastgelegd.

Verder heeft de Rekenkamer de volgende aanbevelingen gedaan:

- een raadsbesluit waarin 100% kostendekkendheid uiteen wordt gezet is gewenst;
- meer regelmaat in het actualiseren van de tarieven meer dan de jaarlijkse inflatiecorrectie;
- op geaggregeerd niveau percentage kostendekkendheid vermelden in de paragraaf lokale heffingen;
- het percentage van kostendekkendheid in paragraaf lokale heffingen (op geaggregeerd niveau) vermelden.

Naar aanleiding heeft uw raad afgesproken dat opeenvolgend de griffie een raadsbesluit voorbereid waarin een opdrachtformulering aan het college n.a.v. deze rapportage van de raad volgt. Er volgt ook een raadsadvies waarin wij samen met uw raad het uitgangspunt van 100% kostendekkendheid wordt geformuleerd voor de leges. Dit uitgangspunt is "100% kostendekkend, tenzij. De Omgevingswet en de legesheffing worden via een separaat voorstel behandeld in uw raad.

Uw raad heeft begrip getoond dat gelet op het vergevorderde stadium van voorbereiding van de begroting 2023 en het onderzoek naar software en/of andere vorm van implementatie van inzichtelijkheid van kostendekking voor het eerst in de begroting 2024 een duurzame (geaggregeerde) vorm van informatievoorziening het licht ziet. De regie hiertoe hebben wij onmiddellijk opgepakt. Net als voorheen zullen wij bij tussentijdse wijzigingen van de aan de legesverordening verbonden verordeningen uw raad gelijktijdig informeren over de consequenties ten aanzien van de kostendekkendheid. Eens per vier à vijf jaar zullen wij sowieso de verordeningen hierop doorlopen en actualiseren. Deze termijn hebben wij gekozen omdat deze aansluit bij de beheerplannen die op een aantal legesverordeningen van toepassing zijn.

Omgevingswet WKB

De inwerkingtreding van de nieuwe Omgevingswet is uitgesteld tot 1 januari 2023. Er is meer tijd nodig om het Digitale Stelsel Omgevingswet opgeleverd, ingeregeld en stabiel werkend te krijgen. Ambtelijk is er hard gewerkt om in OddV verband de juiste afspraken te maken die nodig zijn voor een (geharmoniseerde) juiste uitvoering. Nieuw is de mogelijkheid om milieuleges te heffen. Daarnaast is de hele tarieventabel op de schop gegaan, rekening houdend met nieuwe elementen als omgevingstafel etc.

Ook de Wet Kwaliteitsborging Bouwen (WKB), die eveneens per januari 2023 wordt ingevoerd zal effect hebben op de bedrijfsvoering van de omgevingsdienst en ook met onze legesopbrengst.

Deze wet regelt dat het toezicht op de uitvoering van de gemeentelijk vergunning ook door een marktpartij (kwaliteitsborger) kan plaatsvinden. Bij de oplevering van het Bouwwerk moet de aannemer aantonen dat aan de regelgeving is voldaan. De pilot, verplicht voor tien procent van de afgegeven vergunningen in de gemeente, zal eerst eenvoudige vergunningen betreffen. Dit houdt dan in dat de gemeente geen toezicht op dat deel van de vergunningverlening meer hoeft uit te voeren. De gemeente blijft wel bevoegd gezag, dus moet de initiatiefnemer verantwoording afleggen aan de gemeente. Hiermee ontstaat een samenspel tussen marktpartijen (aannemer en kwaliteitsborger), de (soms particuliere) initiatiefnemer en de gemeente.

Hoe deze marktwerking zal uitpakken is op het moment van de invoering ongewis. De omgevingsdienst heeft zich voorbereid door het aanleggen van een flexibele schil. Het zal zeker twee jaar duren voordat dit beeld helder is. Een evaluatiemoment zal daarna plaatsvinden. Op basis van de huidige inzichten van de Omgevingswet en de WKB wordt u een in deze begroting 2023 een nieuwe legestartievenlijst voorgelegd. Op basis van opgedane ervaringscijfers zullen de lasten en baten gemonitord worden ter bepaling van de kostendekkendheid. Eerder al in 2022 bent u in een afzonderlijk raadsvoorstel hierover geïnformeerd.

Afvalstoffenheffing

De tarieven voor de diftar worden met 3,0% trendmatig verhoogd om kostendekkend te blijven.

Rioolheffing

Voor 2023 wordt het tarief geïndiceerd met de inflatiecorrectie.

1.3 Lokale lastendruk

Voor de bepaling van de lastendruk wordt gekeken naar de lastendruk van een huishouding en per woningtype. Hierin worden de OZB voor woningen, de afvalstoffenheffing inclusief de opbrengsten vanwege afvoer van het afval en de rioolheffing betrokken.

Wij sluiten aan bij de definitie die het COELO gebruikt. Zie hiervoor ook de bijlage met beleidsindicatoren. De mutaties voor een meerpersoonshuishouden eigenaar woning in onderstaande tabel worden veroorzaakt door een stijging van de OZB met € 16, een stijging van het rioolrecht met € 3 en een stijging van de afvalstoffenheffing met € 7. De mutatie voor een meerpersoonshuishouden huurder wordt veroorzaakt door de afvalstoffenheffing.

Vergelijkingstabel lokale lastendruk

per huishouden:	2023	Stijging 2023-2022	2022
Meerpersoonshuishouden eigenaar woning	705	3,8%	679
Eenpersoonshuishouden eigenaar woning	680	3,3%	658
Meerpersoonshuishouden huurder	197	3,0%	191
Eenpersoonshuishouden huurder	175	3,0%	170

Bron 2022: COELO: Atlas van de lokale lasten 2022

1.4 Kwijtschelding

In de gemeente Nijkerk bestaat de mogelijkheid om geheel of gedeeltelijk kwijtschelding te krijgen van de aanslag voor de afvalstoffenheffing (gedeeltelijk), de ozb en de rioolheffing (gedeeltelijk). Om daarvoor in aanmerking te komen, mag het inkomen niet hoger zijn dan honderd procent van het bijstandsniveau en vindt er een vermogenstoets plaats. Ook wordt bij de toetsing rekening gehouden met de netto kosten van kinderopvang. Aan mensen die een bijstandsuitkering ontvangen wordt de kwijtschelding, na toetsing van de voorwaarden, automatisch toegekend.

De heffing en invordering van de meeste belastingen worden uitgevoerd door GBLT. Dit belastingkantoor heeft een koppeling met het Landelijke Inlichtingenbureau. Dit bureau beheert een landelijke database waarin de inkomensgegevens van alle belastingplichtigen zijn opgeslagen. Door gebruik te maken van deze gegevens wordt het toekennen van automatische kwijtschelding verder vergemakkelijkt voor de belastingplichtige. We houden er rekening mee dat in 2023 in totaal € 64.000 wordt kwijtgescholden.

1.5 Uitvoering belastingverordeningen door GBLT

Het college heeft de heffing en de invordering van een aantal gemeentelijke belastingen overgedragen aan de gemeenschappelijke regeling Gemeenschappelijk Belastingkantoor Lococensus-Tricijn te Zwolle (verder: GBLT). GBLT is een samenwerkingsverband van vijf waterschappen en zeven gemeenten (naast Nijkerk zijn dat Bunschoten, Dalfsen, Ommen, Dronten, Leusden en Zwolle).

GBLT verzorgt voor de gemeente de volgende belastingen:

- onroerendezaakbelastingen
- hondenbelasting
- afvalstoffenheffing
- forensenbelasting
- rioolheffing
- toeristenbelasting
- heffing BIZ-bijdrage centrum Hoevelaken

De belastingplichtigen van Nijkerk ontvangen van GBLT een gecombineerde aanslag, waarop zowel de gemeentelijke heffingen als de waterschapsheffingen zijn vermeld. GBLT draagt er zorg voor dat de informatie op de website van GBLT en de telefonische bereikbaarheid op orde zijn om de vragen van de burgers te kunnen beantwoorden. De afhandeling van bezwaar- en beroepschriften tegen de gemeentelijke heffingen die door GBLT

worden uitgevoerd, gebeurt door GBLT. Met ingang van 2020 zijn de verordeningen van de gemeentelijke GBLT partners geharmoniseerd. Dit leidt voor Nijkerk tot enkele geringe aanpassingen. Als basis is namelijk de VNG modelverordening gehanteerd per belastingsoort.

1.6 Overzicht verordeningen

De verordeningen met daarin de diverse tarieven worden jaarlijks bij afzonderlijk raadsbesluit gewijzigd dan wel opnieuw vastgesteld. De raadsbesluiten worden integraal bekendgemaakt in het elektronisch gemeenteblad, door plaatsing op de website www.officielebekendmakingen.nl. De actuele en vorige versies van de verordeningen zijn te vinden op [www.overheid.nl/lokale wet- en regelgeving](http://www.overheid.nl/lokale-wet- en-regelgeving).

Vanaf 2015 is er om efficiency redenen voor gekozen niet telkens geheel nieuwe verordeningen vast te stellen, maar de besluitvorming waar mogelijk te gieten in de vorm van een wijzigingsverordening.

Paragraaf 2 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

2.1 Inleiding

Deze paragraaf geeft een beeld van het risicoprofiel van de gemeente Nijkerk. Dit doen we door de financiële risico's af te zetten tegen de beschikbare buffers om deze op te vangen. Ook is in deze paragraaf een aantal financiële kengetallen opgenomen.

2.2 Kaderstelling

- Het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV)
- Nota Risicomanagement

2.3 Inventarisatie van de structurele en incidentele weerstandscapaciteit

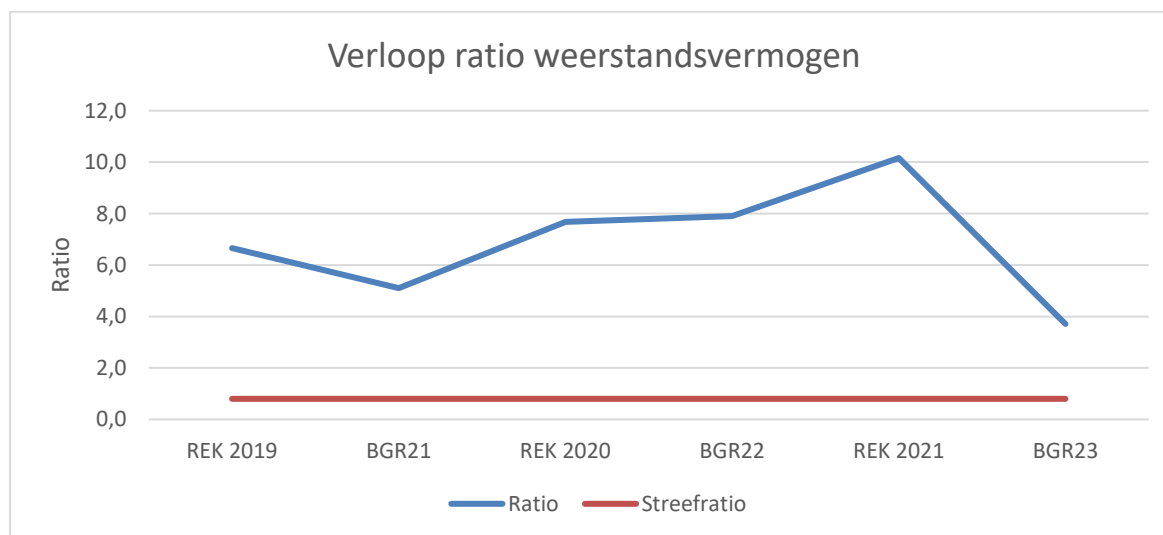
De weerstandscapaciteit bestaat uit de middelen en mogelijkheden van de gemeente om onverwachte en substantiële tegenvallers te dekken. Bijvoorbeeld de algemene reserve en de reserve grondexploitatie, maar ook de onbenutte belastingcapaciteit. Hierbij onderscheiden we incidentele en structurele weerstandscapaciteit. De incidentele weerstandscapaciteit is bedoeld om rekeningtekorten, calamiteiten en incidentele tegenvallers op te vangen. De structurele weerstandscapaciteit bestaat uit de middelen die permanent ingezet kunnen worden om tegenvallers in de exploitatie op te vangen.

2.4 Incidenteel

De beschikbare weerstandscapaciteit is afgenomen ten opzichte van de laatste berekening (Jaarstukken 2020), maar nog ruim boven de gestelde norm van 0,8. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door het verslechterde risicoprofiel van de bouwgrondexploitatie.

Weerstandsvermogen

Overeenkomstig de Nota risicomanagement wordt het weerstandsvermogen uitgedrukt in een ratio. Met behulp van dit verhoudingsgetal wordt bepaald of het incidenteel weerstandsvermogen toereikend is. De gemeente Nijkerk streeft naar een ratio van tenminste 0,8.

Bedragen x € 1.000	Begroting 2022	Rekening 2021	Begroting 2023
Beschikbare weerstandscapaciteit	24.034	30.157	28.112
Gewogen risico's	3.042	2.968	7.572
Overschot (+)/ tekort (-) weerstandscapaciteit	20.992	27.189	20.540
Ratio weerstandsvermogen *	7,9	10,2	3,7

* Ratio weerstandsvermogen = beschikbare weerstandscapaciteit / gewogen risico's

Weerstandscapaciteit

De beschikbare capaciteit wordt bepaald met behulp van de algemene reserve en de reserve grondexploitatie.

Overige reserves betreffen bestemmings-/egaliseringsreserves. Deze worden niet ingezet als weerstandsvermogen. Bij de bepaling van de omvang van de algemene reserve is geen rekening gehouden met claims uit het PRMI van 2024. Hierover moet immers nog besluitvorming door de raad plaatsvinden.

Reserve Bedragen x € 1.000	Begroting 2022	Rekening 2021	Begroting 2023
Algemene reserve (saldo t+4) (inclusief reserve precariobelasting)	10.819	16.094	17.444
Reserve bouwgrondexploitatie (saldo t)	13.215	14.063	10.668
Totaal weerstandscapaciteit	24.034	30.157	28.112

Inventarisatie incidentele risico's

Het verschil ten opzichte van de jaarstukken 2021 wordt voornamelijk veroorzaakt door de coronapandemie niet meer te zien als een financieel risico en het structurele risico over 2022 te beschouwen als een risico dat, in afwachting van de te nemen beheersmaatregelen, in 2022 eenmalig moet worden afgedekt door de weerstandscapaciteit. Dit is overeenkomstig de werkwijze die de provincie toepast bij de beoordeling van het gemeentelijk weerstandsvermogen.

Bedragen x € 1.000	Begroting 2022	Rekening 2021	Begroting 2023
Risico's vermogen	2.465	2.475	2.975
Gewogen risico's grondexploitatie*	577	493	4.597
Totaal risico's	3.042	2.968	7.572

* Bron: MPG (zie ook paragraaf Grondbeleid)

Gewogen risico's - incidenteel Bedragen x € 1.000, +/- = voordeel	Begroting 2022	Rekening 2021	Begroting 2023
Er zijn geen risico's met een grote kans	0	0	0
Grote Kans (GK) = 75% risico	0	0	0
Risico's Middelgrote kans:			
<i>Omgevingswet</i> Nog zeer onzeker is wat de financiële gevolgen zijn na de invoering per 1-1-2023 van de omgevingswet. Verwachting is in het begin wat hogere kosten die in de tijd uitvallen. Via de septembercirculaire komt hiervoor extra compensatie.	600	600	300
<i>FLO Brandweer</i> Op verzoek van de gemeente Nijkerk voert de VGGM de FLO-overgangsregeling uit. De onzekerheid van de hoogte wordt veroorzaakt door individuele keuzemogelijkheden die de regeling biedt met betrekking tot de omvang van non-activiteitsverlof.	200	200	200
Middelgrote Kans (MK) = 50% risico	800	800	500
Risico's Kleine kans:			
<i>Garantstellingleningen</i>	715	650	650

Gewogen risico's - incidenteel <i>Bedragen x € 1.000, +/- = voordeel</i>	Begroting 2022	Rekening 2021	Begroting 2023
Planschade Gebleken is dat n.a.v. vaststelling van bestemmingsplannen het risico bestaat op een planschadeclaim. Vooralsnog is nog geen claim ingediend op basis waarvan planschade uitgekeerd dient te worden. In het algemeen hebben wij dit risico bij de bouwlocaties bij de ontwikkelaar neergelegd.	250	250	250
Kleine Kans (KK) = 25% risico	965	900	900
Structureel risico begrotingsjaar Met ingang van de begroting 2022 beschouwen wij het structurele risico van de jaarschijf (2023) als een risico dat incidenteel moet worden afgedekt door onze weerstandscapaciteit.	700	775	1.575
Totaal	2.465	2.475	2.975

2.5 Structureel

Weerstandsvermogen

Wanneer de structurele weerstandscapaciteit wordt afgezet tegen de exploitatierisico's ontstaat het volgende beeld:

Weerstandsvermogen	2023 x € 1.000	2024 x € 1.000	2025 x € 1.000	2026 x € 1.000
Onbenutte budgettaire capaciteit	2.052	4.613	4.811	-1.109
Onbenutte belastingcapaciteit	5.400	5.200	5.200	5.200
Exploitatierisico's	-1.575	-1.575	-1.575	-1.575
Totaal	5.877	8.238	8.436	2.516

Onbenutte budgettaire capaciteit

De onbenutte budgettaire capaciteit wordt bepaald door de post onvoorzien en het saldo van de begroting over de jaren 2023-2026. De uitkomst van de onbenutte budgettaire capaciteit bedraagt:

Onbenutte budgettaire capaciteit	2023 x € 1.000	2024 x € 1.000	2025 x € 1.000	2026 x € 1.000
Onvoorzien	24	24	24	24
Saldo programmabegroting 2023-2026	2.028	4.589	4.787	-1.133
Totaal	2.052	4.613	4.811	-1.109

Onbenutte belastingcapaciteit

Bij de bepaling van de onbenutte belastingcapaciteit wordt gekeken naar de ruimte die nog aanwezig is om de OZB-tarieven te verhogen. Hiertoe wordt het maximaal toegestane tarief vergeleken met de tarieven van de gemeente Nijkerk. Voor de maximale tarieven wordt uitgegaan van de normen volgens het "redelijk peil" zoals dat wordt gehanteerd voor de toelating tot artikel 12 van de Financiële verhoudingswet. Dit redelijk peil wordt jaarlijks gepubliceerd in de meicirculaire van het Ministerie van Binnenlandse Zaken. Op basis van de laatst beschikbare gegevens (meicirculaire 2022) is dit 0,1729% van de totale WOZ-waarde.

De Financiële-verhoudingswet bepaalt dat de eigen inkomsten van een gemeente een bepaald redelijk peil hebben, wil zij in aanmerking komen voor een aanvullende uitkering op basis van artikel 12 Fvw. Om dat te kunnen beoordelen moet duidelijk zijn welke eigen inkomsten daarbij worden betrokken en wat een redelijk peil is.

Daarbij gaat het om de eigen inkomsten uit:

- de onroerendezaakbelastingen (OZB);
- de rioolheffingen;
- de afvalstoffenheffingen en reinigingsrechten.

Bij gemaximaliseerd tarief bedraagt de OZB-opbrengst voor de gemeente Nijkerk € 15,6 miljoen. De huidige raming van de OZB-opbrengst bedraagt € 10,2 miljoen. Dit brengt de onbenutte belastingcapaciteit op een bedrag van € 5,4 miljoen. De onbenutte belastingcapaciteit wordt voor de provincie in de monitoring steeds belangrijker. Daarnaast is het een ijkpunt voor het financieel beleid dat de gemeente Nijkerk voert.

Specifieke risico's

In volgende tabel is een overzicht opgenomen van de specifieke risico's die een structureel effect kunnen hebben binnen de exploitatie.

Gewogen risico's – structureel -/ = voordeel	2023 x € 1.000	2024 x € 1.000	2025 x € 1.000	2026 x € 1.000
Er zijn geen risico's in de categorie grote kans				
Grote kans (GK) = 75% risico	0	0	0	0
Risico's Middelgrote kans:				
<i>Renterisico</i> Het renteniveau ligt laag. Voor de komende tijd ligt een rentestijging dan ook meer voor de hand dan een verdere daling. Een stijging van de rente heeft uiteraard ook effect op onze rentelast. Een stijging van 1,00% kost ons ± € 100.000.	50	50	50	50
<i>Arbeidsmarkt</i> De druk op de arbeidsmarkt is hoog. Het is voor ons steeds moeilijker om kwaliteit binnen te halen voor het budget wat wij daarvoor hebben. Wij verwachten dat dit een opwaartse druk geeft op het personeelsbudget.	275	275	275	275
<i>Inflatie</i> De inflatie is momenteel hoog. In deze begroting hebben wij hiervoor structureel middelen voor afgezonderd.	600	600	600	600
<i>WW-verplichtingen</i> Onze bedrijfsvoering brengt het risico van WW-verplichtingen met zich mee.	150	150	150	150
Middelgrote kans (MK) = 50% risico	1.075	1.075	1.075	1.075
Risico's kleine kans:				
<i>Sociaal domein</i> Het open-eind-karakter van de diverse regelingen waaronder met name de uitgaven Jeugdhulp en Wmo staan onder druk. Daarnaast zorgt de toekomst van de sociale werkvoorziening, de toename van het aantal statushouders en de grilligheid van de hoogte van de rijksbijdragen voor onzekerheid. Door de inspanningen van de taskforce sociaal domein wordt geprobeerd de voortdurende stijging van de uitgaven te duiden, en waar mogelijk terug te dringen	500	500	500	500
<i>Parkeerbelasting</i> Mogelijk risico.	<i>p.m.</i>	<i>p.m.</i>	<i>p.m.</i>	<i>p.m.</i>
Kleine Kans (KK) = 25% risico	500	500	500	500
Risico's exploitatie	1.575	1.575	1.575	1.575

2.6 Kengetallen financiële positie

De kengetallen geven een globaal beeld van de financiële positie. Voor de eerste globale beoordeling wordt aangesloten bij de zogeheten signaleringswaarden die afkomstig zijn uit onder meer de stresstest voor 100.000+ gemeenten. De kengetallen zijn ingedeeld in drie categorieën, waarbij categorie A het minst risicovol is en categorie C het meest.

Kengetal		Categorie A	Categorie B	Categorie C
Netto schuldquote	Zonder correctie doorgeleende gelden	< 90%	90-130%	>130%
	met correctie doorgeleende gelden	< 90%	90-130%	>130%
Solvabiliteitsratio		>50%	20-50%	<20%
Structurele exploitatieruimte		>0%	=0%	<0%
Grondexploitatie		<20%	20-35%	>35%
Belastingcapaciteit "Woonlasten meerpersoonshuishouden"		<95%	95-105%	>105%

Uitkomsten

In onderstaande tabel zijn de kengetallen opgenomen. Naast het opnemen van de tabel wordt een beoordeling gegeven van de onderlinge verhouding van de kengetallen in relatie tot financiële positie.

Omschrijving	JR 2021	BGR 2022	BGR 2023	MJB 2024	MJB 2025	MJB 2026
Netto schuldquote	51%	75%	76%	60%	50%	44%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	49%	75%	76%	60%	50%	44%
Solvabiliteitsratio	41%	32%	29%	32%	38%	39%
Structurele exploitatieruimte	-0,6%	-0,8%	0,3%	2,0%	2,3%	-2,1%
Grondexploitatie	23%	22%	26%	19%	9%	3%
Belastingcapaciteit "Woonlasten meerpersoonshuishouden"	82%	82%	76%	76%	76%	76%

Het negatieve structurele begrotingssaldo in 2026 wordt veroorzaakt door de keuze om diverse investeringen, zoals het PRMI met maatschappelijk en economisch te dekken door aanwending van de reserve investeringen economisch nut en de reserve investeringen maatschappelijk nut.

Paragraaf 3 Onderhoud kapitaalgoederen

3.1 Inleiding

Het beheer en onderhoud van de kapitaalgoederen in de openbare ruimte, onder andere wegen, riolering, openbare verlichting, groen en gebouwen, legt een steeds groter beslag op een substantieel deel van de financiële middelen in de gemeentebegroting. Het onderhoud van deze goederen is van groot belang voor het zo goed mogelijk functioneren van de gemeente op vele terreinen. Daarom is het belangrijk dat de kaders voor het beheer van kapitaalgoederen meerjarig zijn vastgesteld en de financiële gevolgen inzichtelijk zijn en worden vertaald in de programmabegroting. In deze paragraaf gaan we in op relevante ontwikkelingen voor de begroting 2023.

Het gaat in deze paragraaf om een dwarsdoorsnede van de begroting. Lasten van onderhoud kunnen in diverse programma's voorkomen. Met vastgestelde beleids- en beheerplannen is inzichtelijk wat de toekomstige investeringen zijn om de kapitaalgoederen in stand te houden. In het algemeen worden de jaarlijkse lasten behorende bij jaarlijks fluctuerende kosten van groot onderhoud constant gehouden door gebruik te maken van een voorziening. Een helder en volledig overzicht is van belang voor een goed inzicht in de financiële positie.

3.2 Beleidskader

Het onderhoud van bovengenoemde kapitaalgoederen gebeurt aan de hand van beheerplannen. Een beheerplan wordt elke vijf jaar herzien.

In deze paragraaf 'Onderhoud kapitaalgoederen' geven we verder een overzicht van de bestaande en geplande beheerplannen en de financiële consequenties inclusief de vertaling daarvan in de begroting (meerjarig). Elk beheerplan bevat het uitgewerkte beleidskader voor het betreffende onderwerp en een gedetailleerde planning van de kostendekking. In het vervolg van deze paragraaf worden de hoofdlijnen daarvan samengevat.

3.3 De beheerplannen per categorie

Per categorie kapitaalgoederen zijn er één of meer beheerplannen. Hierin zijn de uitgangspunten voor het beheer beschreven. De beheerplannen geven inzicht in de financiële gevolgen op korte en langere termijn.

3.3.1 Wegen

Beheerplan Wegen

De doelstelling van dit beheerplan is het in stand houden van de openbare wegen die in beheer zijn bij de gemeente Nijkerk. De wegbeheerder is verantwoordelijk voor een optimaal beheer en onderhoud van de verhardingen, zodat de wegen hun functie kunnen vervullen. Optimaal beheer vraagt een afweging tussen de technische minimumeisen, de wensen van de inwoners en het beschikbare budget.

Op basis van het beheerplan wegen wordt in 2023 klein en groot onderhoud uitgevoerd aan de verharding in de gemeente Nijkerk. Vanuit wegbeheer worden in 2023 bijdragen gedaan aan integrale projecten zoals de Hoefslag, de Watergoorweg, de wijk Rensselaer en de wijk Campenbuurt, waarvan de uitvoering in 2023 start.

Beheerplan Openbare verlichting

Het beheerplan openbare verlichting bevat de inhoudelijke doelstellingen die met openbare verlichting worden nagestreefd, zoals verkeersveiligheid en sociale veiligheid. Het beheerplan beschrijft daarnaast de technische en economische uitgangspunten die de gemeente hanteert bij het beheer van de openbare verlichting en de bijbehorende financiële consequenties. Uitvoering wordt gegeven aan vervanging en het groot onderhoud volgens het beheerplan Openbare verlichting. In het kader van duurzaamheid wordt zowel bij nieuwe projecten en vervanging, als bij groot onderhoud projecten, ledverlichting toegepast.

Beheerplan Straatmeubilair en verkeersvoorzieningen

Het beheerplan Straatmeubilair en verkeersvoorzieningen schept een kader voor een verantwoorde, eenduidige keuze en inrichting van straatmeubilair en verkeersvoorzieningen in de openbare ruimte. Door deze voorziening is het groot onderhoud gewaarborgd. In 2023 worden objecten kwalitatief beoordeeld en indien nodig vervangen.

Beheerplan infrastructurele kunstwerken

In dit beheerplan is het beheer en onderhoud aan bruggen, vlanders, tunnels en viaducten opgenomen. Het beheerplan wordt herzien in 2023. Door de groei van de gemeente Nijkerk, zoals Doornsteeg, Spaanse Leger en woonpark Hoevelaken zijn (en worden er) nieuwe civiele kunstwerken aangelegd waardoor structureel hogere uitgaven nodig zijn om de infrastructurele kunstwerken te kunnen beheren en onderhouden.

3.3.2 Water

Beheerplan Haven en sluis

Bij de actualisatie en vaststelling van het beheerplan zijn beslissingen genomen over de instandhouding van een aantal infrastructurele voorzieningen voor de beroepsvaart en de recreatie. Voor de instandhouding van deze voorzieningen is groot onderhoud of vervanging gepland waaraan op basis van inspectie uitvoering wordt gegeven. Het gaat in 2023 om de vervanging van de slagboomkasten, vier sluisdeuren en het uitvoeren van schilderwerk.

Beheerplan Bermen en watergangen

Bij de vaststelling van het beheerplan zijn beslissingen genomen over het beheer en onderhoud van bermen, wateren en duikers. Aan de hand van gehouden inspecties zijn de daaruit voortkomende werkzaamheden voor de komende jaren gepland. Het gaat onder andere om maaibeheer en (verplicht) slootonderhoud waarbij er aandacht is voor het vergroten van de biodiversiteit.

3.3.3 Groen

In 2023 wordt verdere invulling gegeven aan de uitvoering van het effectgericht-beheer, in overeenstemming met de Visie Openbare Ruimte. Dit betekent dat de basis op orde blijft en er ingespeeld wordt op de wensen en behoeften van de burger. Na vaststelling van het groenbeheerplan en hondenbeleidsplan wordt gestart met de uitvoering. Voorbeelden hiervan zijn het beheer van monumentale bomen, het kruidenbeheer en het vergroten en monitoren van de biodiversiteit.

Beheerplan Groen

Er wordt rekening gehouden met de opgaven die op ons afkomen, zoals de gevolgen van klimaatverandering, de verhouding tussen recreatieve ruimte en bebouwd gebied, en de vraag van inwoners en organisaties om mee te praten en eigen initiatieven te stimuleren en te faciliteren. In het groenbeleid zijn richtlijnen opgenomen hoe we omgaan met de gevolgen van klimaatverandering, het zogenaamde “snippergroen”, monumentale bomen en plagen en ziekten.

In 2023 worden plannen die voortkomen uit het geactualiseerde groenbeleidsplan verder uitgewerkt.

Op basis van de uitgevoerde inspecties op de technische staat van het groen en breed gedragen wensen van burgers, worden diverse groenrenovaties voorbereid en uitgevoerd. Voor een aantal projecten wordt de groenrenovatie integraal uitgevoerd in combinatie met het groot onderhoud van wegen en/of riolering. Integraal worden de wijken Rensselaer en de Campenbuurt in 2023 aangepakt.

Speelruimteplan

In 2023 wordt het nieuwe speelruimteplan afgerond.

Hondenbeleid

Het hondenbeleidsplan is in 2022 geactualiseerd; de implementatie zal in 2023 plaatsvinden.

Beheerplan begraafplaatsen

In 2022 is gestart met de uitvoering van het vastgestelde beleid. In 2023 wordt dit voortgezet:

- uitbreiding op de begraafplaatsen in Nijkerkerveen en Nijkerk realiseren;
- contact opnemen met de rechthebbenden van de graven met een onbepaalde termijn, en met hen gesprekken voeren over het onderhoudsrecht;
- een beheerplan 'gemeentelijke monument, begraafplaats in Nijkerk' opstellen;
- de biodiversiteit op de begraafplaatsen vergroten;
- de opslagterreinen in Nijkerk en Hoevelaken aanpassen in nauw overleg met de omwonenden;
- ruimingsplan begraafplaats Nijkerk opstellen.

3.3.4 Riolering

Beheerplan Riolering

Het Gemeentelijk Rioleringsplan is vanaf 2023 onderdeel van het "programma water" van de Omgevingsvisie. Het groot onderhoud aan de riolering en de wateropgaven vanuit de zorgplicht voor hemelwater en grondwater worden uitgevoerd. De werkzaamheden hebben met name betrekking op vervanging van de riolering, verbetermaatregelen in het rioleringssysteem, het afkoppelen van verharde oppervlakte, het aanpakken van wateroverlastlocaties en maatregelen in het kader van klimaatadaptatie.

3.3.5 Gebouwen

Beheerplan Gemeentelijke gebouwen

De gemeente Nijkerk heeft 28 gebouwen, 6 sporthallen, kleedkamervoorzieningen van 6 sportverenigingen en een zwembad in eigendom. Het beheer en de exploitatie van de sporthallen en het zwembad is uitbesteed.

De doelstelling van het beheerplan is om de conditie van de gemeentelijke gebouwen te bewaken, achterstallig onderhoud te voorkomen en inzicht te hebben in de noodzakelijke instandhoudingskosten over een langere periode. De meerjarenonderhoudsbegroting (MOB) die deel uitmaakt van het beheerplan strekt zich uit over een periode van twintig jaar. In 2023 vindt er naast regulier gebouw onderhoud verduurzaming plaats aan de sporthallen De Slag en Ridderspoor in Hoevelaken en sporthal Corlaer in Nijkerk.

Overzicht beheerplannen en planperiodes

Categorie	Beheerplan	Planperiode (huidig)	Jaar herziening
Wegen	Wegen	2019-2023	2024
	Infrastructurele kunstwerken	2016-2020	2023
	Openbare verlichting	2021-2025	2025
	Verkeersvoorzieningen en straatmeubilair	2021-2025	2025
Water	Havens	2021-2025	2025
	Bermen en watergangen	2022-2026	2026
Groen	Groen	2012-2033	2022
	Speelvoorzieningen	2012-2032	2022
	Begraafplaatsen	2021-2025	2025
Riolering	Riolering (GRP)	2018-2027	2023
Gebouwen	Openbare gebouwen	2019-2038	2024

In onderstaande tabel staat een resumé van alle voorzieningen die een een-op-een relatie hebben met het (groot) onderhoud van kapitaalgoederen.

	Stand per 1 januari (bedragen x € 1.000)			
Voorziening	2023	2024	2025	2026
beheerplan wegen	1.688	2.847	2.452	2.128
beheerplan kunstwerken	306	294	288	-165
beheerplan riolering	8.241	7.662	7.043	6.392
beheerplan Groen: plantsoenen	56	24	-107	-238
beheerplan Groen: speelterreinen	531	460	415	387
beheerplan Groen: begraafplaatsen	25	46	67	29
beheerplan haven-, kade- en sluiswerken	124	145	150	23
beheerplan straatmeubilair en verkeersvoorzieningen	291	372	453	533
beheerplan bermen, water en duikers	188	196	204	213
beheerplan gebouwen	1.821	1.792	1.603	1.458

4.1 Wettelijk kader

De paragraaf financiering bevat in elk geval de beleidsvoornemens ten aanzien van het risicobeheer van de financieringsportefeuille.

Artikel 17 van de Financiële verordening bevat de uitgangspunten en richtlijnen waaraan het college zich heeft te houden bij het aantrekken en uitzetten van geldmiddelen. Dit artikel is nader uitgewerkt in het Financieringsstatuut, vastgesteld door het college. De paragraaf Financiering in de begroting en het jaarverslag gaan in op de (verwachte) financieringspositie van de gemeente en het bijbehorende risicoprofiel.

4.2 Financieringspositie

De financieringspositie per 1 januari verloopt volgens de begroting over de jaren 2023 tot en met 2026 als volgt:

2023	een financieringstekort van	€ 61,7 miljoen
2024	een financieringstekort van	€ 67,1 miljoen
2025	een financieringstekort van	€ 60,6 miljoen
2026	een financieringstekort van	€ 42,3 miljoen

De financieringspositie wordt bepaald door te kijken in welke mate de boekwaarde vaste activa en de voorraden grond worden gefinancierd met eigen vermogen (reserves) en lang vreemd vermogen (langlopende geldleningen en voorzieningen). Het is een hulpmiddel om te kijken welke financieringsbehoefte de gemeente de komende jaren heeft. Hiermee kunnen we een inschatting maken van de verwachte rentelasten of baten in de komende jaren. In tegenstelling tot de liquiditeitspositie gaat het hier niet om daadwerkelijke geldstromen. De werkelijke financieringspositie en de daarbij behorende financieringsbehoefte zijn op de korte termijn beheersbaar. Inzicht op langere termijn is vaak afhankelijk van diverse grote investeringen. Als gevolg van procedures, planning, andere deelnemers in projecten, enz. is dit minder goed voorspelbaar/stuurbaar. Hierbij kan onder meer worden gedacht aan uitgaven in verband met de bouwgrondexploitatie.

4.3 Liquiditeitspositie

Door een goed beheer van de dagelijkse saldi wordt gestreefd naar een optimaal rendement en wordt erop toegezien dat de liquiditeitspositie steeds voldoende is om te garanderen dat de gemeente aan haar betalingsverplichtingen kan voldoen.

Ter ondersteuning van een en ander worden maandelijks liquiditeitsprognoses opgesteld.

In het algemeen wordt geprobeerd het financieringstekort op te lossen door het aantrekken van kort geld. Dit is niet altijd mogelijk in verband met de zogenaamde kasgeldlimiet. De door het Rijk vastgestelde kasgeldlimiet is 8,5% van

de lasten van deze begroting. Het doel van de kasgeldlimiet is om de directe gevolgen van een snelle rentestijging te beperken. Gemeenten mogen hun financieringsbehoeften slechts voor een beperkt bedrag met kort geld (looptijd < 1 jaar) financieren. In de exploitatiebegroting is rekening gehouden met de rentelasten van het financieringstekort. Daarbij wordt een financieringstekort tot de kasgeldlimiet tegen de rente kort geld (0,5%) meegenomen, de eventuele rest wordt meegenomen tegen de rente lang geld. Voor 2023 schatten wij de rente voor lang geld in op 1,3%. Ervaring uit het verleden heeft geleerd dat als gevolg van goed liquiditeitsbeheer deze keuze verantwoord is.

De renteontwikkeling houden we kritisch in de gaten. Indien nodig zullen we, mede anticiperend op aflopende leningen op middellange termijn, één of meer nieuwe langlopende geldleningen aantrekken. Bij het optimaliseren van het renteresultaat worden voor het aantrekken van geld als gevolg van de liquiditeitspositie meerdere marktpartijen benaderd voor offertes. Aan de hand van deze offertes wordt een keuze gemaakt. De gemeenten zijn verplicht om hun banksaldi aan te houden bij de rijksoverheid, het zogenaamde schatkistbankieren. Hierdoor hoeven wij geen specifiek beleid te hebben voor het uitzetten van overtollige kasgelden.

4.4 Risicobeheer

De gemeente moet in het kader van het risicobeheer handelen conform de uitgangspunten zoals deze zijn opgenomen in de financiële beheersverordening. In de Wet Fido zijn kaders opgenomen ter beperking van het renterisico op de netto vlottende schuld (kasgeldlimiet) en het renterisico op de vaste schuld (renterisiconorm).

Renterisiconorm

Het doel van de renterisiconorm is om tot een spreiding binnen de langlopende leningenportefeuille te komen, zodat het renterisico wordt beperkt. De jaarlijks verplichte aflossingen en renteherzieningen mogen niet meer bedragen dan 20% van het begrotingstotaal.

Bedragen x € 1 miljoen	2023	2024	2025	2026
1. Renteherziening op vaste schuld	0,0	0,0	0,0	0,0
2. Aflossingen	6,0	5,0	3,8	3,8
3. Renterisico (1+2)	6,0	5,0	3,8	3,8
4. Renterisiconorm	21,6	21,6	21,6	21,6
Ruimte (+) of overschrijding (-)	15,6	16,6	17,8	17,8

Relatiebeheer

De BNG is de huisbankier van de Gemeente Nijkerk.

4.5 Schatkistbankieren

De lagere overheden zijn verplicht overtollige middelen aan te houden bij het ministerie van Financiën, het zogenaamde schatkistbankieren. Om het dagelijkse kasbeheer doelmatig uit te kunnen voeren is een drempelbedrag bepaald wat buiten de schatkist mag worden gehouden: een bedrag van 2% van het begrotingstotaal. De Gemeente Nijkerk mag in 2023 een positief rekening-courantsaldo bij de banken hebben van ongeveer € 2.100.000; Het bedrag daarboven zal dagelijks naar de schatkist worden overgemaakt.

4.6 Renterisicoprofiel

In het voorgaande is de technische werkwijze van onze gemeente op het gebied van financiering beschreven. Hierna worden de kansen en bedreigingen voor onze financieringspositie en bijbehorende rentelasten- en baten beschreven.

Rentevisie

We zien op dit moment dat zowel de korte rente als de lange rente het afgelopen een stijgende tendens hebben gehad. Momenteel zitten wij in een stabiliserende situatie. Om optimaal gebruik te maken van de nog steeds relatief lage rente wordt de maximale ruimte binnen de regels van de Wet Fido benut. We volgen de toenemende onzekerheid van de wereldeconomie, geopolitieke factoren en de economische ontwikkelingen (o.a. de stijgende inflatie) nauwlettend. We willen de gevolgen voor de risico-opslag op eventueel aan te trekken kort en/of lang geld namelijk zo goed mogelijk inschatten.

Risicoprofiel

De komende jaren zullen wij uitvoering geven aan de Omgevingsvisie en het PRMI. De uitvoering van deze plannen zal gevolgen hebben voor de inrichting van onze financieringsportefeuille. Bij de uitvoering van (en bepaling van het benodigde budget voor) het project zullen wij dan ook rekening moeten houden met de daaruit voortvloeiende financieringskosten ook als deze projecten worden gedekt door aanwending van reserves.

De ontwikkelingen binnen de bouwgrondexploitatie zijn van groot belang voor het renteresultaat. Aan de ene kant wordt dit veroorzaakt doordat wij op basis van de boekwaarden financieringskosten doorberekenen aan de bouwgrondexploitatie. Vertraging of versnelling van de uitvoering (de boekwaarde verandert hierdoor) heeft gevolgen voor ons netto-renteresultaat en de daadwerkelijke geldstromen.

Renteresultaat

Schema rentetoerekening		2023	2024	2025	2026
De externe rentelasten over de korte en lange financiering	+	1.528	1.625	1.453	1.053
De externe rentebaten	-	20	20	20	20
De rente die aan de grondexploitatie moet worden doorberekend	-	340	350	280	130
De rente van projectfinanciering die moet worden doorberekend		0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
		0	0	0	0
Rente over eigen vermogen		0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
		0	0	0	0
Rente over voorzieningen (waardering op contant waarde); 2,0%		2,00%	2,00%	2,00%	2,00%
	+	380	380	360	340
De aan taakvelden toe te rekenen rente		1.548	1.635	1.513	1.243
De werkelijk aan taakvelden (programma's inclusief overzicht Overhead) toegerekende rente (renteomslag)		1.440	1.450	1.450	1.410
Renteresultaat op het taakveld Treasury		-108	-185	-63	167

4.7 Garantstellingen geldleningen

De gemeente Nijkerk staat garant voor geldleningen die door diverse stichtingen en verenigingen zijn aangetrokken. Op 1 januari 2023 is dit een bedrag van € 2.086.000.

4.8 EMU-saldo (volgt na besluitvorming cijfers)

In onderstaande tabel vindt u de berekening van het EMU-saldo. De berekening van het EMU-saldo is technisch gezien de doorrekening van de kasstroom van de gemeente Nijkerk. Een negatief berekend EMU-saldo is een negatieve kasstroom.

	EMU-saldo (x € 1.000)	2022	2023	2024	2025	2026
1 (+)	Exploitatiesaldo vóór toevoeging/onttr. Reserves	-1.335	-148	2.874	3.188	2.746
2 (-)	Mutatie (im)materiële vaste activa	8.000	15.000	-	-4.000	5.000
3 (+)	Mutatie voorzieningen	300	-2.400	-2.000	-2.000	5.900
4 (-)	Mutatie voorraden (incl. bouwgronden in exploitatie)	-3.900	12.900	-7.000	-15.000	-9.000
5 (-)	Verwachte boekwinst bij verkoop effecten en (im)materiële vaste activa	0	0	0	0	0
	Berekend EMU-saldo	-5.135	-30.448	7.874	20.188	17.154

5.1 Inleiding

Deze paragraaf beschrijft de stand van zaken en de ontwikkelingen in onze bedrijfsvoering. Onze bedrijfsvoering is erop gericht dat we gestelde doelen bereiken tegen reële kosten. In het voorgaande programma Organisatie en Financiën zijn ook een aantal doelstellingen op het gebied van bedrijfsvoering geformuleerd. In deze paragraaf Bedrijfsvoering wordt een aantal thema's op het gebied van bedrijfsvoering uitvoeriger beschreven.

5.2 Doorontwikkeling van de organisatie

De taken en werkzaamheden van de gemeente kenmerken zich, naast de autonome taken, door een veelheid van producten en wettelijke taken die continue veranderen, mede door verdergaande digitalisering. Dit bepaalt een aanzienlijk deel van de werkzaamheden in de organisatie. We doen ons werk met publiek geld en zijn ons daar continu bewust van. Het vraagt een extra verantwoordelijkheid van ons om de goede dingen goed te doen en verstandige financiële keuzes te maken. Er zijn al flinke stappen gezet in de doorontwikkeling van de organisatie zoals met het mijlpalenplan werd beoogd. Het fundament met managementsturing staat. Met het directiebesluit van 15 juni 2022 is definitief afscheid genomen van de zelfsturing. Daarmee is een belangrijke stap gezet. Hiermee zijn we er als organisatie natuurlijk nog niet. Het werken aan een succesvolle flexibele en wendbare gemeentelijke organisatie is een continu proces en digitale volwassenheid is daarbij een voorwaarde.

Hoe gaan we dit doen?

Om de verdere doorontwikkeling vorm te geven en te begeleiden is, ter opvolging van het mijlpalenplan, het programma Organisatie en Ontwikkeling (OenO) opgezet. Ook in 2023 blijven de eerder benoemde ambities het uitgangspunt. Voor de organisatie betekent dit; wendbaar qua beleid en stabiel qua backbone. De huidige tijd vraagt steeds vaker dat wij flexibel en wendbaar zijn en ons snel kunnen aanpassen aan veranderingen en nieuwe opgaven waarbij de inwoner en ondernemer centraal staan. Ook betekent dit dat we rekening houden met de verschillende rollen van de gemeente en de inwoners.

De doorontwikkeling krijgt vorm vanuit diverse ontwikkelijnen. De daaruit voortkomende hoofddoelen gaan wij realiseren met behoud van het goede uit de periode van zelfsturing. Wij gaan met het programma OenO de volgende hoofddoelen waarmaken:

- blijvend toekomstbestendig organiseren met gerichte aandacht voor de gewenste houding en gedrag in de organisatie;
- gerichte afspraken over de bestuurlijke en ambtelijke samenwerking;
- borging van integraal denken en (samen)werken, onder meer door management sturing en management development;
- op peil brengen en houden van de digitale competenties breed in de organisatie, onder meer door gerichte ontwikkeling van personeel, aandacht ervoor bij werving en de impact van digitalisering op personeel en organisatie een vast aandachtspunt te maken in alle ontwikkelingen en veranderingen;
- grip op vraagsturing en capaciteit van de organisatie door uitbreiding van de beschikbare dashboards en (managent)informatie;
- verder ontwikkelen en professionaliseren van opdrachtgeverschap, opdrachtnemerschap, roluidelijkheid en rolhygiëne;
- verder ontwikkelen en professionaliseren van digitaal, projectmatig en programmatisch werken.

Wat mag dit kosten?

In het Mijlpalenplan heeft uw raad hiervoor een budget beschikbaar gesteld. Dit budget is nodig voor het blijvend doorontwikkelen van de organisatie. Het betreft hier projectgeld voor de niet-autonome ontwikkelingen. Wij verwachten jaarlijks een bedrag nodig te hebben voor het ten uitvoer brengen van het programma OenO. Wij denken aan initiatieven voor het binden en boeien/verbinden en groeien (ontwikkeling medewerkers). Het implementeren van dienend leiderschap en rolontwikkeling, waaronder het versterken van het middenmanagement en de rol van de directie door middel van een management development traject. Maar ook

de meer praktische zaken die als acties vanuit het programma OenO worden aangestuurd, waaronder bijvoorbeeld het ontwikkelen en professionaliseren van digitaal, projectmatig en programmatisch werken (opleiding en training).

Daarnaast is een deel van de doorontwikkeling gericht op strategische personeelsplanning, de juiste medewerker met de juiste vaardigheden op de juiste plek. Dit zal gepaard gaan met ontwikkelbudget. Als een medewerker binnen de eigen organisatie geen kans van slagen heeft is er budget nodig voor mobiliteitstrajecten en begeleiding naar een volgende loopbaanstap. Per traject is hier vaak een aanzienlijke investering mee gemoeid. We willen hier in de begroting een PM post van drie tot vijf trajecten voor opnemen.

5.3 Formatie

Er is nog steeds sprake van een krappe arbeidsmarkt. Dit heeft tot gevolg dat ook ons personeel kansen zoekt buiten de gemeente Nijkerk. Werving en selectie ter vervanging van bestaande en nieuwe vacatures vraagt de nodige inzet, mede door het feit we niet altijd met geschikte kandidaten in contact komen. Ondertussen blijft ook de markt voor inhuur krap, waardoor tarieven hoog zijn. Er wordt gestaag gewerkt aan het duurzaam invullen van vacatures.

Formatie

Vastgesteld in formatieplan (a)	304,6
Waarvan tijdelijk	2,0
Waarvan structureel	302,6
Aantal vacatures per 1-9-2022	25,3

5.4 Intergemeentelijke samenwerking bedrijfsvoering (BLNP)

Per 1 januari 2017 werken de gemeente Bunschoten, Leusden, Nijkerk en Putten samen op het gebied van bedrijfsvoering. De samenwerking is aangegaan omdat er voordelen en resultaten kunnen worden behaald op de zogenaamde 4K's:

- een betere **k**waliteit van dienstverlening;
- een minder **k**wetsbare positie bij een toenemend takenpakket en de eisen die daaraan gesteld worden;
- een **k**ostenbesparing door gezamenlijke inkoop, standaardisatie en harmonisatie van werkzaamheden;
- een grotere **k**ans voor het personeel in (door-) ontwikkeling en breedte en diepte in het takenpakket.

In 2021/2022 zijn wij op onderdelen van de samenwerking tegen de grenzen van de mogelijkheden aangelopen gelet op de AVG en de Regeling Zonder Meer. Onze Regeling Zonder Meer (die er eerder was dan de AVG) biedt onvoldoende grond om uitwisseling van persoonsgegevens mogelijk te maken. Inmiddels is een traject gestart om te komen tot een oplossing voor de korte termijn. Ook is een extern bureau gestart met een verkenning naar een duurzame oplossing voor de langere termijn.

Samenwerking vindt plaats op de volgende taakvelden:

Financiën

In 2023 gaan we verder met het harmoniseren van processen waarbij de prioriteit met name ligt bij de basis op orde. Bij het harmoniseren van processen kijken we eveneens naar verbetering van processen waarbij ook bevindingen van de accountant waar mogelijk worden opgevolgd. Door processen te harmoniseren is onderlinge vervanging tussen de vier gemeenten mogelijk en zorgen we voor vermindering van de kwetsbaarheid.

De invoering van de rechtmatigheidsverantwoording (door het college) is binnen BLNP gezamenlijk opgepakt. De wet is inmiddels door het parlement aangenomen maar de invoering is met een jaar uitgesteld. Dit betekent dat de wijzigingen voor het verslagjaar 2023 van kracht zijn. We hebben het voornemen om het verslagjaar 2022 als pilot te gaan gebruiken. Het opgestelde gezamenlijke beleidskader zal in het najaar aan de auditcommissie worden aangeboden.

ICT

In 2023 willen we binnen het taakveld ICT verder doorgroeien op de afgesproken onderdelen zoals:

- We ontwikkelen gezamenlijke beleid en werken samen de I-visie voor de vier gemeenten uit.
- De technische implementatie van Wet Open Overheid (WOO).
- De steeds toenemende cybercriminaliteit noopt ons zeer attent te blijven op de digitale weerbaarheid van onze omgevingen. Dat vergt meer aandacht en ontwikkeling van kennis en bewustwording bij alle medewerkers op het onderdeel veiligheid.
- Het beheer en gebruik van de data wordt steeds belangrijker. Dat vraagt meer aandacht voor het respecteren van de persoonsgegevens als onderdeel van de data die we beheren in het kader van de AVG en de ethische aspecten die daarbij een rol spelen.
- In het technisch beheer gaan we door met het verder afstemmen van de technische keuzen en het toegroeien naar een uniforme architectuur. De basis moet op orde blijven ook al zijn er nieuwe technische ontwikkelingen.
- De werkplek wordt hybride (op meerdere plekken moet kunnen worden gewerkt). De eisen nemen toe, dat vraagt meer ondersteuning die geboden moet worden maar ook meer digitale zelfredzaamheid bij alle medewerkers.

De focus zal de komende jaren blijven liggen op:

- de uitbouw van de BLNP-Office 365 omgeving: De samenwerkingsomgeving wordt de centrale kolom in de samenwerking. Successievelijk worden daarbij nieuwe diensten aangeboden zoals telefonie, andere communicatiemiddelen, meer uniformiteit van opslag van bestanden, samenwerking aan bestanden en archiefmogelijkheden naar zaaksystemen;
- de technische ontwikkelingen die steeds sneller gaan en waarop we zullen blijven anticiperen;
- De beleidskeuze 'Cloud tenzij': De applicaties zullen meer op afstand komen en dat betekent een successievelijke afbouw van de eigen omgevingen. Naast de applicaties worden ook desktops en storage mogelijkheden vanuit de Cloud aangeboden. Dat gaat leiden tot een geleidelijke afbouw van de eigen (on premisse) serverparken. Wat de budgettaire effecten van deze ontwikkelingen zijn is op dit moment niet goed in te schatten. Deze effecten zullen de komende tijd in beeld worden gebracht.

HRM

Ook het jaar 2023 staat in het teken van harmoniseren, zowel binnen de personeels- en salarisadministratie als binnen het team HR-Beleid en Advies. Een continu proces, waarbij net als in de afgelopen periode sprake is van doorontwikkeling van het e-HRM systeem dat de vier gemeenten gebruiken. De implementatie van modern HR-beleid, -instrumenten en processen heeft impact op de hele organisatie en vraagt om zorgvuldige afstemming en fasering. Dit zien we bijvoorbeeld terug in het harmoniseren van de arbeidsvoorwaarden van de vier gemeenten waarover wij eind 2022/begin 2023 een besluit gaan nemen. Investerings in een modern en professioneel HRM zien we als een noodzaak én een kans om te zorgen voor een goede en concurrerende arbeidsmarktpositie en behoud van gemotiveerd personeel. Zo vraagt de huidige krapte op de arbeidsmarkt om een doelgroepgerichte en onderscheidende arbeidsmarktcommunicatie. Het verder implementeren van aanbevelingen uit een afstudeeronderzoek uit 2022 op dit onderwerp is een van de prioriteiten. Verder werken we aan versterking van de verzuimaanpak met de gemeenschappelijke arbodienst en vernieuwing van de gesprekscyclus tussen medewerkers en management. Zo zijn en blijven we als vier gemeenten een aantrekkelijke werkgever!

Juridische zaken

Ook in 2023 zal Juridische zaken BLNP zich inspannen om te komen tot een BLNP-brede uitvoering van de juridische dienstverlening in de vier gemeenten zoals we dat hebben vastgelegd in het jaarplan. Voor het komende jaar leggen we daarbij o.a. de focus op de volgende onderwerpen:

- de standaard borging van privacyaspecten bij de start van projecten;
- in 2022 hebben we uitvoering gegeven aan de start en uitrol van de Wet Open Overheid (WOO), waarbij het 'need to have' voorrang heeft gekregen. In 2023 willen we daar een volgende stap in zetten met een verdere borging/inbedding van de WOO binnen de vier organisaties;
- we blijven toewerken naar (verdere) uniformering en integraal gebruik van zaaksystemen;
- teamontwikkeling JZ BLNP;
- een goede balans behouden tussen enerzijds ad-hoc crisisinzet en anderzijds inzet van mensen en middelen op reguliere werkzaamheden en ontwikkelopgaven.

Informatieveiligheid

Afgelopen jaar hebben we gezien hoe groot de impact van een kwetsbaarheid als Log4j kan zijn in diverse gemeentelijke informatiesystemen. Ook zijn er afgelopen jaar meer gerichte phishing aanvallen geweest dan de voorgaande jaren. Hoe gaat de gemeente om met deze dreigingen?

De acties en ontwikkelingen die worden uitgevoerd om maatregelen te nemen tegen dergelijke dreigingen zijn gebaseerd op de verplichte overheidsnorm voor informatieveiligheid, de Baseline Informatiebeveiliging voor de Overheid (BIO). Op basis van de BIO wordt periodiek een risicoanalyse gemaakt, op grond daarvan maakt de gemeente keuzes voor het implementeren van maatregelen. Met behulp van een actieplan en het uitvoeren van interne audits, zoals de Eenduidige Normatiek Single Information Audit (ENSIA), houden we de voortgang in de gaten. Door het voldoen aan de BIO-normen zal de weerbaarheid verder toenemen.

De komende tijd wordt extra ingezet op bewustwording door middel van nieuwe e-learning modules met aansprekende praktijkvoorbeelden. Er wordt verder gegaan met het vastleggen van BIO-verplichtingen in beleid en het professionaliseren van processen. In verband met het vastlopen van de gezamenlijke aanbesteding met de VNG over het aanschaffen van een netwerkmonitoring systeem (onderdeel van GGI-Veilig), wordt in 2023 in de BLNP-samenwerking onderzoek gedaan naar een nieuwe oplossing. Deze SIEM/SOC oplossing helpt digitale dreigingen te herkennen en zo te voorkomen.

Een aandachtspunt komend jaar is het implementeren en uitvoeren van het loggingbeleid. Dit loggingbeleid beschrijft de uitgangspunten van en kaders voor logging in de BLNP-samenwerking. Daarmee wordt aangegeven hoe bepaalde maatregelen van het BIO-beleid per gemeente worden ingevuld.

5.5 Planning en control

Een goede beschrijving van relevante bedrijfsprocessen en monitoring hierop, dient verschillende doelen. Enerzijds ligt hier een taak die nodig is om een goedkeurende verklaring van de accountant te krijgen. De eisen op dit vlak nemen steeds verder toe. Zoals het er nu naar uitziet zullen we in 2024 als college een expliciete rechtmatigheidsverantwoording moeten afleggen (over het boekjaar 2023). Hier bereiden we ons al sinds 2020 op voor. In dit kader gaan we ook ons inkoopproces verbeteren. Onder andere de rapporten van onze accountant leveren aanknopingspunten voor deze verbetering.

Eisen worden ook strenger voor de monitoring als het gaat om het voldoen aan de regelgeving op het vlak van de informatieveiligheid en de privacy (control). Tegelijkertijd geeft de monitoring ook inzicht in wat we doen en kunnen we hier transparant over communiceren (intern, met andere organisaties en met de samenleving). Om dit effectief te doen is het belangrijk dat de verschillende monitoringinstrumenten onderling zijn afgestemd en zijn gestroomlijnd met de P&C-cyclus. Reguliere monitoring vindt plaats via de P&C-cyclus. Daarnaast werken we naast de reguliere P&C-cyclus met een monitor Sociaal domein omdat het hier om relatief nieuwe taken gaat die (landelijk) in beweging zijn met een grote budgettaire impact.

5.6 Nieuwe huisvesting

In januari 2022 heeft de gemeenteraad ingestemd met het definitief ontwerp van het nieuwe gemeentehuis en ook een investeringskrediet beschikbaar gesteld. Via een aanbestedingsprocedure is in maart 2022 een aannemer geselecteerd.

Bij het opstellen van deze tekst voor de begroting worden in het bouwteam, samen met de aannemer, de tekeningen en de aannames doorgerekend om de aanneemsom te bepalen.

Het is op dit moment moeilijk in te schatten welke effecten de ontwikkeling in de markt door invloeden van covid-19 en de oorlog in Oekraïne op het project hebben als het gaat om prijs en planning.

In het nieuwe gemeentehuis komen een aantal parallel lopende projecten samen die elkaar aanvullen om het kantoorconcept zo goed mogelijk te laten werken.

Het werkplekconcept, faciliteren thuiswerkplek, digitalisering van de processen en het dienstverleningsconcept zijn hiervan enkele voorbeelden.

5.7 Dienstverlening

De klant staat centraal bij onze dienstverlening. Onze houding is vriendelijk en bereikbaar. We denken vanuit de klant, zijn efficiënt, begrijpelijk en duidelijk. Gastvrijheid ('hospitality') is wat doorklinkt in ons contact met de inwoner. Elke medewerker is aanspreekbaar op zijn of haar dienstverlening.

Vanuit ons dienstverleningsconcept verbeteren we de kwaliteit van onze dienstverlening. Vanuit dit dienstverleningsconcept zijn we gestart met twee projecten namelijk het project servicecentrum waar op termijn alle producten en diensten die eenvoudig en snel afgedaan kunnen worden samenkomen. Daarmee wordt de inwoner zoveel mogelijk bediend in één contactmoment. Daarnaast is het project Omnichannel gestart. Omnichannel is als visie door de directie omarmd en gaat ervan uit dat je de klant centraal stelt en dat die klant hetzelfde antwoord krijgt via welk kanaal hij of zij dan ook binnenkomt. Hierbij zijn een aantal quick wins benoemd die opgepakt gaan worden. Ook wordt er een spoorboekje gemaakt voor de langere termijn. Kanalen samenbrengen is hierbij essentieel als ook keuzes gaan maken in de keuze van een kanaal per product. Monitoring is in ontwikkeling waardoor we goed inzicht kunnen gaan krijgen om zo ook te kunnen gaan sturen.

6.1 Inleiding

De gemeente Nijkerk wil haar doelstellingen optimaal realiseren. In een groot aantal gevallen is dit op eigen gemeentelijke kracht mogelijk. Er zijn echter ook zaken waar het, uit praktisch en bestuurlijk oogpunt, beter is daarvoor met derden samen te werken. Dit kunnen andere overheden zijn (met name gemeenten en provincies), maar ook niet-overheden. Wanneer een dergelijke samenwerking aan een aantal criteria voldoet, is er sprake van een 'verbonden partij'. Het aangaan van banden met een verbonden partij komt altijd voort uit het publieke belang. Nijkerk is met haar verbonden partijen actief in meerdere regio's en provincies.

Deze paragraaf geeft het wettelijk kader en de visie op de verbonden partijen weer en toont een overzicht van de bestaande verbonden partijen. In verband met een wijziging van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) zijn de beleidsvoornemens van de verbonden partijen niet vermeld in deze paragraaf, maar opgenomen in de programma's (samenvoeging van de gemeentelijke beleidsdoelen en de doelen van de verbonden partijen).

6.2 Wettelijk kader

Een verbonden partij is volgens het BBV: een privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisatie waarin de gemeente een bestuurlijk en een financieel belang heeft. Onder financieel belang wordt een bedrag verstaan dat onze gemeente aan de verbonden partij ter beschikking heeft gesteld, dat wij niet kunnen verhalen wanneer de verbonden partij failliet gaat, dan wel het bedrag waarvoor aansprakelijkheid bestaat als de verbonden partij haar verplichtingen niet nakomt. Onder bestuurlijk belang wordt zeggenschap verstaan, hetzij vanuit van vertegenwoordiging in het bestuur, hetzij vanuit stemrecht.

Er zijn twee soorten verbonden partijen:

1. Publiekrechtelijk: het aangaan van samenwerkingsvormen in de publiekrechtelijke sfeer is geregeld in de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr). Volgens de Wgr kunnen de raad, het college of de burgemeester 'afzonderlijk of tezamen ieder voor zover het de eigen bevoegdheden betreft' een gemeenschappelijke regeling treffen om één of meer belangen van de gemeente te behartigen. Als het college of de burgemeester tot een gemeenschappelijke regeling wil besluiten, is er vooraf toestemming nodig van de raad. Afhankelijk van de aard van samenwerking kan wel of geen rechtspersoon worden gecreëerd. Wordt er geen rechtspersoon gecreëerd dan bestaat de samenwerking vooral uit overleg. Wordt er wel een rechtspersoon (een openbaar lichaam) in het leven geroepen, dan is er sprake van verlengd lokaal bestuur;
2. Privaatrechtelijk: Sinds 2002 is het in de Gemeentewet zo geregeld dat het college beslissingsbevoegd is tot het aangaan van privaatrechtelijke verplichtingen. Daaronder vallen ook de besluiten om als gemeente deel te nemen aan privaatrechtelijke 'verbonden partijen' zoals stichtingen, verenigingen, vennootschappen en dergelijke. Wel voorziet artikel 160 van de Gemeentewet in een verplichte toezending van het ontwerpbesluit aan de raad en is de goedkeuring van Gedeputeerde Staten nodig.

Ontwerpbegrotingen van gemeenschappelijke regelingen

De Wgr verplicht besturen van gemeenschappelijke regelingen om hun ontwerpbegroting ten minste zes weken voor de vaststelling toe te zenden aan de raden van de betreffende gemeenten. Dat geldt voor alle gemeenschappelijke regelingen, ook al betreft de samenwerking uitsluitend bevoegdheden van colleges- of burgemeesters. De gemeenteraad heeft dan gedurende zes weken de gelegenheid om bij het dagelijks bestuur zienswijzen in te dienen over de ontwerpbegroting. Het dagelijks bestuur zorgt ervoor dat de ingediende zienswijzen aan het algemeen bestuur worden voorgelegd. De termijn van zes weken noodzaakt tot een praktische werkwijze via de lijst van ingekomen stukken van de raad. Sommige verbonden partijen bieden daarom de kaderbrief en de begroting gelijktijdig aan, waardoor de termijn van behandeling van de gemeente wordt opgerekt.

Nieuw wetsvoorstel:

Het wetsvoorstel 'Versterken van de democratische legitimatie van gemeenschappelijke regelingen' is per 1 juli 2022 in werking getreden. De wet versterkt de positie bij besluitvorming en de controlerende rol van

gemeenteraden door hen meer inspraak te geven bij het treffen van gemeenschappelijke regelingen en bij het nemen van besluiten door de besturen daarvan. Gemeenschappelijke regelingen (GR'en) hebben tot 1 juli 2024 de tijd om het wetsvoorstel te implementeren en de regelingen aan te passen.

Het overzicht in § 6.4 geeft onder meer de bestaande gemeenschappelijke regelingen van de gemeente weer en per gemeenschappelijke regeling welk bestuursorgaan bevoegd is.

6.3 Visie op en beleidsvoornemens over verbonden partijen

Om te beoordelen of aan 'verbonden partijen' wordt deelgenomen, als dit niet wettelijk verplicht is, heeft het gemeentebestuur de volgende toetsingscriteria vastgesteld:

- de taak kan niet of zeer moeilijk door de gemeente alleen worden uitgevoerd;
- gezamenlijke uitvoering van de taak levert voor de gemeente een concrete meerwaarde op;
- de voordelen van de samenwerking wegen op tegen de nadelen.

Het gemeentebestuur van Nijkerk is voorstander van samenwerking binnen publiekrechtelijke kaders. In sommige gevallen is het noodzakelijk om samenwerking op privaatrechtelijk terrein aan te gaan. In dat geval geldt als extra criterium dat samenwerking via publiekrechtelijke weg niet, of slechts zeer moeilijk, mogelijk is.

De beoordeling of onze gemeente blijft deelnemen, aan welke vorm van samenwerking dan ook, is een continu proces. Telkens wanneer de gelegenheid zich voordoet, wordt beoordeeld of de samenwerking nog voldoet aan de criteria, of dat de betreffende taken beter op een andere manier verwezenlijkt kunnen worden.

6.4 Lijst van verbonden partijen

De gemeente c.q. de gemeentelijke bestuursorganen zijn deelnemer in de verbonden partijen welke hieronder staan weergegeven, conform het BBV onderverdeeld in de volgende typen verbonden partijen:

1. gemeenschappelijke regelingen; 2. vennootschappen en coöperaties; 3. stichtingen en verenigingen; en 4. overige verbonden partijen.

Het nieuwe BBV en de bijlage verbonden partijen

Op basis van het nieuwe BBV is de gemeente verplicht om het onderstaande model te vullen.

Probleem hierbij is dat op het moment van samenstelling van onze begrotingsstukken de marktpartijen hun begroting 2023 nog niet gereed hebben. Ook de publiekrechtelijke verbonden partijen moeten nog wennen aan een balansverplichting op begrotingsbasis. Daarom hebben wij nog niet alle informatie in het model kunnen invullen. Wij hebben bij de verbonden partijen aandacht gevraagd om zorg te dragen dat wij tijdig de benodigde informatie in ons bezit hebben. Bij de jaarrekening geldt dit argument niet; elke partij heeft deze tijdig aangeleverd. De laatste actuele cijfermatige informatie is dan ook te vinden in de bijlage verbonden partijen jaarrekening 2021 van Nijkerk.

1° Gemeenschappelijke regelingen

1. Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland Midden, gevestigd te Arnhem		
Type	Gemeenschappelijke regeling	
Openbaar belang	Het voorkomen en bestrijden van incidenten op het gebied van de openbare veiligheid, hulpverlening en volksgezondheid	
Vertegenwoordiging	Burgemeester G.D. Renkema en wethouder A.M.W Rohen	
Financieel belang	GGD: verwachte omvang € 758.000	
	JGZ: verwachte omvang € 612.000	
	RVP/Meningokokken: verwachte omvang € 116.000	
	BRW: verwachte omvang € 2.384.000	
	Bevolkingszorg; verwachte omvang € 42.000	
Verwachte omvang	<i>per:</i>	1-1-2023 31-12-2022
	Eigen vermogen	€ 6.255.000 € 6.822.000
	Vreemd vermogen	€ 19.297.000 € 19.680.000
Verwacht resultaat 2023	€ 0	
Beleidsmatige risico's		

2. Regio De Vallei, gevestigd te Ede		
Type	Gemeenschappelijke regeling	
Openbaar belang	Samenwerking op het gebied van afvalverwerking	
Vertegenwoordiging	Wethouder C.J. Windhouwer (lid Algemeen Bestuur)	
Financieel belang	Verwachte omvang € 6.909	
Verwachte omvang	<i>per:</i>	1-1-2023 31-12-2022
	Eigen vermogen	€ 16.034 € 29.054
	Vreemd vermogen	€ 0.00 € 0.00*)
Verwacht resultaat 2023	€ -/- 13.020	
Beleidsmatige risico's	Per 2019 zijn de aandelen ARN verkocht. Voortzetting van de regionale samenwerking op afvalgebied in welke vorm en voor welk doel is onderwerp van onderzoek. De kosten van Regio De Vallei voor 2023 komen voort uit de volgende activiteiten: archiefkosten, beleidsadvies en ondersteuning financiële processen (deze drie posten worden ingekocht bij de gemeente Ede) en ondersteuning van de besluitvormingsprocessen (zoals AO's, DB- en AB-vergaderingen) en de P&C-cyclus (ingekocht via Regio Foodvalley) en accountantscontrole. Berekend is een begrotingsomvang van € 57.500 voor 2023 (bron: Begroting 2023)	

3. Regio Food Valley, gevestigd te Ede			
Type	Gemeenschappelijke regeling		
Openbaar belang	Samenwerking op het gebied van economie, werkgelegenheid, ruimtelijke ontwikkeling, wonen en mobiliteit		
Vertegenwoordiging	Burgemeester G.D. Renkema (lid Algemeen Bestuur), raadsleden de heer H.J. Bokkers en J.J Lok (leden van het Regiocommissie) Plaatsvervangende leden: S. Ooijevaar en T. van Valkenhoef		
Financieel belang	Verwachte omvang € 147.570 inw bijdrage € 45.084 mobiliteitsfonds € 179.484 strategische Agenda		
Verwachte omvang	per:	1-1-2023	31-12-2022
	Eigen vermogen	€ 5.592.969	€ 5.961.969
	Vreemd vermogen	€ 0	€ 0
Verwacht resultaat 2023	€ 0		
Beleidsmatige risico's	De Valleihopper (vraagafhankelijk vervoer wordt gecoördineerd vanuit de centrumgemeente Barneveld, het leerlingenvervoer coördineren we zelf als Nijkerk.		

4. Gemeenschappelijk Belastingkantoor Lococensus, gevestigd te Zwolle			
Type	Gemeenschappelijke regeling		
Openbaar belang	Belastingheffing van aantal gemeentelijke belastingen		
Vertegenwoordiging	Wethouder A.M.W Rohen (lid Algemeen Bestuur)		
Financieel belang	Verwachte omvang € 726.000		
Verwachte omvang	per:	1-1-2023	31-12-2022
	Eigen vermogen	€ 0	€ 0
	Vreemd vermogen	€ 0	€ 0
Verwacht resultaat 2023	€ 0		
Beleidsmatige risico's	Het jaarresultaat wordt jaarlijks uitgekeerd aan de partners		

5. Omgevingsdienst De Vallei			
Type	Gemeenschappelijke regeling		
Openbaar belang	Vergunningverlening en handhaving op grond van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht		
Vertegenwoordiging	Wethouder E. Heutink-Wendrich (lid van Algemeen Bestuur)		
Financieel belang	Verwachte omvang € 2.566.347		
Verwachte omvang	per:	1-1-2023	31-12-2022
	Eigen vermogen	€ 306.000	€ 341.000
	Vreemd vermogen	€ 0	€ 0
Verwacht resultaat 2023	€ 0		
Beleidsmatige risico's	-		

2° Vennootschappen en coöperaties

6. Leisurelands B.V. (voorheen RGV Holding B.V.)		
Type	Besloten Vennootschap	
Openbaar belang	Bevorderen recreatie	
Vertegenwoordiging	Wethouder M. Broekman-van der Pers (lid Aandeelhoudersvergadering)	
Financieel belang	Aandeelhouder	
Verwachte omvang	Per:	1-1-2023 31-12-2022
	Eigen vermogen	€ *) € *)
	Vreemd vermogen	€ *) € *)
Verwacht resultaat 2023	€ 0	
Beleidsmatige risico's	Begroting wordt niet verstrekt omdat aandeelhouders daar geen zeggenschap over hebben.	

° Vennootschappen en coöperaties

7. Parkeerservice U.A.		
Type	Coöperatie	
Openbaar belang	Samenwerking op het gebied van parkeermanagement	
Vertegenwoordiging	College, wethouder C.J. Windhouwer	
Financieel belang	€ 151.316	
Verwachte omvang	per:	1-1-2023 31-12-2022
	Eigenvermogen	€ 0 € 0
	Vreemd vermogen	€ 0 € 0
Verwacht resultaat 2023	€ 0	
Beleidsmatige risico's	Op basis van een nieuwe evenredige kostenverdeling stijgen de indirecte kosten van de partners die minder producten afnemen sinds de begroting 2019	

8. Gastvrije Randmeren		
Type	Coöperatie	
Openbaar belang	Behartigen van bovengemeentelijke belangen van recreatie en natuurbescherming binnen het gebied Randmeren.	
Vertegenwoordiging	Mevrouw M. Broekman-van der Pers	
Financieel belang	€ 10.000 (2 stemmen)	
Verwachte omvang	per:	1-1-2023 31-12-2022
	Eigen vermogen	€ *) € *)
	Vreemd vermogen	€ *) € *)
Verwacht resultaat 2022	€ 0	
Beleidsmatige risico's	-	

*) niet beschikbaar

3° Stichtingen en verenigingen

Geen

4° Overige verbonden partijen

Geen

7.1 Wettelijk kader

In de begroting worden in afzonderlijke paragrafen de beleidslijnen vastgelegd met betrekking tot relevante beheersmatige aspecten. Deze verplichting volgt uit het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV). In de begroting worden per onderdeel de beleidsdoelstellingen duidelijk gemaakt; in de jaarrekening wordt verantwoording afgelegd over de realisatie hiervan.

In de toelichting op het BBV worden de volgende onderdelen voor de paragraaf grondbeleid genoemd die tenminste benoemd moeten worden:

- een visie op het grondbeleid in relatie tot de realisatie van de doelstellingen van de programma's die zijn opgenomen in de begroting (§ 7.2);
- een aanduiding van de wijze waarop de gemeente het grondbeleid uitvoert (§ 7.2);
- een actuele prognose van de te verwachten resultaten van de totale grondexploitatie (§ 7.4);
- een onderbouwing van de geraamde winstneming (§ 7.5);
- de beleidsuitgangspunten omtrent de reserves voor grondzaken in relatie tot de risico's van grondzaken (§ 7.7).

Aanvullend wordt ook ingegaan op:

- de MeerjarenPrognose Grondbedrijf 2022 (§ 7.3);
- de opdrachten bovenwijkse voorzieningen (§ 7.6).

7.2 Visie en uitvoering van het grondbeleid

In de Nota Grondbeleid 2013 (raadsbesluit maart 2013) is de doelstelling als volgt omschreven:

“Het beleid dat zich richt op een efficiënte en effectieve inzet van financiële, fiscale en juridische middelen op de grondmarkt, om direct en indirect bij te dragen aan het realiseren van de ruimtelijke en maatschappelijke ontwikkelingen, zoals opgenomen in de Structuurvisie Nijkerk/Hoevelaken 2030. Het grondbeleidsinstrumentarium wordt zo ingezet dat de ruimtelijke en maatschappelijke ontwikkelingen volgens planning kunnen worden gerealiseerd en financieel haalbaar zijn”.

De gemeente Nijkerk heeft in de Nota Grondbeleid 2013 gekozen voor een transparant en eenduidig grondbeleid dat strategisch en compact is:

- Bij al verworven grondposities voert de gemeente een actief grondbeleid dat gericht is op het uitgeven van grond en om regie te nemen wanneer dat kan en/of nodig is;
- De gemeente voert een faciliterend grondbeleid wanneer initiatief van de markt komt en regie niet nodig is of niet gevoerd kan worden, onder meer omdat de gemeente geen of een geringe grondpositie heeft.

Als resultaat van de in het verleden gevoerde actieve grondpolitiek beschikt de gemeente Nijkerk over een voorraad aan bouwgrond in exploitatie en strategische gronden. Voor het kunnen blijven realiseren van alle ambities op het gebied van onder meer wonen, economie en duurzaamheid kan worden overwogen dat de gemeente in de toekomst bij bepaalde ontwikkelingen (weer) overgaat tot strategische verwerving van gronden, zoals recentelijk voor de Stadshaven is besloten. Het beleid hieromtrent zal nader worden uitgewerkt in een nieuwe nota grondbeleid met afwegingskader.

Het terughoudende beleid ten aanzien van grondaankopen in de afgelopen jaren heeft tot gevolg dat vaak op andere wijze moet worden gehandeld in de gevallen dat ook particulieren grond in eigendom hebben binnen een exploitatiegebied. Hierbij wordt getracht om met de grondeigenaren een anterieure overeenkomst te sluiten om het wettelijk verplichte kostenverhaal zeker te stellen. Indien dit niet (tijdig) lukt, heeft de gemeente het vaststellen van een exploitatieplan als stok achter de deur. In de praktijk zal dit naar verwachting niet of zelden voorkomen.

7.3 MeerjarenPrognose Grondbedrijf 2022

De MeerjarenPrognose Grondbedrijf (MPG) wordt tweemaal per jaar opgesteld. De jaarlijks verplichte herziening wordt aangeboden bij de jaarrekening. Daarnaast biedt de gemeente Nijkerk met de tMPG een tussentijds inzicht bij de Programmabegroting. In de MPG wordt de gemeenteraad geïnformeerd over de financiële en inhoudelijke ontwikkelingen van de grondexploitaties en voorraad aan strategische gronden. Naast de MPG kan eventuele kaderstelling over grondexploitatieprojecten plaatsvinden in de kadernota, bestuursrapportages of in afzonderlijke projectbesluiten. In de MPG wordt uitgebreid geïnformeerd over de belangrijke ontwikkelingen en worden

eventuele beslispunten voorgelegd. Om die reden is ervoor gekozen om de paragraaf grondbeleid beknopt te houden.

7.4 Actuele prognose grondexploitaties

De grondexploitaties zijn voor het laatst herzien bij de tMPG 2022. Hierbij was onder meer sprake van de aanpassing van budgetten (op basis van actuele inzichten) en uitgiftetempo (op basis van marktontwikkelingen). In onderstaande tabel is de voorziene einddatum per project aangegeven alsook de verwachte eindwaarde en netto contante waarde per 1 januari 2022. Op portefeuilleniveau is sprake van een positief resultaat van afgerond € 12,0 miljoen op netto contante waarde. Hierbij is een onderscheid gemaakt tussen actieve grondexploitaties (GREX) en faciliterende grondexploitaties (FAC).

Tabel 7.4.1 Overzicht van grondexploitatieresultaten

Resultaten	Type	Einddatum	Eindwaarde	Netto contante waarde
<i>Nijkerkerveen</i>				
- deelplan 1a (Buntwal)	GREX	31-12-2022	51.000	50.000
- deelplan 2 (Dorp)	GREX	31-12-2022	3.000	3.000
- deelplan 3a (Laakweg)	GREX	31-12-2022	85.000	83.000
- deelplan 3 (actieve grondexploitatie)	GREX	31-12-2027	3.151.000	2.798.000
- deelplan 3 (faciliterende grondexploitatie)	FAC	31-12-2027	7.000	6.000
Nautenaseweg	GREX	31-12-2024	1.501.000	1.414.000
Arkerpoort	GREX	31-12-2023	272.000	262.000
De Flier*	GREX	31-12-2031	4.632.000	3.800.000
Spoorkamp fase 1 + locatie zwembad	GREX	31-12-2031	653.000	536.000
Stadshaven Nijkerk	GREX	31-12-2029	-3.445.000	-2.940.000
<i>Doornsteeg</i>				
- actieve grondexploitatie	GREX	31-12-2027	6.694.000	5.775.000
- faciliterende grondexploitatie	FAC	31-12-2027	90.000	184.000
Totaal				11.971.000

* In overeenstemming met het BBV moet voor de waardering van een grondexploitatie worden uitgegaan van een maximale looptijd van tien jaar. Om die reden is voor grondexploitatie De Flier de eindwaarde bepaald per 31-12-2031. De feitelijk voorziene einddatum is echter 31-12-2034 met een eindwaarde van € 8.719.275.

Verliesvoorzieningen

Volgens het BBV dient de gemeente een verliesvoorziening te treffen voor negatieve grondexploitaties ter grootte van het geprognosticeerde verlies. Op basis van het openen van de grondexploitatie Stadshaven Nijkerk is een verliesvoorziening gevormd van € 2,94 miljoen. In onderstaande tabel zijn de wijzigingen per project inzichtelijk gemaakt.

Tabel 7.4.2 Overzicht van verliesvoorzieningen

Verliesvoorzieningen	Type	MPG 2022	tMPG 2022	Verschil
Stadshaven Nijkerk	GREX	0	2.940.000	2.940.000
Totaal		0	2.940.000	2.940.000

Strategische gronden

Hieronder vallen de gronden die de gemeente Nijkerk momenteel nog niet in exploitatie heeft genomen. In onderstaand overzicht zijn de boekwaarden van de strategische gronden opgenomen.

Tabel 7.4.3 Overzicht van strategische gronden

Strategische gronden	Boekwaarde 1-1-2022	Mutaties 2022	Boekwaarde na mutaties
<i>Nijkerkerveen</i>			
- deelplan 2 (Landelijk)	643.000	0	643.000
- deelplan 3**	827.000	-827.000	0
Spoorkamp fase 2***	550.000	0	550.000
Totaal	2.020.000	-827.000	1.193.000

Op totaalniveau resteert nog een boekwaarde van ongeveer € 1,2 miljoen. Als de boekwaarde per complex hoger is dan de marktwaarde, dient in overeenstemming met het BBV een (nadere) afwaardering plaats te vinden. Om die reden zijn eind 2019 taxaties uitgevoerd ten aanzien van de waarde in de huidige bestemming. Uit de taxatie voor deelplan 2 van Nijkerkerveen volgt dat de marktwaarde hoger ligt dan de boekwaarde. Een (nadere) afwaardering is daarom niet noodzakelijk. Voor Spoorkamp fase 2 is nog geen formele taxatie voorhanden. Een afwaardering ligt echter niet voor de hand. De boekwaarde is vergelijkbaar met een agrarische plusprijs, terwijl op basis van de bestemming van de gronden in fase 2 (kantoren, maatschappelijk vastgoed) een aanmerkelijk hogere marktwaarde wordt verwacht. Eind 2022 worden de strategische gronden opnieuw getaxeerd.

** Op 27 januari 2022 heeft de gemeenteraad ingestemd met het openen van grondexploitatie Nijkerkerveen, deelplan 3. De boekwaarde op de gemeentelijke gronden van € 827.000 wordt daarom in 2022 ingebracht.

*** Bij de MPG 2021 heeft de gemeenteraad besloten de gronden ten aanzien van fase 2 van Spoorkamp uit de grondexploitatie te halen en tegen boekwaarde over te hevelen naar de voorraad strategische gronden (2021-029A). Dit betreft concreet de gronden ten zuiden van de spoorlijn met uitzondering van de locatie van het zwembad. De locatie van het zwembad was al ontwikkeld per 1 januari 2021 en is daarom nog onderdeel van de grondexploitatie.

7.5 Voorziene winst- en verliesnemingen

Winsten en verliezen worden genomen op het moment dat een grondexploitatie formeel door de gemeenteraad wordt afgesloten. Daarnaast stelt het BBV gemeenten verplicht om op basis van de PoC-methode (*Percentage of Completion*) tussentijdse winsten te nemen bij grondexploitaties met een voorzien positief resultaat. Periodiek wordt bij de vaststelling van de jaarrekening voorgesteld om tot tussentijdse winstnemingen over te gaan.

Voorziene winstnemingen

Ten aanzien van het begrotingsjaar 2022 is het de verwachting dat drie grondexploitaties met een positief resultaat kunnen worden afgesloten, namelijk Nijkerkerveen deelplan 1a met een voorziene eindwaarde van ongeveer € 51.000, Nijkerkerveen deelplan 2 met een voorziene eindwaarde van ongeveer € 3.000 en Nijkerkerveen deelplan 3a met een voorziene eindwaarde van ongeveer € 85.000.

Voorziene verliesnemingen

Ten aanzien van het begrotingsjaar 2022 worden naar verwachting geen grondexploitaties met een negatief resultaat afgesloten.

7.6 Afdrachten bovenwijkse voorzieningen

Met ingang van 1 januari 2016 is het niet meer toegestaan om een (jaarlijkse) fondsafdracht te doen vanuit een actieve grondexploitatie ten aanzien van bovenwijkse voorzieningen die niet direct zijn toe te rekenen aan deze grondexploitatie. Toevoegingen aan het fonds kunnen alleen nog plaatsvinden via bestemming van het resultaat. Dit is een bevoegdheid van de gemeenteraad. Bij de tMPG 2018 (raadsbesluit november 2018) is besloten om tussentijdse winsten deels te bestemmen als afdracht aan het fonds voor bovenwijkse voorzieningen. Op basis van de gronduitgifte (uitgegeven vierkante meters) in 2022 zal worden bepaald hoe hoog de fondsafdrachten bij de Jaarrekening 2022 moeten zijn. In totaal wordt voor de looptijd van de grondexploitaties nog een afdracht voorzien van ongeveer € 9,4 miljoen die via de (tussentijdse) resultaatsbestemming moet plaatsvinden.

7.7 Risico's en Reserve Bouwgrondexploitatie

De gemeente Nijkerk beschikt over een Reserve Bouwgrondexploitatie. Het primaire doel van deze reserve is het afdekken van tekorten bij negatieve grondexploitaties en het afdekken van exploitatierisico's. De reserve wordt gevoed door voordelige saldi bij het afsluiten van grondexploitaties en tussentijdse winstnemingen. Op basis van de benodigde weerstandscapaciteit stelt de gemeenteraad jaarlijks de minimale omvang van de reserve vast. Een bovengrens is niet vastgesteld. Dit betekent dat vrij-bestedbare middelen alleen uit de reserve kunnen worden onttrokken na besluitvorming door de gemeenteraad.

Per 1 januari 2022 heeft de Reserve Bouwgrondexploitatie een omvang van ongeveer € 14,1 miljoen.

Op basis van de risicoanalyse bij de tussentijdse MPG is een gewogen risico-effect bepaald van € 11,7 miljoen. Dit bedrag is echter niet gelijk aan de benodigde weerstandscapaciteit:

- In de eerste plaats wordt het gewogen risico-effect per project afgezet tegen het voorziene nettoresultaat. Het nettoresultaat is gelijk aan de verwachte netto contante waarde per project minus de beoogde afdracht in het kader van bovenwijkse voorzieningen. Dit nettoresultaat is feitelijk een eerste buffer om risico's op te vangen. Voor sommige projecten is het nettoresultaat voldoende om het gewogen risico-effect volledig te kunnen dekken. Voor andere projecten resteert een netto risico-effect. Op totaalniveau gaat het om een bedrag van ongeveer € 5,7 miljoen.
- In de tweede plaats is in overeenstemming met de Nota Risicomanagement sprake van een zekerheidspercentage van 80%. Dit percentage is te verantwoorden aangezien risico's nooit allemaal tegelijkertijd en/of in hun volledige omvang zullen optreden. Met inachtneming van het zekerheidspercentage resteert een risicoprofiel van ongeveer € 4,6 miljoen. Dit bedrag is als benodigde weerstandscapaciteit aangemerkt.

De ratio van het weerstandsvermogen per 1 januari 2022 bedraagt hiermee 3,07. Dit komt overeen met een uitstekende kwalificatie van de reserve. Het is de verwachting dat de ratio de komende jaren ongeveer op hetzelfde niveau blijft liggen. Bij de MPG 2022 was nog sprake van een ratio van 28,61. De lagere ratio is met name het gevolg van een afname van de aanwezige weerstandscapaciteit (openen grondexploitatie Stadshaven Nijkerk met een negatief resultaat) en een toename van de benodigde weerstandscapaciteit (hoger risicoprofiel door openen grondexploitaties Nijkerkerveen deelplan 3 en Stadshaven Nijkerk).

Financiële begroting

Algemeen

De begroting is onderverdeeld in twee delen, de beleidsbegroting en de financiële begroting.

Na afloop van het begrotingsjaar wordt het jaarverslag opgesteld. Dit is de verantwoording over de beleidsbegroting. De jaarrekening is de verantwoording op het niveau van de financiële begroting.

Deze systematiek volgt uit het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten, naar analogie van de jaarstukken van bedrijven die volgens boek 2 van het Burgerlijk Wetboek ook bestaan uit de delen jaarverslag en jaarrekening.

De financiële begroting bestaat uit de volgende onderdelen:

Uitkomsten 2023-2026

Dit onderdeel vormt een samenvatting van de financiële begroting. Het geeft de budgettaire verschillen weer ten opzichte van de besluitvorming tot en met de raad van 23 juni 2022. Daarnaast geeft dit onderdeel inzicht in de ontwikkeling van de balans als gevolg van de mutaties in deze begroting.

Overzicht van baten en lasten 2023-2026

Hierin is in jaarschijf 2023 aangegeven tot welke bedragen de raad het college autoriseert op programmaniveau door het vaststellen van de begroting. Daarnaast wordt inzicht gegeven in het meerjarenperspectief van deze begroting bij het huidige gevoerde beleid.

Toelichting op baten en lasten

In dit onderdeel zijn opgenomen de uitgangspunten voor opstellen van deze begroting. Daarnaast wordt inzicht gegeven in de incidentele baten en lasten, de mutaties in de reserves en de arbeidsgerelateerde verplichtingen. Ook zijn in dit deel de investeringskredieten opgenomen. Met het vaststellen van de financiële begroting stelt de gemeenteraad in de jaarschijf 2023 de kredieten voor de investeringen beschikbaar en de aan deze investeringen gerelateerde reserve-onttrekkingen.

Uitkomsten 2023-2026

In onderstaande tabel wordt het verschil bepaald tussen de verwachte uitkomsten van de begroting 2023, jaarschijven 2023-2026 ten opzichte van de saldi van de programmabegroting 2022-2025 jaarschijven 2023-2026 tot en met de besluitvorming over de voorjaarsnota 2022.

(bedragen x € 1.000)								
	2023		2024		2025		2026	
Saldo begroting 2023-2026 (volgens de voorjaarsnota 2022)	2.821	V	4.039	V	4.160	V	440	V
Ontwikkeling Stadshaven (raad 23 juni)	51	V	49	V	48	V	47	V
Uitbreiding griffie (raad 23 juni)	-84	N	-84	N	-84	N	-84	N
Bijdrage VGGM (raad 23 juni)	-156	N	-156	N	-156	N	-156	N
Verwacht saldo begroting 2023-2026	2.632	V	3.848	V	3.968	V	247	V
Saldo begroting 2023-2026	2.028	V	4.589	V	4.787	V	-1.133	N
Te verklaren verschil	-604	N	741	V	819	V	-1.380	N

De verschillen met budgettair effect van deze beleidsarme begroting worden in onderstaande tabel op hoofdlijnen verklaard.

(bedragen x € 1.000)

Progr.	Omschrijving	2023		2024		2025		2026	
1	<i>Aanpassing verdeelsleutel kosten knooppunt Foodvalley (jeugd)</i> Vanwege de aanpassing van de verdeelsleutel van de kosten voor het knooppunt Foodvalley gaat de bijdrage voor Nijkerk met € 50.000 omhoog.	-50	N	-50	N	-50	N	-50	N
2.	<i>Jaarlijkse verhoging stelpost Integraal Huisvestingsplan Onderwijs (IHP)</i> Het gaat hierbij om de systematische verhoging van het budget voor rente en afschrijving voor het investeringsplan van het IHP.	0		0		0		-156	N
4.	<i>Areaal ontwikkeling ruimtelijk domein</i>	0		0		0		-50	N
7.	<i>Tijdelijke teamleiders bedrijfsvoering</i> De verwachting is dat onze medewerkers financiën en informatisering in 2024 vanuit BLNP zullen worden aangestuurd. De eerdere verwachting was dat deze overgang al in 2022 was gerealiseerd. In 2023 zijn daarom incidenteel ter overbrugging van deze periode nog twee teamleiders nodig. Deze kunnen niet worden bekostigd uit het reguliere personeelsbudget.	-230	N	0		0		0	
a.d.	<i>Renteresultaat</i> Door de rentestijging en ons investeringsprogramma valt het renteresultaat negatief uit. Vanaf 2026 is dit minder negatief vanwege grondopbrengsten.	-280	N	-400	N	-390	N	-80	N
a.d	<i>Budgettair effect Meicirculaire Gemeentefonds</i> In juli hebben wij u via een raadsinformatiebrief (RIB) geïnformeerd over de positieve uitkomsten van de meicirculaire voor onze gemeente. In 2025 en 2026 is het voordeel € 200.000 hoger vanwege een fout in onze berekening.	2.419	V	2.548	V	3.323	V	1.246	V
a.d.	<i>Verwerking Arbitragegelden Jeugdzorg via het Gemeentefonds</i> Via de provincie hebben we duidelijkheid gekregen op welke wijze de arbitragegelden vanaf 2024 in de begroting mogen worden opgenomen. In de oude situatie mochten wij 75% van bruto toegezegde arbitragegelden ramen. In de nieuwe situatie mogen wij 100% van de netto toegezegde bedragen ramen. Dit	0		250	V	-575	N	-700	N

(bedragen x € 1.000)

Progr.	Omschrijving	2023	2024	2025	2026
	is dus het brutobedrag minus de bezuinigingen die volgens het Rijk op de jeugdzorg gerealiseerd moeten worden. Per saldo heeft dit een negatief effect op onze begroting.				
a.d.	<i>Meicirculaire en inflatie</i> In de RIB Meicirculaire hebben wij aangeven dat wij vanwege de inflatie een stelpost opnemen van € 1,2 miljoen uit het Gemeentefonds. Van deze stelpost hebben wij inmiddels € 550.000 nodig vanwege bovengemiddelde stijging van prijzen in het sociaal en ruimtelijk domein. Het resterende gedeelte van deze stelpost reserveren wij voor nog onvoorziene kosten als gevolg van de inflatie in 2023. De hogere verwachte energielasten brengen wij ten laste van het begrotingsresultaat.	0	0	0	0
a.d.	<i>Energiekosten</i> In deze begroting hebben wij rekening gehouden met de forse stijging van de energielasten (gas en electra). De lagere verwachte kosten in 2024 hebben te maken met de ingebruikname van het nieuwe gemeentehuis. Daarnaast hebben wij de stijging van de energiekosten (€ 150.000) voor de riolering budgettair neutraal in de begroting opgenomen. In 2023 komen deze ten laste van de voorziening riolering. Vanaf 2024 zal deze bij de tariefstelling van de rioolrechten worden betrokken.;	-2.350 N	-1.600 N	-1.600 N	-1.600 N
a.d.	<i>Hogere OZB-opbrengst</i> In 2021 is onze woningvoorraad sterker toegenomen dan geraamd. Dit leidt tot een hogere OZB-opbrengst van € 162.000 vanaf 2022.	162 V	162 V	162 V	162 V
a.d.	<i>Areaal ontwikkeling OZB</i>	0	0	0	60 V
a.d.	<i>Hogere opbrengsten gemeentelijke belastingen</i> Op basis van de calculaties van GBLT verhogen wij de opbrengst van de gemeentelijke belastingen met € 57.000. Het gaat hier vooral om de toeristen- en hondenbelasting.	57 V	57 V	57 V	57 V
a.d.	<i>Doorbelastingsresultaat salarissen</i> Bij de opstelling van deze begroting hebben wij kritisch gekeken naar de doorbelasting van de salarissen naar de gemeentelijke activiteiten. Dit heeft geleid tot een verschuiving van kostendekkende activiteiten (zoals bouwgrond, riolering e.d) naar niet kostendekkende activiteiten. Dit heeft een nadelig budgettair effect op de begroting van € 200.000.	-200 N	-200 N	-200 N	-200 N
div.	<i>Diverse kleine verschillen</i>	-132 N	-26 N	92 V	-69 V
	Totaal	-604 N	741 V	819 V	-1.380 N

Ontwikkeling geprognostiseerde balans

Onderdeel van het BBV is om de raad inzicht te geven in de ontwikkeling van de balans.

<i>(bedragen x € 1.000)</i>				
<i>Per 31 december</i>	2023	2024	2025	2026
Activa				
Activa integraal gefinancierd	145.000	145.000	141.000	136.000
Onderhanden werk (o.a. bouwgrondexploitatie)	35.000	28.000	13.000	4.000
Overige activa	5.000	5.000	5.000	5.000
Totaal	185.000	178.000	159.000	145.000
Passiva				
Eigen vermogen				
<i>Algemene reserves</i>	10.000	14.000	19.000	17.000
<i>Egalisatiereserves</i>	0	0	0	0
<i>Bestemmingsreserves</i>	45.000	44.000	42.000	40.000
Voorzieningen	19.000	18.000	16.000	14.000
Langlopende geldleningen				
Langlopende geldleningen (al aangegaan)	37.400	32.400	28.600	25.000
Langlopende leningen (vanuit financieringstekort)	54.900	49.400	31.200	24.500
Overige vlottende passiva	18.700	20.200	22.200	24.500
Totaal	185.000	178.000	159.000	145.000

Overzicht van baten en lasten 2023-2026

Tabel 2.2 Overzicht van baten en lasten 2023-2026

Bedragen met een minteken in de kolom saldo betekent een nadelig saldo

	Raming 2023 €			Raming 2024 €			Raming 2025 €			Raming 2026 €		
	lasten	baten	saldo	lasten	baten	saldo	lasten	baten	saldo	lasten	baten	saldo
Programma 1. Inclusief	39.917	7.909	-32.008	39.196	7.909	-31.287	39.001	7.909	-31.093	38.956	7.909	-31.047
Programma 2. Energiek	13.892	3.307	-10.585	13.830	3.043	-10.787	13.989	3.043	-10.946	14.119	3.043	-11.076
Programma 3. Duurzaam	7.250	7.475	225	7.267	7.521	254	7.307	7.561	254	7.321	7.575	254
Programma 4. Ruimte	40.720	27.179	-13.542	55.691	42.242	-13.449	44.963	31.587	-13.376	42.430	29.159	-13.270
Programma 5. Ondernemend	5.763	4.056	-1.707	7.190	5.455	-1.735	6.166	4.399	-1.767	6.181	4.399	-1.782
Programma 6. Veilig	3.631	77	-3.554	3.481	77	-3.403	3.466	77	-3.389	3.465	77	-3.388
Programma 7. Organisatie en Financiën	17.364	683	-16.681	17.208	1.011	-16.197	17.201	1.004	-16.197	17.267	1.091	-16.177
Subtotaal Programma's	128.536	50.685	-77.852	143.863	67.258	-76.604	132.092	55.579	-76.514	129.738	53.253	-76.485
Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien	4.101	81.804	77.704	3.739	83.217	79.479	3.685	83.386	79.702	3.528	77.268	73.740
Totaal saldo baten en lasten	132.637	132.489	-148	147.601	150.476	2.874	135.777	138.965	3.188	133.267	130.521	-2.746
Mutaties reserves	10.916	13.093	2.176	6	1.720	1.714	6	1.605	1.599	6	1.619	1.613
Geraamd resultaat	143.553	145.582	2.028	147.607	152.196	4.589	135.783	140.569	4.787	133.272	132.140	-1.133

Toelichting op de baten en lasten

Uitgangspunten ramingen 2023

De begroting 2023-2026 is opgesteld met inachtneming van de algemene uitgangspunten zoals vermeld in de Voorjaarsnota 2022.

Omschrijving	2023
Loonkostenontwikkeling	3,6%
Prijspeilontwikkeling	2,3%

Bij de opstelling van de begroting is rekening gehouden met deze loon- en prijspeil-ontwikkelingen. De ontwikkeling van het prijspeil in 2022 ten opzichte van de Voorjaarsnota is van dien aard dat dit heeft geleid tot boventrendmatige aanpassingen van diverse budgetten zonder de belastingen te verhogen. Zie ook hiervoor de analyse van het begrotingsresultaat.

Rente

Gebaseerd op het beleid over de Reserves en Voorzieningen opgenomen in de Kadernota 2010 gelden de volgende rentepercentages:

- Rente voor nieuwe investeringen 2,0%
- Rente over financieringstekort tot € 9,2 miljoen 0,5%
- Rente over het financieringstekort boven € 9,2 miljoen 2,0%
- Rente over het financieringsoverschot 0,0%

Bij de opstelling van de begroting is rekening gehouden met doorbelasting van rente aan de bouwgrondexploitatie en de andere taakvelden volgens de richtlijnen uit de notitie rente van de commissie BBV. De gehanteerde doorbelastingspercentages zijn:

- Doorbelaste rente aan bouwgrondexploitatie 1,0%
- Doorbelaste rente aan overige taakvelden op basis van boekwaarde van vaste activa 1,0%.

Trendmatige verhoging gemeentelijke belastingen

De tarieven van de gemeentelijke belastingen worden jaarlijks trendmatig verhoogd voor de loonkosten- en prijspeilontwikkeling.

Voor 2023 is dit percentage bepaald op 2,6% (zie ook de paragraaf Lokale heffingen). Dit geldt voor:

- Hondenbelasting,
- Toeristenbelasting en forensenbelasting.

De OZB wordt in 2023 met 4,5%. Dit is opgebouwd uit 2,6% inflatie en 1,9% om de in de begroting 2023-2026 jaarschijf 2023 geraamde extra opbrengst van € 200.000 te kunnen realiseren.

Kostendekking gemeentelijke tarieven

Het dekkingspercentage van rechten en tarieven wordt gehandhaafd op het niveau van de begroting 2022. Dit geldt voor de leges, de afvalstoffenheffing, het rioolrecht, etc. Zie hiervoor ook de paragraaf lokale heffingen.

Subsidies

Voor het compenseren van de instellingen die budgetsubsidies ontvangen wordt dezelfde indexering toegepast als voor de trendmatige stijging van de gemeentelijke belastingen, te weten 2,6%.

Uitgangspunten meerjarenraming

De budgetten zijn gebaseerd op constante prijzen met als basisjaar 2023. Rekening is gehouden met volume- en areaalontwikkelingen en incidentele baten en lasten.

Overzicht incidentele baten en lasten

Voor het begrip incidenteel kan gedacht worden aan baten en lasten die zich gedurende maximaal drie jaar voordoen. Het is daarbij van belang dat het gaat om eenmalige zaken.

(bedrag met een minteken betekent per saldo een baat)

Bedragen x € 1.000

Progr.	Onderwerp	2023	2024	2025	2026
1	Ontmoetingspleinen/Paashuis	15	15	0	0
	Totaal programma 1	15	15	0	0
2	Ontwikkeltraject sportaccommodaties	30	0	0	0
	Totaal programma 2	30	0	0	0
3	Diverse stimuleringsmaatregelen	30	0	0	0
	Totaal programma 3	30	0	0	0
4	Extra ambtelijke inzet Regio Foodvalley thema betaalbaarheid wonen	55	0	0	0
	Implementatie Omgevingswet	115	90	0	0
	Oplaadpunten elektrische auto's inclusief aanleg parkeerplaatsen	20	0	0	0
	Woon en zorg (woonvisie) 2022	63	0	0	0
	Totaal programma 4	253	90	0	0
7	Tijdelijke teamleiders bedrijfsvoering	230	0	0	0
	Totaal programma 7	230	0	0	0
	Totaal mutaties programma's incidenteel	558	105	0	0

Structureel begrotingssaldo

De Commissie BBV heeft in 2018 de Notitie structurele en incidentele baten en lasten gepubliceerd, zodat de begrippen structureel en incidenteel meer eenduidig toegepast worden. In het voorgaande is ingegaan op de incidentele baten en lasten. In onderstaand overzicht wordt het structurele begrotingssaldo gepresenteerd.

Structureel begrotingssaldo	Bedragen x € 1.000			
	2023	2024	2025	2026
Saldo baten en lasten (a)	-148	2.875	3.188	-2.746
Saldo toevoegingen en onttrekkingen aan reserves (b)	2.176	1.714	1.599	1.613
Begrotingssaldo (a+b)	2.028	4.589	4.787	-1.133
Waarvan incidentele baten en lasten (saldo) (c)	-558	-105	0	0
Structurele begrotingssaldo (a-c)	410	2.979	3.188	-2.746

Het negatieve structurele begrotingssaldo in 2026 wordt voornamelijk veroorzaakt door de keuzes in het verleden (bijvoorbeeld het PRMI) om diverse investeringen met maatschappelijk en economisch nut te dekken door aanwending van de reserve investeringen economisch en maatschappelijk nut. Vanaf 2023 gaat het om een bedrag van ca. € 1.300.000.

Toelichting mutaties reserves

De mutaties op de reserves hebben op het saldo van de jaarschijven het volgende effect:

<i>(bedrag met een minteken betekent per saldo een last)</i>		<i>bedragen x € 1.000</i>			
Omschrijving	2023	2024	2025	2026	
Per saldo mutaties reserves	2.176	1.714	1.599	1.613	

De structurele onttrekkingen hebben met name betrekking op onttrekkingen vanwege de dekking van de structureel geraamde kosten voor de Vennootschapsbelasting vanwege de winst op de bouwgrondexploitatie, de afschrijvingslasten van diverse investeringen met maatschappelijk en economisch nut en het egaliseren van de afschrijvingslasten op het gebied van ICT overeenkomstig genomen raadsbesluiten.

Overzicht arbeidsgelateerde verplichtingen

<i>(bedrag met een minteken betekent per saldo een baat)</i>		<i>bedragen x € 1.000</i>			
Netto lasten	2023	2024	2025	2026	
Wachtgelders	0	0	0	0	
Gepensioneerden	72	72	72	72	
Totaal	72	72	72	72	

Toelichting overzicht arbeidskosten gerelateerde verplichtingen

In het Besluit Begroting en Verantwoording is aangegeven dat jaarlijkse terugkerende arbeidskosten van een vergelijkbaar volume, zoals pensioen- en wachtgeldverplichtingen, in de exploitatiebegroting behoren opgenomen te worden. Voor ongelijkmatige verplichtingen of verplichtingen waarvan het bedrag oploopt, bijvoorbeeld een wachtgeldverplichting bij personele krimp, dient een voorziening te worden gevormd.

De bedragen in het overzicht hebben betrekking op oud-bestuurders en -ambtenaren. De kosten hiervan zijn in de exploitatie opgenomen in het onderdeel 'Overige niet te verdelen baten en lasten' van de financiële begroting. Hierin is ook de storting in de voorziening pensioenen bestuurders opgenomen om deze voorziening waardevast te houden.

In dit overzicht zijn de kosten van het wachtgeld van het vorige college niet opgenomen. Jaarlijks zullen wij over de omvang van deze kosten via de tweede bestuursrapportage rapporteren

Investeringsprogramma 2023-2026

		<i>bedragen x € 1.000</i>			
		2023	2024	2025	2026
2. Energiek					
- Sport	1.053	466	0	0	
- IHP onderwijs	1.342	4.587	0	0	
- Specifieke inkomsten Sport (SPUK)	-53	-81	0	0	
3. Duurzaam					
- Ondergrondse afvalcontainers	82	82	82	82	
- Investerings riolering	1.177	1.013	1.196	758	
4. Ruimte					
- PRMI	2.533	0	0	0	
- Openbare verlichting	173	178	236	364	
- Wegen	0	0	0	30	
- Begraafplaatsen en crematoria	1.058	0	220	0	
7. Organisatie en financiën					
- Informatisering	315	601	473	511	
- Huisvesting en inventaris	132	0	0	0	

<i>bedragen x € 1.000</i>				
	2023	2024	2025	2026
- Tractie	0	0	190	0
Totaal	7.812	6.846	2.397	1.745

Toelichting overzicht investeringskredieten

Met het vaststellen van de programmabegroting stelt de raad de kredieten beschikbaar voor de investeringen in 2023 zoals die in deze tabel zijn genoemd. In dit overzicht zijn de reguliere vervangingsinvesteringen, de investeringen uit de bestaande beheerplannen, enkele uitbreidingsinvesteringen en investeringen met maatschappelijk nut opgenomen. In de Voorjaarsnota 2022 hebben wij u hierover geïnformeerd.

Specificatie investeringen PRMI 2023

Hoefslag, verkeersmaatregelen, inrichting naar 30 km	€	238.000
Wijk Renselaar, verkeersmaatregelen in combinatie met herinrichting	€	233.000
Wijk Campenbuurt verkeersmaatregelen in combinatie met herinrichting	€	106.000
Rotonde bijpass N301/Arkenheemweg	€	317.000
Coltoflaan/Krudupstraat, verkeersmaatregelen	€	302.000
Vetkamp, fietspaden-stroken en verkeersmaatregelen	€	577.000
Bijdrage provincie verkeersregelininstallatie Nijverheidstraat/N301	€	265.000
Bijdrage provincie rotonde Zeedijk	€	265.000
Fietsstructuromgeving Hoevelakense Bos	€	85.000
Herinrichting schoolzones	€	53.000
Aanpassingen haltevoorzieningen buslijn	€	26.000
Diverse verkeersmaatregelen en onvoorzien	€	66.000
	€	<u>2.533.000</u>

Bijlage 1 Overzicht taakvelden

Taak- Omschrijving Taakveld veld (bedragen x € 1.000)	Raming 2023 €			Raming 2024 €			Raming 2025 €			Raming 2026 €		
	lasten	baten	saldo	lasten	baten	saldo	lasten	baten	saldo	lasten	baten	saldo
0.1 Bestuur	2.132	-	-2.132	2.132	-	-2.132	2.132	-	-2.132	2.159	-	-2.159
0.2 Burgerzaken	876	445	-431	996	774	-223	997	766	-232	1.033	853	-180
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	220	163	-57	220	163	-56	219	163	-56	219	163	-56
0.4 Overhead	14.356	238	-14.118	14.080	238	-13.842	14.071	238	-13.833	14.075	238	-13.838
0.5 Treasury	-405	415	820	-334	415	749	-438	415	853	-644	415	1.059
0.61 OZB woningen	-	6.412	6.412	-	6.462	6.462	-	6.522	6.522	-	6.582	6.582
0.62 OZB niet-woningen	-	4.480	4.480	-	4.480	4.480	-	4.480	4.480	-	4.480	4.480
0.63 Parkeerbelasting	5	380	375	5	380	375	5	380	375	5	380	375
0.64 Belastingen overig	587	169	-418	587	169	-418	587	169	-418	587	169	-418
0.7 Algemene uitkeringen en overige uitkeringen gemeentefonds	5	70.329	70.324	5	71.692	71.687	5	71.801	71.796	5	65.623	65.618
0.8 Overige baten en lasten	3.714	-	-3.714	3.281	-	-3.281	3.331	-	-3.331	3.381	-	-3.381
0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)	200	-	-200	200	-	-200	200	-	-200	200	-	-200
0.10 Mutaties reserves	10.916	13.093	2.176	6	1.720	1.714	6	1.605	1.599	6	1.619	1.613
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	2.704	70	-2.634	2.564	70	-2.494	2.550	70	-2.479	2.549	70	-2.479
1.2 Openbare orde en veiligheid	927	7	-920	916	7	-909	916	7	-909	916	7	-909
2.1 Verkeer en vervoer	5.753	262	-5.490	5.878	262	-5.616	5.906	262	-5.644	5.868	262	-5.606
2.2 Parkeren	513	70	-444	492	70	-422	490	70	-421	489	70	-419
2.3 Recreatieve havens	4	10	6	4	10	6	4	10	6	4	10	6
2.4 Economische havens en waterwegen	324	284	-40	324	284	-40	333	284	-50	323	284	-39
3.1 Economische ontwikkeling	557	-	-557	565	-	-565	567	-	-567	584	-	-584
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	3.092	3.091	-0	4.520	4.490	-30	3.474	3.434	-40	3.463	3.434	-29
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	53	69	16	53	69	16	53	69	16	53	69	16
3.4 Economische promotie	445	336	-109	445	336	-109	445	336	-109	445	336	-109
4.1 Openbaar basisonderwijs	161	-	-161	161	-	-161	161	-	-161	161	-	-161
4.2 Onderwijshuisvesting	3.059	19	-3.041	3.084	19	-3.065	3.217	19	-3.198	3.355	19	-3.336
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	2.509	1.036	-1.474	2.245	772	-1.473	2.245	772	-1.473	2.245	772	-1.473

Taak- Omschrijving Taakveld veld (bedragen x € 1.000)		Raming 2023 €			Raming 2024 €			Raming 2025 €			Raming 2026 €		
		lasten	baten	saldo	lasten	baten	saldo	lasten	baten	saldo	lasten	baten	saldo
5.1	Sportbeleid en activering	556	-	-556	556	-	-556	556	-	-556	556	-	-556
5.2	Sportaccommodaties	3.993	2.237	-1.756	4.236	2.237	-1.999	4.262	2.237	-2.025	4.254	2.237	-2.017
5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	203	9	-194	203	9	-194	203	9	-194	203	9	-194
5.4	Musea	48	2	-46	48	2	-46	48	2	-46	48	2	-46
5.5	Cultureel erfgoed	174	-	-174	173	-	-173	173	-	-173	173	-	-173
5.6	Media	901	4	-897	886	4	-882	886	4	-882	886	4	-882
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	4.519	16	-4.503	4.521	16	-4.505	4.520	16	-4.504	4.520	16	-4.504
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	2.470	44	-2.427	2.356	44	-2.313	2.357	44	-2.313	2.357	44	-2.313
6.2	Wijkteams	2.119	-	-2.119	2.094	-	-2.094	2.094	-	-2.094	2.094	-	-2.094
6.3	Inkomensregelingen	10.701	7.552	-3.149	10.701	7.552	-3.149	10.701	7.552	-3.149	10.701	7.552	-3.149
6.4	Begeleide participatie	1.782	-	-1.782	1.717	-	-1.717	1.693	-	-1.693	1.648	-	-1.648
6.5	Arbeidsparticipatie	1.287	266	-1.021	1.278	266	-1.012	1.289	266	-1.023	1.308	266	-1.042
6.6	Maatwerkvoorzieningen (WMO)	1.439	66	-1.373	1.437	66	-1.371	1.437	66	-1.371	1.437	66	-1.371
6.71	Maatwerkdienstverlening 18+	7.772	247	-7.525	7.717	247	-7.470	7.546	247	-7.299	7.546	247	-7.299
6.72	Maatwerkdienstverlening 18-	13.634	-	-13.634	13.174	-	-13.174	13.174	-	-13.174	13.174	-	-13.174
6.81	Geëscaleerde zorg 18+	170	-	-170	170	-	-170	170	-	-170	170	-	-170
6.82	Geëscaleerde zorg 18-	181	-	-181	181	-	-181	181	-	-181	181	-	-181
7.1	Volksgezondheid	1.936	-	-1.936	1.886	-	-1.886	1.886	-	-1.886	1.886	-	-1.886
7.2	Riolering	2.640	3.060	419	2.680	3.099	419	2.713	3.132	419	2.758	3.178	419
7.3	Afval	3.625	4.390	765	3.632	4.397	765	3.639	4.404	765	3.608	4.372	765
7.4	Milieubeheer	985	25	-960	955	25	-930	955	25	-930	955	25	-930
7.5	Begraafplaatsen en crematoria	667	607	-60	725	631	-94	733	638	-95	720	667	-53
8.1	Ruimte en leefomgeving	1.353	55	-1.297	1.293	55	-1.237	1.293	55	-1.237	1.293	55	-1.237
8.2	Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	24.202	24.194	-8	39.212	39.233	22	28.540	28.571	31	26.095	26.115	20
8.3	Wonen en bouwen	3.490	1.432	-2.058	3.347	1.432	-1.915	3.257	1.432	-1.825	3.221	1.432	-1.789
		143.553	145.582	2.028	147.607	152.196	4.589	135.783	140.569	4.787	133.272	132.140	-1.133

Bijlage 2 Overzicht taakvelden naar programma

Taak- Omschrijving taakveld veld (bedragen x € 1.000)	Raming 2023 €			Raming 2024 €			Raming 2025 €			Raming 2026 €		
	lasten	baten	saldo	lasten	baten	saldo	lasten	baten	saldo	lasten	baten	saldo
Programma 1. Inclusief												
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	2.470	44	-2.427	2.356	44	-2.313	2.357	44	-2.313	2.357	44	-2.313
6.2 Wijkteams	2.119	-	-2.119	2.094	-	-2.094	2.094	-	-2.094	2.094	-	-2.094
6.3 Inkomensregelingen	10.701	7.552	-3.149	10.701	7.552	-3.149	10.701	7.552	-3.149	10.701	7.552	-3.149
6.4 Begeleide participatie	1.782	-	-1.782	1.717	-	-1.717	1.693	-	-1.693	1.648	-	-1.648
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	1.439	66	-1.373	1.437	66	-1.371	1.437	66	-1.371	1.437	66	-1.371
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	7.772	247	-7.525	7.717	247	-7.470	7.546	247	-7.299	7.546	247	-7.299
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	13.634	-	-13.634	13.174	-	-13.174	13.174	-	-13.174	13.174	-	-13.174
	39.917	7.909	-32.008	39.196	7.909	-31.287	39.001	7.909	-31.093	38.956	7.909	-31.047
Programma 2. Energiek												
4.1 Openbaar basisonderwijs	161	-	-161	161	-	-161	161	-	-161	161	-	-161
4.2 Onderwijshuisvesting	3.059	19	-3.041	3.084	19	-3.065	3.217	19	-3.198	3.355	19	-3.336
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	2.509	1.036	-1.474	2.245	772	-1.473	2.245	772	-1.473	2.245	772	-1.473
5.1 Sportbeleid en activering	556	-	-556	556	-	-556	556	-	-556	556	-	-556
5.2 Sportaccommodaties	3.993	2.237	-1.756	4.236	2.237	-1.999	4.262	2.237	-2.025	4.254	2.237	-2.017
5.3 Cultuurpresentatie, -productie en -participatie	203	9	-194	203	9	-194	203	9	-194	203	9	-194
5.4 Musea	48	2	-46	48	2	-46	48	2	-46	48	2	-46
5.5 Cultuur erfgoed	174	-	-174	173	-	-173	173	-	-173	173	-	-173
5.6 Media	901	4	-897	886	4	-882	886	4	-882	886	4	-882
6.81 Geëscaleerde zorg 18+	170	-	-170	170	-	-170	170	-	-170	170	-	-170
6.82 Geëscaleerde zorg 18-	181	-	-181	181	-	-181	181	-	-181	181	-	-181
7.1 Volksgezondheid	1.936	-	-1.936	1.886	-	-1.886	1.886	-	-1.886	1.886	-	-1.886
	13.892	3.307	-10.585	13.830	3.043	-10.787	13.989	3.043	-10.946	14.119	3.043	-11.076
Programma 3. Duurzaam												
7.2 Riolering	2.640	3.060	419	2.680	3.099	419	2.713	3.132	419	2.758	3.178	419
7.3 Afval	3.625	4.390	765	3.632	4.397	765	3.639	4.404	765	3.608	4.372	765
7.4 Milieubeheer	985	25	-960	955	25	-930	955	25	-930	955	25	-930
	7.250	7.475	225	7.267	7.521	254	7.307	7.561	254	7.321	7.575	254
Programma 4. Ruimte												
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	220	163	-57	220	163	-56	219	163	-56	219	163	-56
0.63 Parkeerbelasting	5	380	375	5	380	375	5	380	375	5	380	375
2.1 Verkeer en vervoer	5.753	262	-5.490	5.878	262	-5.616	5.906	262	-5.644	5.868	262	-5.606
2.2 Parkeren	513	70	-444	492	70	-422	490	70	-421	489	70	-419
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	4.519	16	-4.503	4.521	16	-4.505	4.520	16	-4.504	4.520	16	-4.504
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	667	607	-60	725	631	-94	733	638	-95	720	667	-53
8.1 Ruimtelijke ordening	1.353	55	-1.297	1.293	55	-1.237	1.293	55	-1.237	1.293	55	-1.237
8.2 Grondexploitatie (niet bedrijventerrein)	24.202	24.194	-8	39.212	39.233	22	28.540	28.571	31	26.095	26.115	20
8.3 Wonen en bouwen	3.490	1.432	-2.058	3.347	1.432	-1.915	3.257	1.432	-1.825	3.221	1.432	-1.789
	40.720	27.179	-13.542	55.691	42.242	-13.449	44.963	31.587	-13.376	42.430	29.159	-13.270

Taak- Omschrijving taakveld veld (bedragen x € 1.000)	Raming 2023 €			Raming 2024 €			Raming 2025 €			Raming 2026 €		
	lasten	baten	saldo	lasten	baten	saldo	lasten	baten	saldo	lasten	baten	saldo
Programma 5. Ondernemend												
2.3 Recreative havens	4	10	6	4	10	6	4	10	6	4	10	6
2.4 Economische havens en waterwegen	324	284	-40	324	284	-40	333	284	-50	323	284	-39
3.1 Economische ontwikkeling	557	-	-557	565	-	-565	567	-	-567	584	-	-584
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	3.092	3.091	-0	4.520	4.490	-30	3.474	3.434	-40	3.463	3.434	-29
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	53	69	16	53	69	16	53	69	16	53	69	16
3.4 Economische promotie	445	336	-109	445	336	-109	445	336	-109	445	336	-109
6.5 Arbeidsparticipatie	1.287	266	-1.021	1.278	266	-1.012	1.289	266	-1.023	1.308	266	-1.042
	5.763	4.056	-1.707	7.190	5.455	-1.735	6.166	4.399	-1.767	6.181	4.399	-1.782
Programma 6. Veilig												
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	2.704	70	-2.634	2.564	70	-2.494	2.550	70	-2.479	2.549	70	-2.479
1.2 Openbare orde en veiligheid	927	7	-920	916	7	-909	916	7	-909	916	7	-909
	3.631	77	-3.554	3.481	77	-3.403	3.466	77	-3.389	3.465	77	-3.388
Programma 7. Organisatie en Financiën												
0.1 Bestuur	2.132	-	-2.132	2.132	-	-2.132	2.132	-	-2.132	2.159	-	-2.159
0.2 Burgerzaken	876	445	-431	996	774	-223	997	766	-232	1.033	853	-180
0.4 Overhead	14.356	238	-14.118	14.080	238	-13.842	14.071	238	-13.833	14.075	238	-13.838
	17.364	683	-16.681	17.208	1.011	-16.197	17.201	1.004	-16.197	17.267	1.091	-16.177
Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien												
0.5 Treasury	-405	415	820	-334	415	749	-438	415	853	-644	415	1.059
0.61 OZB woningen	-	6.412	6.412	-	6.462	6.462	-	6.522	6.522	-	6.582	6.582
0.62 OZB niet-woningen	-	4.480	4.480	-	4.480	4.480	-	4.480	4.480	-	4.480	4.480
0.64 Belastingen overig	587	169	-418	587	169	-418	587	169	-418	587	169	-418
0.7 Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	5	70.329	70.324	5	71.692	71.687	5	71.801	71.796	5	65.623	65.618
0.8 Overige baten en lasten	3.714	-	-3.714	3.281	-	-3.281	3.331	-	-3.331	3.381	-	-3.381
0.9 Vennootschapsbelasting	200	-	-200	200	-	-200	200	-	-200	200	-	-200
	4.101	81.804	77.704	3.739	83.217	79.479	3.685	83.386	79.702	3.528	77.268	73.740
Mutaties reserves												
0.10 Mutaties reserves	10.916	13.093	2.176	6	1.720	1.714	6	1.605	1.599	6	1.619	1.613
	10.916	13.093	2.176	6	1.720	1.714	6	1.605	1.599	6	1.619	1.613
	143.553	145.582	2.028	147.607	152.196	4.589	135.783	140.569	4.787	133.272	132.140	-1.133

Bijlage 3 Overzicht reserves en voorzieningen

Reserves	2023				2024				2025				2026			
	Saldo 01-01	Toevoeging 2023	Onttrekking 2023	Saldo 31-12	Saldo 01-01	Toevoeging 2024	Onttrekking 2024	Saldo 31-12	Saldo 01-01	Toevoeging 2025	Onttrekking 2025	Saldo 31-12	Saldo 01-01	Toevoeging 2026	Onttrekking 2026	Saldo 31-12
Algemene reserves																
Algemene reserve	4.703.009	7.760.371	3.037.500	9.425.880	9.425.880	4.588.840	135.000	13.879.720	13.879.720	4.786.660	45.000	18.621.380	18.621.380	-	1.177.768	17.443.612
Subtotaal A	4.703.009	7.760.371	3.037.500	9.425.880	9.425.880	4.588.840	135.000	13.879.720	13.879.720	4.786.660	45.000	18.621.380	18.621.380	-	1.177.768	17.443.612
Egalisatiereserves																
Egalisatiereserve afvalstoffenheffing*	312.880	5.800	70.300	248.380	248.380	5.800	70.300	183.880	183.880	5.800	70.300	119.380	119.380	5.800	70.300	54.880
Egalisatiereserve Begraafplaatsen	41.560	-	35.800	5.760	5.760	-	5.800	-40	-40	-	-	-40	-40	-	-	-40
Subtotaal B	354.440	5.800	106.100	254.140	254.140	5.800	76.100	183.840	183.840	5.800	70.300	119.340	119.340	5.800	70.300	54.840
Bestemmingsreserves																
Reserve bovenwijkse voorzieningen	3.118.747	-	60.000	3.058.747	3.058.747	-	-	3.058.747	3.058.747	-	-	3.058.747	3.058.747	-	-	3.058.747
Reserve bereikbaarheid binnenstad	19.352	-	-	19.352	19.352	-	-	19.352	19.352	-	-	19.352	19.352	-	-	19.352
Reserve vervanging kunstgrasveld hockey Hoevelaken*	104.368	-	-	104.368	104.368	-	-	104.368	104.368	-	-	104.368	104.368	-	-	104.368
Reserve volkshuisvesting	145.253	-	55.000	90.253	90.253	-	-	90.253	90.253	-	-	90.253	90.253	-	-	90.253
Reserve bouwgrondexploitatie	11.708.285	-	260.000	11.448.285	11.448.285	-	260.000	11.188.285	11.188.285	-	260.000	10.928.285	10.928.285	-	260.000	10.668.285
Reserve egalisatie bedrijfsvoeringskosten	524.472	-	293.491	230.981	230.981	-	251.259	-20.278	-20.278	-	231.454	-251.732	-251.732	-	245.658	-497.390
Reserve investeringen economisch nut	5.381.698	-	166.000	5.215.698	5.215.698	-	166.000	5.049.698	5.049.698	-	166.000	4.883.698	4.883.698	-	166.000	4.717.698
Reserve investeringen maatschappelijk nut	19.605.730	2.533.000	726.650	21.412.080	21.412.080	-	821.350	20.590.730	20.590.730	-	821.350	19.769.380	19.769.380	-	821.350	18.948.030
Reserve investeringen in Nijkerkse samenleving	185.256	-	10.500	174.756	174.756	-	10.500	164.256	164.256	-	10.500	153.756	153.756	-	10.500	143.256
Reserve precariobelasting	5.731.895	-	5.731.895	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Reserve PRMI	2.429.726	2.645.500	2.645.500	2.429.726	2.429.726	-	-	2.429.726	2.429.726	-	-	2.429.726	2.429.726	-	-	2.429.726
Subtotaal C	48.954.782	5.178.500	9.949.036	44.184.246	44.184.246	-	1.509.109	42.675.137	42.675.137	-	1.489.304	41.185.833	41.185.833	-	1.503.508	39.682.325
Totaal reserves (A+b+c)	54.012.231	12.944.671	13.092.636	53.864.266	53.864.266	4.594.640	1.720.209	56.738.697	56.738.697	4.792.460	1.604.604	59.926.553	59.926.553	5.800	2.751.576	57.180.777

Voorzieningen					2023				2024				2025				2026			
	<u>Saldo</u>	<u>Toevoeging</u>	<u>Onttrekking</u>	<u>Saldo</u>	<u>Saldo</u>	<u>Toevoeging</u>	<u>Onttrekking</u>	<u>Saldo</u>	<u>Saldo</u>	<u>Toevoeging</u>	<u>Onttrekking</u>	<u>Saldo</u>	<u>Saldo</u>	<u>Toevoeging</u>	<u>Onttrekking</u>	<u>Saldo</u>	<u>Saldo</u>	<u>Toevoeging</u>	<u>Onttrekking</u>	<u>Saldo</u>
	01-01	2023	2023	31-12	01-01	2024	2024	31-12	01-01	2025	2025	31-12	01-01	2026	2026	31-12	01-01	2026	2026	31-12
Voorzieningen o.b.v. verplichtingen																				
Voorziening flexibel belonen	11.496	-	-	11.496	11.496	-	-	11.496	11.496	-	-	11.496	11.496	-	-	11.496	11.496	-	-	11.496
Voorziening decentrale arbeidsvoorwaarden	17.824	-	-	17.824	17.824	-	-	17.824	17.824	-	-	17.824	17.824	-	-	17.824	17.824	-	-	17.824
Voorziening grondexploitatie	166.770	-	-	166.770	166.770	-	-	166.770	166.770	-	-	166.770	166.770	-	-	166.770	166.770	-	-	166.770
Voorziening FLO brandweer	32.031	-	-	32.031	32.031	-	-	32.031	32.031	-	-	32.031	32.031	-	-	32.031	32.031	-	-	32.031
Voorziening pensioenen wethouders	5.091.687	68.000	114.000	5.045.687	5.045.687	68.000	114.000	4.999.687	4.999.687	68.000	114.000	4.953.687	4.953.687	68.000	114.000	4.907.687	4.953.687	68.000	114.000	4.907.687
Subtotaal	5.319.808	68.000	114.000	5.273.808	5.273.808	68.000	114.000	5.227.808	5.227.808	68.000	114.000	5.181.808	5.181.808	68.000	114.000	5.135.808	5.181.808	68.000	114.000	5.135.808
Voorzieningen o.b.v. onderhoud/beheerplannen																				
Voorziening beheerplan wegen	1.888.010	2.210.900	1.051.000	3.047.910	3.047.910	2.210.900	2.607.000	2.651.810	2.651.810	2.210.900	2.535.000	2.327.710	2.327.710	2.210.900	2.535.000	2.003.610	2.327.710	2.210.900	2.535.000	2.003.610
Voorziening beheerplan kunstwerken	305.851	210.900	223.000	293.751	293.751	210.900	217.000	287.651	287.651	210.900	664.000	-165.449	-165.449	210.900	231.000	-185.549	-165.449	210.900	231.000	-185.549
Voorziening beheerplan riolering	8.240.551	9.173	738.185	7.511.539	7.511.539	8.432	626.805	6.893.166	6.893.166	7.767	659.399	6.241.534	6.241.534	7.767	704.832	5.544.469	6.241.534	7.767	704.832	5.544.469
Voorziening beheerplan groen: plantsoenen	56.458	416.200	449.000	23.658	23.658	416.200	547.000	-107.142	-107.142	416.200	547.000	-237.942	-237.942	416.200	547.000	-368.742	-237.942	416.200	547.000	-368.742
Voorziening beheerplan groen: speelterreinen	530.789	122.100	193.000	459.889	459.889	122.100	167.000	414.989	414.989	122.100	150.000	387.089	387.089	122.100	116.000	393.189	387.089	122.100	116.000	393.189
Voorziening beheerplan groen: begraafplaatsen	24.602	30.300	9.000	45.902	45.902	30.300	9.000	67.202	67.202	30.300	69.000	28.502	28.502	30.300	9.000	49.802	28.502	30.300	9.000	49.802
Voorziening haven-, kade- en sluiswerken	123.925	55.900	35.000	144.825	144.825	55.900	51.000	149.725	149.725	55.900	183.000	22.625	22.625	55.900	42.000	36.525	22.625	55.900	42.000	36.525
Voorziening straatmeubilair en verkeersvoorzieningen	290.526	90.000	9.000	371.526	371.526	90.000	9.000	452.526	452.526	90.000	9.000	533.526	533.526	90.000	93.000	530.526	533.526	90.000	93.000	530.526
Voorziening beheerplan bermen, water en duikers	188.270	99.100	91.000	196.370	196.370	99.100	91.000	204.470	204.470	99.100	91.000	212.570	212.570	99.100	91.000	220.670	212.570	99.100	91.000	220.670
Voorziening beheerplan gebouwen	1.820.902	281.204	310.282	1.791.824	1.791.824	281.204	469.977	1.603.051	1.603.051	281.204	425.977	1.458.278	1.458.278	281.204	780.977	958.505	1.458.278	281.204	780.977	958.505
Voorziening beheerplan roerende zaken stadhuis	31.000	15.500	-	46.500	46.500	15.500	-	62.000	62.000	15.500	-	77.500	77.500	15.500	-	93.000	77.500	15.500	-	93.000
Subtotaal	13.500.884	3.541.277	3.108.467	13.933.694	13.933.694	3.540.536	4.794.782	12.679.448	12.679.448	3.539.871	5.333.376	10.885.943	10.885.943	3.539.871	5.149.809	9.276.005	10.885.943	3.539.871	5.149.809	9.276.005
Totaal voorzieningen	18.820.692	3.609.277	3.222.467	19.207.502	19.207.502	3.608.536	4.908.782	17.907.256	17.907.256	3.607.871	5.447.376	16.067.751	16.067.751	3.607.871	5.263.809	14.411.813	16.067.751	3.607.871	5.263.809	14.411.813